Ebba Stjerne, Eva Skytte och de andra

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk har digitaliserats av Universitetet i Toronto i maj 2010 och anpassats för Projekt Runeberg i juli 2013 av Ralph E.

Verket kan läsas såsom en uppslagen bok i färg på Internet-Arkivet.

MATHILDA MALLING

EBBA STJERNE, EVA SKYTTE

OCH DE ANDRA

MDCCCCXIIII

MATHILDA MALLING

EBBA STJERNE, EVA SKYTTE

OCH DE ANDRA

EBBA STJERNE,

EVA SKYTTE

OCH DE ANDRA

ROMAN

AF

MATHILDA MALLING

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1914

I.

— Du kan inte föreställa dig, hvem jag har mött i dag, Xandra.

Han sade det mycket ledigt med en viss öfverdrifven, vårdslös frimodighet, liksom om han på förhand förberedt orden, tänkt sig, hur de skulle falla, hur underrättelsen, som var nödvändig, naturligast och mest okonstladt borde kunna meddelas.

Fru Alexandra Carter satte långsamt kaffekannan tillbaka på brickan, som, midt i det soliga lusthuset, ofvanpå den hvita duken, bildade en strålande, silfverskimrande midt-punkt. Hon såg under det vida hattbrättet hastigt frågande upp på sin man utan att svara honom.

— Lilla Ebba Stjerne, sade han åter i samma ton. Lilla Ebba Stjerne, du! Hvad tycks?... Midt på Wilhelmstrasse, utanför den engelska boklådan ...6

— Ebba Stjerne! Alexandras ton uttryckte en hel värld af förundran och obehag. Ebba Stjerne... Men hur i all världen kunde du — sådär i förbigående — känna igen henne. Hon måste ju vara stor och vuxen nu, och det är ju en hel evighet, sedan ... Hon fortsatte inte.

Han började skratta — plötsligt helt naturligt och okonstladt.

— Hon sade: »Vet hut, ditt odjur!» åt Skoj, som, medan han väntade på mig, naturligtvis ställde till en stor scen utanför boklådan — dansade och skällde och larmade och höll på att äta upp alla, som vågade sig ut genom dörren... Stackars gamle gosse!... Thomas Carter böjde sig leende ned och klappade smekande en rödbrun irisk setter, som, orolig ännu i sömnen, med skälfvande sidor och tungt flämtande andedräkt, låg bredvid honom på den soliga grusgången. — På d e t hörde jag förstås genast, att hon var svenska, och — som vi brukade kalla hennes mor — »göingegräbba».

— Här finns ju alltid massor af svenskar i Wiesbaden, sade Alexandra likgiltigt.

— Hon kände igen mig, sade han plötsligt tvärt, som om han rakt inte hörde sin hustrus ord. Jag tror, hon kände igen mig strax. Hon blef alldeles röd, när jag lyfte på hatten och mötte hennes blick. Han teg och sade lika tvärt:7

— Hon är lik Malin.

— Mörkare, sade Alexandra utan att se på honom. Jag tyckte alltid, att hon var den mörkaste af de barnen.

— Mörk och mörk... Alla Stjernar äro ju mer eller mindre blonda. Jag tyckte i dag hennes hår var brunt.

— Talade du något med henne?

— Ja, naturligtvis. Inte kunde det undgås, när vi en gång känt igen hvarandra...

— Hon vet ju, att vi äro här och har naturligtvis hvar dag väntat... Världen är bra liten! afbröt sig Alexandra plötsligt själf på sitt kyliga, litet bittra sätt. Han svarade inte.

— Hvarför är hon i Wiesbaden? frågade Alexandra efter en stund.

Thomas Carter svarade inte strax.

— Hon är här med syster Mary och hennes man, sade han. — Ja, Xandra — han såg allvarligt, litet ängsligt upp på hustrun, som stod framför honom med djupt sänkt hufvud och smärtsamt ihopdragna ögonbryn. Jag visste, att det högst illa skulle beröra dig...

Alexandra stod tyst en stund.

— Är hon sjuk? Din syster, menar jag.

— Hon har alltid — liksom alla vi syskon för resten — haft mycket anlag för gikt. Och den här sista stränga vintern... Han afbröt sig.8

— Dig kan hon då omöjligt neka att träffa? gick Alexandra plötsligt rakt på den brännande frågan.

— Jag vet inte, svarade hennes man litet nervöst, ovillig att i botten dryfta saken. Du vet, att Mary alltid är mycket bestämd och ensidig — halsstarrig, kan jag gärna säga. I sin tidiga ungdom var hon ofantligt upptagen af den så kallade sedlighetsfrågan och »handskefejden». Han drog ovillkorligt litet på munnen. Hon är ensidig — i högsta grad ensidig — jag kan gärna säga fanatisk i... i alla sådana saker. Du förstår?... Och naturligtvis gjorde hon, som alltid har älskat Malin, hennes sak till sin ...

— Hvem kan väl här tala om Malins

sak ?..

— Hon. Hon kan det. Om du kände syster Mary, som jag känner henne, skulle du strax begripa det och finna det helt naturligt.

— Du fann det inte helt naturligt för tio år sedan, Thomas...

— Jag fann det af jämförelsevis underordnad betydelse, hvad min syster tänkte om mitt giftermål Det finner jag förstås ännu. Men i alla fall, Xandra ... Att hon är här — min enda syster — det gör ju alltid en viss skillnad ...

— Jag tycker, sade Alexandra med den9

bittra, nästan brutala uppriktighet, som ibland karaktäriserade henne, att hon vid det här laget skulle ha vänjt sig vid den tanken, att hennes bror är gift med en frånskild hustru.

Nu var det Thomas, som ovillkorligt rynkade ögonbrynen.

— Men de ha ju allesammans, alla dina släktingar, alltid hållit med Skyttarne, slöt Alexandra med samma bittra, liksom förnärmade tonfall.

— Hvem skulle inte göra det? brast det plötsligt ut ur mannen. Jag menar — från deras synpunkt.

— Nej, Thomas — och Alexandra såg med sin mörka, stadiga blick oförskräckt sin man in i ögonen — du menar också från vår: från din och min.

— Som du talar, Xandra... Hans röst lät förebrående och missnöjd, han var djupt chockerad och såg inte längre på henne.

En stund tego de bägge — instinktivt rädda för att fördjupa samtalet, att våga sig för långt ut. Alexandra schasade ett par flugor bort från sockerskålen och fiskade med en tesked omsorgsfullt ett blomfjun upp ur gräddkannan. När Thomas åter talade, var det med en helt annan ton.

— Här finns för resten, som du säger, redan en hel massa svenskar i Wiesbaden.10

Utanför »Hotel Rose» mötte jag också unge Hardenfeldt och strax efteråt gamla generalskan Wackerdorn, som först kom i går och lofvade komma upp till dig, så snart hon fick packat upp sina koffertar...

— Såå?.. Hon har alltså inte glömt mig. »Qamla», säger du. Är hon så gammal?

— Omkring sextio år, tänker jag. Minst. Hon brukade umgås hemma på Runefors... Han tänkte efter litet: Det är väl öfver trettio år sedan, nu.

— Är mannen inte död, eller hur? frågade Alexandra likgiltigt.

— Jo, gamle general Wackerdorn dog ju i höstas — du minns då, att vi talade om det?.. Han hann ändå att avancera till general, gubben...

Hon smålog. »Avancera»! Trots allt har du ännu alltid ett visst intresse för »avance-mangerna» hemma i Sverige.

Han skrattade halft ursäktande: Ja, det är väl ett dumt ord ...

— Hvad sade Hardenfeldt?

— Bad hälsa, förstås. Han har varit sjuk, annars hade han redan gjort visit. Det var blott som allra hastigast jag talade med honom ...

— Naturligtvis är det uteslutet, att vi... ifall alltså din syster inte... Jag menar det11

är väl tämligen osannolikt, att vi komma att se något till Ebba Stjerne, begynte åter Alexandra, liksom tvekande, halft frågande, tala om det brännande ämnet.

Hennes man teg litet.

— Hon frågade efter Eva, sade han. Alexandra såg hastigt upp.

— Visste hon då, att hon redan var hemma ?

Här hos oss, menar jag.

— Ja, det tycktes nästan så.

Åter afstannade samtalet. Inifrån villan hördes genom det öppna fönstret pianospel och sång — en ung flickas rena, späda röst. Skenet från den sena eftermiddagssolen låg rakt på den vårgröna trädgården, hvars spensliga, nyplanterade träd lämnade utsikten åt gatan fri. De spatserande kommo just nu flockvis från Kurgarten, och Alexandra satt och följde dem med ögonen — likgiltigt och frånvarande — tvärs igenom det höga, genombrutna järnstaketet.

— Jag berättade förstås, att Eva kommit hem från Schweiz i måndags, sade Thomas Carter ändtligen. Jag sade, att hon säkert skulle bli oändligt tacksam öfver ett besök. Annat kunde jag väl omöjligt säga? tillade han litet nervöst.

— Nej... Naturligtvis inte.

Frun i huset reste sig upp och började12

metodiskt ordna sakerna på kaffebrickan för att få plats till de tömda kopparna. Solen hade nu nästan försvunnit och på den gråkalla himlen såväl som på den plötsliga aftonkylan kunde det märkas, att man ännu blott var i slutet af april.

Musiken upphörde därinne och Eva Skytte trädde från pianot fram till det öppna fönstret. Ett ögonblick blef hon stående och såg ned i trädgården på modern och hennes man. Hon var nu mellan sjutton och aderton år, liten till växten, med tjockt, mörkt hår och stora drag, alltför stora till ansiktet, som var allvarligt och lite trumpet melankoliskt. Ögonen isynnerhet voro mycket allvarliga, grubblande, nästan skygga — nattmörka, liksom moderns.

— Stäng fönstret, Eva min, sade Alexandra i mjuk ton, nästan bedjande, moderligt omtänksam, till dottern. Luften här är säkert mycket, mycket skarpare än i Montreux. Du får hosta igen, mitt barn ...

— Härinne känns så varmt, mamma ... Hur mycket är klockan?

— Öfver sju. Carter tittade på sitt ur. Han visste, att hon tänkte på, om posten redan varit där.

— Stäng fönstret Eva, kom det åter — nu i skarpare ton — från modern. Lyd nu... Hon gjorde det ovilligt och dröjande.13

När Eva gått från fönstret, vände Alexandra sig om och tryckte på knappen bredvid den öppna tamburdörren. Jungfrun kom genast: nätt, nystruken och svartklädd i prydlig stärkt mössa med långa hängande band, väluppfost-radt underdånig mot »die gnädige Frau», genast anande, att det naturligtvis gällde kaffebrickan.

— Har posten varit här, Augusta?

Augusta visste det inte riktigt. Hon skulle

.fråga »den Rudolf».

Van och händig tog hon kaffebrickan med de många stora silfverpjäserna och de uppstaplade kopparna, medan fru Carter omständligt gaf henne besked om fröken Evas medicin och bad henne ändtligen komma ihåg att i god tid öppna för värmeledningen uppe i sofrummen ... Och se till att fönstret i trappuppgången blir stängdt, Augusta

... Det drog ohyggligt på fröken, när hon gick ned till middagen, sade hon... Augusta gick, och fru Alexandra vände sig till sin man:

— Är det din mening, att vi skola bli färdiga med den där promenaden till Neroberg, Thomas, innan afton, måste vi sannerligen gå nu...

— Neroberg... Vi ha varit där så ofta, Xandra, på sista tiden.

— Ja, hvart skall man gå?... I Kurgarten är alltid så fuktigt, tycker jag, om kvällarna ...14

Hon reste sig åter — litet tungt — upp ur korgstolen. Med åren hade hon, förut så fin och smärt — liten hade hon ju alltid varit — blifvit bra fyllig öfver höfterna och bröstet, och korsetten gjorde, att hon rörde sig en smula tvunget. Men bra såg hon ut ännu med sitt fina mörka ansikte — litet mera markeradt, förstås, än för tio år sedan — sin stolta röda mun och sina djupt skuggade svarta ögon. Dubbelhaka hade hon fått — det hade hon ju alltid haft anlag för — och det var inte utan att den korta öfverläppen blifvit bra mörk.

— Talade du något om hennes far?... Alexandras tankar voro åter hos Ebba Stjerne. Jag menar: fick du tillfälle att nämna något om hur mycket vi tänkt på dem alla... att säga något om Henriks död?...

— Nej. Jag tyckte inte det var passande ... sådär midt i gatuvimlet. Det är ju också öfver två år sedan nu. Men jag tänkte hela tiden på det. Jag vet ju, hur djupt både Malin och barnen tagit det...

— Du har aldrig berättat mig det — Alexandra höjde långsamt ögonen mot sin man. Men genom Eva vet jag, att du skref till Malin, då det hände.

— Ja, sade Thomas blott med en underlig dallring i rösten. Jag kunde inte låta bli. Jag har ju stått dem alla så nära.15

Alexandra svarade inte. De tänkte bägge på Henrik Stjerne, bred och myndig, kraftfull och tvärsäker — säker på sig själf, på sin hustru, sina barn, sin verksamhet. Genom ett fall från hästen hade han plötsligt dött för ett par år sedan. Alexandra mindes... tänkte...

— Hon kunde gärna ha svarat dig! utbrast hon plötsligt.

— Det gjorde hon också, svarade Thomas hastigt — alltid beredd att försvara sin kusin Malin.

— Hvarför talade du aldrig med mig om att du skref?...

— Åh ... sade Thomas bara, litet uttryckslöst. Det var ju egentligen ingenting att nämna. På sätt och vis föll det ju af sig själf...

— Jag skulle inte ha afrådt dig, sade Alexandra tvärt. Hon såg åter upp: Svarade hon dig, som du förtjänade?

— Förtjänade ... »Förtjänade»... Ett sådant underligt uttryck, Xandra!

— Åh, du vet nog, hvad jag menar...

— Jag tror jag har brefvet ännu, afbröt han henne.

— Tror! sade Xandra.

— Jag begärde aldrig, sade han hastigt, att Malin eller någon af dem skulle begripa hvad jag vid det tillfället kände för dem.16

Alexandra såg ned. Hon stod och teg och plockade omsorgsfullt undan de maskstungna bladen från slingerväxterna på muren.

— Det är posten! sade hon plötsligt, i det hon såg upp litet befallande och vinkade med handen åt brefbäraren, som enligt vanan ville ringa på gafveldörren.

Hon gick själf brådskande, nästan otåligt, karlen till mötes och tog emot brefven: tre stycken. Med ryggen vänd emot sin man stod hon ett par sekunder med dem alla i handen och läste utanskrifterna. De två buro svenska

frimärken; det ena, adresseradt till Carter, ett fempfennigmärke.

— Till dig, sade hon, i det hon vände sig om och räckte honom brefvet. Härifrån Wiesbaden ...

— Ja, det ser så ut... Och de andra?

— Hemifrån Råsnäs — från syster Helga, sade hon och började bryta sitt bref.

— Men där var ju två?...

— Det andra är till Eva, sade hon kort. Hon ringde på jungfrun och skickade henne upp med brefvet till dottern. Hennes man stod ännu med sitt obrutna bref i handen och såg frågande på henne.

— Från Marieholm, besvarade hon hastigt, ovillkorligt, litet irriteradt otåligt hans outtalade fråga.17

Han sade inte mera, bröt sitt bref och ögnade igenom det. Därpå räckte han det till hustrun.

— Från Ebba Stjerne, sade han förklarande — harklade sig litet, innan han åter talade. Hon frågar om och hvar hon kan få träffa Eva.

— Inte från Mary? utbrast Alexandra ovillkorligt. Hon tog hastigt breflappen ur sin mans hand och ögnade brådskande igenom de få formella raderna, skrifna med stor, öppen, litet själfsvåldig flickstil och mycket bred penna.

— »Om» och »hvar», upprepade hon med ett slags bitter irritation, liksom kritiserande eller förlöjligande orden. Hennes egen kusin! Här, naturligtvis — hos oss.

— Det är väl det hon ville veta. Om det är dig lägligt — lägligt för oss... Nå, jag vet ju för resten inte, hvad hon menar.

Fru Carter vek ihop brefvet, stack det åter långsamt, omsorgsfullt in i kuvertet och räckte det med litet högre färg på kinderna tillbaka till sin man.

— Hon borde naturligtvis ha skrifvit till Eva själf, sade hon kyligt tillrättavisande.

— Hon var väl rädd för att det möjligen kunde se ut, som om hon handlade bakom din rygg.

Alexandra svarade inte. Hon drog ihop sina täta svarta ögonbryn, tittade ner, tittade

2. — Malling.18

åter upp och öppnade läpparna. Men hon sade ingenting. Hennes man visste, att hon tänkte: »Hvarför kunde inte Ebba skrifva till mig då?» — Och att hon själf i samma nu tyckte frågan vara orimlig.

— Det blir för sent att gå ut och promenera i kväll, Thomas, sade hon plötsligt afgörande. Jag går in till Eva.

Hon vände sig om och gick. Han såg efter henne och tänkte:

— Hon är otålig och ängslig att få veta, hvad som står om honom i det där brefvet från Marieholm.19

II.

— Du är så otålig, mitt barn. Naturligtvis kunna de inte vara här ännu.

Modern vände sig — väl för tionde gången — från fönstret och tog åter plats i korgstolen vid sängen. På det lilla bordet hade hon satt ett blomsterglas med violer jämte sin sykorg, ett par tidningar och böcker. Det såg ut, som om hon på allvar slagit sig ned där.

Eva hade sedan en veckas tid varit ganska sjuk — feber och hosta, förstås, som vanligt. Hela vintern hade hon vistats i en pension i Montreux och detta oroliga aprilväder hade, strax hon återkom till Wiesbaden, gjort henne förkyld och illamående.

Thomas Carter gläntade litet på dörren och nickade menande genom springan in till sin hustru. Hon reste sig ögonblickligen upp.

— Jag kommer genast in igen, Eva lilla...20

— De äro komna, sade Carter brådskande, med låg röst. De hade af misstag gått den andra vägen — det dröjde en stund, innan Rudolf blef klok på, att de voro här... Vill du taga emot dem därnere, eller skall jag?...

— Jag tycker, sade Alexandra i samma låga hastiga ton, att om du, som talat med Ebba förut, ville ta emot dem... Så kan du ju strax följa dem hit upp...

— Mamma! ropade Eva otåligt inifrån sängen.

— Ja, min unge... Nu äro de här. Farbror Hellwer har följt med din kusin för att se till dig. Nej, ligg stilla, mitt barn... Låt då mamma ordna kuddarna ...

Det hördes röster i trappan — Xandra hade i brådskan glömt att åter låsa dörren — och en frisk, litet högljudd flickröst sade:

— Farbror Elof envisades ju hela tiden att gå genom parken, fastän det ännu är så vått...

Thomas höll med sänkt hufvud dörren öppen för sin svåger och för Ebba Stjerne. Hon gick först — lång, rakvuxen, i mörkblå promenaddräkt och en tättslutande, hjälmlik-nande stor svart hatt på hufvudet.

Alexandra reste sig långsamt upp från sin plats vid sängen ...

— Det var snällt af dig... Hon vände21

sig uteslutande till den unga flickan. Jag kan inte säga, hur snällt det är af dig... (Eva har hela tiden bara talat om dig.

De två damerna togo hvarandra i hand. Ebba hade inte sett »moster Xandra» på nästan tio år och mindes henne som den vackraste kvinna hon tyckte sig ha sett: smärt, yppigt smidig, strålande och mörk på en gång. Hon tänkte: »Hvad hon då har förändrat sig!»

Detsamma tänkte Xandra om sin forne mans systerdotter. Hon mindes en bortskämd, gänglig, tvärsäker och skälmaktig flickunge på fjorton år — och stod nu plötsligt framför en mycket ståtlig och bestämd ung dam, skärhyad under den moderna hatten, artig och allvarlig, tned en mörk, dristigt direkt blick i de djupt skuggade gråblå ögonen, mot hvilka fru Carter måste höja sina, när hon mötte dem.

— Det gjorde oss alla så ondt att höra, att Eva blifvit sämre, sade Ebba med sin vackra, litet vibrerande röst. Naturligtvis ville jag gärna komma och se om henne.

Under de par dagar Eva legat till sängs, hade det, sedan hon redan ett par gånger träffat kusinen på hotellet tillsammans med de Hell-werska släktingarna, varit hennes enda, oupphörligt upprepade önskan, att Ebba måtte komma och hälsa på henne. Till slut hade hon i sin otålighet med blyerts totat till en22

liten biljett och hennes mor hade — utan att själf yttra någon önskan hvarken för eller emot — genast afsändt den. Doktor Hellwer hade svarat i telefon, att Ebba gärna ville komma, och ifall Carters önskade det, skulle äfven han gärna komma och se, hur det stod til! med den lilla sjuklingen.

— Jag skulle hälsa från tant Mary... Ebba Stjerne tog plats i stolen, som fru Alexandra själf sköt fram åt henne. Det var ovisst till hvem hon hufvudsakligen riktade hälsningen, för hvilken blott Eva kom sig för att tacka. Elof Hellwer sade inte något; — med nedslagna ögon och ett litet nervöst uttryck kring munnen drog han de grå handskarna af sig. Han visste inte, om han egentligen ansågs komma endast i egenskap af vänligt intresserad läkare.

— Hur är det med Mary själf? frågade Thomas plötsligt med en viss ansträngning. Han ägde visserligen stor världsvana och mycken medfödd och inlärd säkerhet, men systerns isigt oförsonliga hållning under alla dessa år gjorde det inte lätt för honom att okonstladt tala om henne inför alla dessa, som så väl kände till förhållandet syskonen emellan. Eva berättade oss, när hon sist kom hem ifrån er, att hon åter haft känning af sitt onda.

— Hon tålde inte draget i teatern härom dagen, svarade Hellwer. Och jag fruktar, att23

hon också blef våt om fötterna... Hon tål just inte mycket nu för tiden, och det här eviga regnandet och blåsten... Han gjorde en betecknande rörelse med skuldrorna och fortsatte inte.

— Ja, blandade sig Alexandra för första gången i samtalet. Det är inte Wiesbaden-klimat i år. I fjol var det så hett som i en gryta vid den här tiden.

— Xandra — hjälpte hennes man henne — har aldrig känt sig så frisk som sedan vi bosatte oss här. Hon tror, att Kochbrunnen hjälper för allting...

Hellwer smålog pligtskyldigast.

— Ja, Kochbrunnen kan ju göra underverk, sade han med läkarauktoritet.

Alexandra undrade, om hon borde låta sätta eftermiddagstéet hitupp och frågade Eva, som ifrigt biföll med glänsande ögon, glad öfver utsikten att hela tiden, så länge besöket varade, få behålla de främmande inne i sitt rum.

— Vi ha inrättat oss på vårt vanliga sätt — precis som vi hade det i Paris, vände sig fru Carter liksom förklarande till svågern. Thomas har aldrig kunnat förlika sig med de tyska måltidstimmarna.

— För min personliga del, instämde Hellwer på sitt artiga sätt, föredrar jag också en senare middagstimme... Men mycket kött om24

aftonen är ju inte vidare bra, när man behöfver sköta sig.

På det viset fortgick samtalet, flytande ledigt och fullkomligt innehållslöst, medan de två unga flickorna sinsemellan lågt och vänligt — nästan lika ytligt — talade med hvarandra öfver sängkanten, och Alexandra hjälpte den korrekta och vältränade jungfrun att arrangera tebordet.

Plötsligt frågade Eva sin kusin — så högt att alla hörde det:

— Men då är det väl Agnes' mening att stanna här? Det blef tyst ett par sekunder — frågan väckte mera intresse hos värdfolket än någon af dem ville yttra, och innan Ebba svarade, fann sig Hellwer föranlåten att förklara :

— Agnes och hennes man ämna sig också hit med snaraste. Här äro många skandinaver i år.

»Agnes» — Ebbas syster den äldsta af Henrik Stjernes och Malin Skyttes döttrar — var nu tjugusju, tjuguåtta år och sedan ett par år gift med en större bruksägare uppe i Dalsland. Hennes namn hade en gång varit både Thomas Carter och hans hustru ganska förtroligt — för tio år sedan — och ofta nämnts dem emellan. Sedan den tiden hade ingen af25

dem sett henne, blott i andra eller tredje hand då och då hört något om henne.

— Farbror Elof är så rysligt anspråkslös, sade Ebba, men egentligen är det för farbrors skull de komma till Wiesbaden. Agnes var mycket sjuk i vintras i Göteborg och farbror skötte henne hela tiden själf. Nu tror hvarken mor eller hon, att hon riktigt kan komma sig, om inte farbror Elof ser till henne.

— Många konvalescenter komma ju till Wiesbaden, sade Hellwer förklarande — det lät nästan ursäktande, tyckte Alexandra. Och en smula reumatism ha ju nästan alla nordbor, så att alltid kan det väl vara nyttigt för något.

— Inte kan A g n e s ha reumatism ? frågade Thomas klentroget. Han mindes henne som den mest blomstrande unga flicka han någonsin tyckte sig ha sett.

— Inte så att det märks åtminstone, sade Ebba leende. Nej — det är för farbror Elofs skull hon kommer, det tjänar ingenting till att

neka till det---Tack... tack ... Hon tog

emot tekoppen af Alexandra med sina ännu behandskade händer. Alexandra kunde inte låta bli att gifva akt på, att hon hela tiden undgick att kalla henne för något.

— Nej, sade Hellwer småskrattande, det gör du väl inte. Men när jag är här för det26

i

att Mary måste vara här, och hon, som Ebba påstår, kommer för min skull, så...

— Hvad du är lik dig! afbröt Thomas Carter plötsligt. Lika pedantisk! Han och Ebba växlade hastigt en leende blick. Hellwer bara skrattade.

— Har din syster förändrat sig mycket, frågade Alexandra Ebba. Lika mycket som du?

— Nej, Agnes är sig så lik. Inte sant, farbror Elof, som ser henne bra mycket mera än jag?...

— Hon är nu som alltid, och som hon varit, ända sedan hon var helt liten, alldeles ovanligt intagande, sade Hellwer med stort eftertryck.

— Ja, utbrast Thomas Carter med varm öfvertygelse — som flicka var hon, det är säkert, något af det mest förtjusande...

— Hon har ju en gosse? — vände sig åter Xandra till Ebba.

— Hon har två. Den lille föddes i januari. Duktiga och präktiga pojkar bägge två.

— Och honom törs hon resa så långt ifrån? sade Alexandra. Frågan lät som ett ogillande.

— Honom fattas ju ingenting, svarade Hellwer litet kort. Det viktigaste är ju, att Agnes själf blir riktigt frisk igen.

— Jag har hört talas om de där Wolffarna förr i världen, sade Thomas plötsligt eftertänksamt. Ja, inte precis så mycket om din svåger,27

Ebba, som, efter hvad jag vet, är den yngste. Men den äldste, Johan Wolff, var kamrat med bror Edward på Bergskolan ... Han kan alltså inte vara så ung — öfver fyrtio år, tänker jag...

— Han kommer också hit, skyndade sig Hellwer att svara i Ebbas ställe. Strax han hörde talas om Agnes' och Fredriks resa, fick han lust att taga den här vägen till Paris, dit han reser hvar vår.

— Han är alltså ännu ungkarl, eftersom han »hvar vår reser till Paris» och utan vidare far hvilken väg han vill, sade Thomas i skämtsam ton.

— Ja, svarade Ebba litet reserveradt. Men han har sitt hem på Harritsö hos Fredriks. Bröderna ha alltid brukat vara tillsammans.

— Du är här då inte för reumatism? vände sig åter Alexandra till Ebba Stjerne. Hur självskrifven än Elof anser den åkomman vara hos alla nordbor...

— Nej, sade Ebba och skrattade till. Gudskelof! Jag är bara härnere för att se mig om och för det farbror och tant Mary äro så snälla och vilja ha mig hos sig.

— Inte bara för den skull! sade Eva betydelsefullt.

Ebba blef litet röd. Jo, för ögonblicket, åtminstone.

— Jag trodde... Eva berättade, att du28

(Alexandra tvekade ännu vid hvart »du», men hur var det möjligt att kalla sin dotters kusin för annat?) — att du tänkt på att blifva sjuksköterska?. ..

— Jag har också varit ett halft års tid i vinter på lasarettet i Lund, svarade Ebba litet ovilligt.

— Och nu vill hon ge sig in vid Röda Korset och vara på ett stort lasarett i Berlin och ge sig ut i krig, när det åter blir något, förklarade Eva mycket ifrigt.

— Det oroliga Skytteblodet! sade Thomas och smålog ned emot Ebba. Hans hustru såg, att det var en fest för honom att få tala med henne och som vuxen få återse en af »Malins flickor». Han, som alltid varit så svag för sin

kusins hem — liksom för Malin själf.

— Inte så värst oroligt heller! Agnes har ju jämförelsevis tidigt slagit sig till ro, och bröderna äro, Gud vare lof, tämligen stadiga alla tre — någorlunda. Men jag kunde inte tänka mig att alltid gå sysslolös där hemma året igenom. Tant Mary håller också med mig.

— Det är likt »tant Mary», sade Thomas. Hon har själf alltid haft många järn i elden. Men hvad säger Malin?

— Mor ger mig lof, sade Ebba. Min äldste bror är tjugufem år och gifter sig snart. Hvarför skulle jag gå hemma och göra ingenting?29

— Men att du vill bli sjuksköterska! sade Eva. Jag ville helst bli sångerska.

— Jag kan förstå, att Ebba vill bli sjuksköterska. Ty jag tänker mig — Thomas såg på henne — att hon alltjämt är lika ömsint och ifrigt hjälpsam,'som hon var... förr i världen.

— Minns... minns... hon tvekade en sekund — minns farbror Thomas mig så väl?

— Mycket väl, sade han kort och hjärtligt.

— Jag var en riktig näbbgädda på den tiden, retsam och påflugen. En förfärlig yrhätta och i slynåldern, till på köpet...

— Ja, sade Hellwer, det var en tid i din uppväxt du var rätt besvärlig att handskas med — du som de flesta flickungar — men ömsint och hjälpsam, det har Tom rätt i, det har du sannerligen alltid varit.

Alexandra satt tyst vid sin sömnad. Hon undrade alltid på, att det kunde skänka Thomas en sådan njutning att minnas. Till och med det som, då det hände, hade varit obetydligt och jämförelsevis värdelöst för honom: hur han då hängde vid dem alla, alla de sina!... Och nu fick han troligen också snart återse Agnes...

— Jag minns en morgon, då jag stod på trappan med Ebba. — Han sade inte »på Marieholm», men det behöfde heller inte nämnas:30

från första stund Ebba Stjerne steg in i rummet, hade hennes hem, som för dem alla betydde så mycket, stått för deras minne. Jag minns en morgon, då jag stod på trappan med Ebba, och en af statkvinnorna kom sträfvande uppför den branta backen med en väfräcka under ena armen och en stor barnunge på den andra... Minns du, hvad du sade, Ebba?

— Nej, sade Ebba och skakade på hufvudet. Jag har alldeles glömt alltihop ...

— Du stod och tittade litet, så sade du: »Jag kan inte uthärda att se den Anna alltid sträfva och träla så förfärligt... Ungen kunde väl själf gå! Det känns precis som om mina fötter vore i hennes träskor, när jag ser, hur utsläpad hon är...» Jag har så ofta tänkt på ditt uttryck: »mina fötter i hennes träskor...»

— Tänk, att farbror Thomas minns mig så väl, sade Ebba tankfullt, liksom tacksamt. Och att farbror också minns Anna, stackare. Hon hade till slut nio barn och han slog henne, hvar gång han var full. Mor förbjöd oss alltid att gå dit.

— Ebba känner hvar vrå i hvar stuga på Marieholm, sade Eva ifrigt, förklarande och beundrande.

»Marieholm». Blotta ljudet af namnet gjorde, att det gamla, välbekanta röda stenhuset, nu Karl Skyttes hem hos systern och31

hennes barn, lifslefvande med alla sina minnen och allt, hvad däri fanns, plötsligt liksom reste sig ibland dem. Det var där Alexandra för tio år sedan för första gången på svensk botten träffat Thomas Carter, det var där hennes öde afgjorts — hennes och alla deras, som berodde af henne.

Alexandra sökte efter något annat att tala om. Hon sade:

— Gamla generalskan Wackerdorn gjorde visit hos oss i förrgårs. Hon bor ju också på »Hotel Rose».

De började tala om gumman Wackerdorn — en gammal bekant till Carters föräldrar — och hennes många

krämpor. Hon hade inte kunnat röra knät, när hon kom hit för fjorton dar sedan. Nu däremot...

Samtalet blef åter mer och mer ytligt och likgiltigt. Elof Hellwer berättade, att han ändtligen beslutat sig för att med de sina så snart som möjligt flytta ifrån hotellet. Mary finge beställa en automobil, när hon skulle taga sina bad... Det blef för oroligt i längden att bo på hotell, tyckte hon, och de hade redan sett på en liten villa i Sonnenbergstrasse...

Slutligen reste sig Ebba Stjerne upp och böjde sig ned öfver sin kusin till afsked. Eva sade plötsligt — en smula tafatt och bråd-störtadt:32

— Är herr Hardenfeldt ännu i Wiesbaden?

— Ännu! sade Ebba. Han är ju styf i axeln, säger han, och ämnar stanna, tills han blir frisk. Jag trodde för resten han varit här på visit? Hon såg frågande på Thomas.

— Han har lagt sitt kort hos oss, sade Carter vårdslöst, men jag visste inte, att det intresserade Eva.

— Inte för annat än att jag träffat honom hos tant Mary, förklarade Eva med en viss ifver, en smula förläget. Där är han alltid.

Alexandra bad Ebba snart komma igen och se till sin kusin. Hon tackade men hoppades, att Eva snart skulle bli alldeles frisk och kunna komma till tant Mary. Hellwer hoppades artigt detsamma: ingen hade kommit sig för att be honom i egenskap af läkare yttra sig om henne, hvilket han nästan väntat sig, då han visste, hur orolig Alexandra länge varit för sin dotters hälsa.

Fru Carter följde gästerna ut i den öfre trapphallen och Eva ropade efter dem inifrån sängen:

— Hälsa tant Mary!

Alexandra sade ingenting. Hon stod lutad öfver balustraden och med sina vackra svarta ögon nickade och hälsade hon ned till svågern och Ebba Stjerne.

Carter följde dem genom vestibulen ända33

ut i trädgården, som var välklippt, välkrattad, full af hela regementen målade käppar i rabatterna: en riktigt välordnad, omsorgsfullt nyanlagd stadsträdgård.

— Vi ha låtit hugga kastanjerna framför fönstren, sade han förklarande. Xandra menade, att det vore hälsosammare med så mycken sol som möjligt...

— Naturligtvis, sade Hellwer. »För Evas skull,» tänkte han. Ebba tyckte, att alltihop såg förfärligt bart och nytt ut men sade ingenting.

Nu stodo de ända framme vid den höga sirade järngrinden, hvilken förde ut till gatan, Thomas skakade hand med Hellwer och sade plötsligt beslutsamt, mycket högt:

— Hälsa syster Mary. När ni ha flyttat in i Sonnenbergstrasse och äro för er själfva, kommer jag upp till henne.

Hans röst hade ett så besynnerligt uttryck, att det riktigt klack till i Ebba och hon kände sig förfärligt till öfverlopps, där hon stod bredvid dem. Elof Hellwer sade hastigt, mycket nervöst:

— Hon är inte riktigt kry, Tom... Och vi lofvade henne, att om hon inte själf ville...

— Jag kommer upp i alla fall, sade Thomas i samma ton som förut.

3. — Malling34

Svågern stod ett ögonblick obestämd framför honom. Därpå grep han åter med ett fast grepp Thomas' hand och sade impulsivt varmt och troiljärtadt:

— Ja, Tom — kom då i Guds namn... Du vet, hurdan Mary är, men naturligtvis... Deras ögon möttes: De hade känt hvarandra alltid, varit vänner, mer än bröder. — Naturligtvis måste vi träffas.35

III.

Ebba Stjerne tyckte, att Folke Hardenfeldt, som hon nu talat så mycket med — egentligen mera, än hon någonsin talat med någon annan karl — och som själf varit ute i krig, borde kunna förstå, hvarför hon ville bli sjuksköterska. Hon ville utbilda sig i Berlin eller London — en del praktik hade hon ju redan haft — och sedan ville hon ägna sig åt hvad hon sväfvande kallade: »internationell tjänstgöring».

— Det är ett förfärligt lif, fröken Ebba. Tro mig. Jag har sett barmhärtighetssystrar arbeta vid fronten. Jag vet, hvad det vill säga. Ni duger inte till det. Ni är — rent ut sagdt — för god till det.

Han satt ute på verandan, och med tummarna i ärmhålen och det aflånga mörka hufvudet i djup skugga lutade han sig makligt bakåt emot väggen. Hon satt framför honom i36

gungstolen och lagade med nedslagna ögon ett par handskar.

— Det andra kunna duga till, kan j a g väl också duga till. »För god!» — det diskuterar jag förstås inte ... Ni talade förut om »de smutsiga banditerna på Balkan». Tror ni smuts skrämmer mig? Det skrämmer ju inte ens Er! När ni var i Transvaal och Mandschuriet, var ni då alltid lika snygg och rentvättad och pomaderad, som ni nu är?

Han skrattade och strök sig med handen öfver sitt svarta välkammade hår, som i solen såg ut som om det vore borstadt med blanksmörja.

— Ni gör mig orätt, fröken Ebba. Det är, så sant jag lefver, inte pomada! Det är natur. Han räckte hufvudet fram emot henne.

— Jag trodde, att n i skulle ha litet begrepp om, hvad det är jag tänker mig, sade hon förebrående, mycket allvarligt, utan att taga ringaste notis om hans hufvud, som han nu åter långsamt lutade tillbaka mot väggen.

— För det, att jag själf är en sådan äfventyrare?... Åh, fröken Ebba, låt oss inte inbilla oss, att det är bara människokärlek alltihop! När jag omgjordade mina länder med patronbältet och gick emot engelsmännen i Transvaal, så var det minsann inte af bara kärlek till gubben Krüger och boerna, det för-37

säkrar jag er. Det var för att jag ville slåss, se lifvet och döden. Utsikten att alltid sitta hemma i Wiborg och småintrigera mot ryssarna och kalkylera sädpriser tilltalade mig inte.

— Men hvad sade de därhemma, när ni gaf er åstad? frågade Ebba.

— Det kan ni väl tänka er. Min far var mycket förgrymmad på mig. Precis som era bröder säkert skola bli på er. Han talade inte om modern.

— Inte förgrymmade, sade Ebba. Men de tycka förstås, att jag hellre borde bli Sofiasyster.

— Naturligtvis. Det tycker Hellwer ju också. »Charity begins at home!»

Ebba var färdig med handskarna. Hon profvade den ena, och medan hon såg ned och långsamt strök det glatta skinnet öfver handen, sade hon:

— Kanske har ni rätt, att det finns litet äfventyrslust — också hos mig.

— »Det oroliga Skytteblodet,» som Hellwer talar om, afbröt han henne halft frågande.

— Nej, utbrast Ebba med plötslig öfvertygelse, som om hon i detta ögonblick öfver-skådat något inom sig och ändtligen såg klart i saken. Ni gör mig ändå orätt, tror jag. Det är inte bara det — det är det inte. Men jag38

vet, att aldrig skulle jag vilja ha det, som syster Agnes har det — ni vet, min syster, som är gift. Det skulle trycka mig till jorden att sitta hemma och vara lokal matador. Att på en liten fläck i världen jämt sitta i högsätet som den förnämsta, den ofelbara, den enastående, som alla se upp till — skydds-patronessan par préférence...

Hon teg litet, och i det hon inifrån skuggan mötte hans förstående bruna ögon, tillade hon sakta, oemotståndligt förtroendefullt:

— Hvad mig angår, så trifs jag alltid bäst, när jag känner mig som en af de många. Jag duger inte till att stå

ensam på en piedestal, höjd öfver mängden. Jag vill hellre hålla mig tillhopa med dem, som stå tätt, skuldra vid skuldra...

— I ledet alltså?... Det har jag pröfvat...

— Åh, ni vet ändå inte, hvad jag menar, afbröt hon otåligt. Ingen förstår det riktigt — inte ens mor, som ändå brukar förstå nästan allting. Tant Mary tror, att jag vill bli sjuksköterska för att kunna känna mig oberoende, för att ha en »verksamhet», ett »intresse». Hon är förstås mycket snällare än jag, mycket mindre egoistisk än jag — ni förstår nog, hur jag menar — men hon vet inte, hvad det vill säga att gå och bära på en sådan samkänsla, ett så förtärande medlidande med39

hela världen och allt, som finns i den, som jag gör...

— Tänk — sade han — tänk, att ni, n i, som tyckes så säker på er själf, så hög och oåtkomlig — die Jungfrau, die Siegesyöttin, dan Freifräulein, som er gamle beundrare i »Hotel Rose», det gamla landtrådet, brukade kalla er! — att också n i går och bär på en sådan ohjälplig skavank.

Hon nickade med sammanpressade läppar och plötsligt glänsande ögon.

— Ibland, sade han långsamt efter ett par sekunders tystnad, tror jag det om er — det, ni nyss sade. Ibland inte.

— Ni har aldrig sett mig ihop med små barn och sjuka eller olyckliga människor, sade Ebba lågt. Hennes läppar darrade. Hon mindes sin starke far på båren, men om det kunde hon inte tala.

— Nej — det har jag förstås inte, sade han långsamt. Han såg ned och ett par ögonblick tego de bägge.

— För resten behöfver ni ju inte gå långt ... Han såg upp på henne.

— Låt bli! ropade Ebba hotande, ännu med tårar i ögonen, och kunde ändå inte låta bli att draga på munnen, när hon mötte hans skälmaktiga blick. Om ni nu säger, att n i alltid är till hands, att n i ju är sjuk och skulle önska40

ni vore ännu sjukare o. s. v., så talar jag aldrig uppriktigt med er mera. Aldrig i tiden.

— Jag brukar ju precis veta hur mycket jag vågar säga till er... Jag brukar ju kunna akta mig...

— Och om ni tror, att jag sitter här och poserar för er!... de gråblå ögonen blixtrade emot honom, hon ångrade häftigt sin egen öppenhjärtighet nyss. Det är inte »godhet» hos mig — inte alls. Det är något helt annat, något medfödt — en »ohjälplig skavank», som ni mycket riktigt säger. När vi voro små, kallade bröderna alltid Agnes för »Agnes» — men mig, som är född emellan dem, kallade de bara »syster». Fastän vi både grälade och slogos, hörde jag liksom till dem på ett annat sätt. Och jag har det allra ömkligaste behof af att känna mig höra ihop med allting omkring mig. Det är bara det.

— Och ni har aldrig behof af att någon — de små barnen o. s. v. — att någon skall säga »tack» ?

— Joo, sade Ebba dröjande. Kanske.

— Ser ni! Ser ni! Efter hand kryper vi upp på vår sockel, vi också. Kanske är den, när allt kommer omkring, nästan lika hög och präktig som syster Agnes'.

Ebba uppgaf att öfvertyga honom om sin kallelse. Hon mötte hans blick och uppgaf det.41

Fru Mary Hellwer, ståtlig och drottninglik i sin lätta silfvergrå dräkt och sitt högt upptornade blonda, nu något gråsprängda hår, kom ut i verandadörren, stödd mot en käpp med guldkrycka. Familjen hade i dagarna flyttat från hotellet till en liten villa vid Sonnenberg-strasse midt emot planteringarna. Där hyrde de nedra botten och försökte, enligt Marys uttryck, få det »litet hemlikt». Elof Hellwer påstod, att hans hustru alltid »förde Göteborg med sig i sin koffert». Han såväl som Ebba Stjerne saknade dock Hotel Ro se och de lifliga table-d'hôte-middagarna.

— Ebba, sade fru Hellwer efter att blott med en kort nick ha tagit notis om den bugande Hardenfeldt, som sannerligen var en alltför vanlig gäst, för att man skulle bry sig om honom. Vet du, hvar de svenska tidningarna,

som kommo i middags, ha tagit vägen?

— Inne i fönsterkarmen i mitt rum, tant Mary... jag skall... Hon sprang upp.

— Blif bara sittande, barn! Fru Hellwer hejdade henne litet otåligt. Nog kan jag själf finna dem alltid ... Ebba tog åter, litet dröjande, plats i sin gungstol.

— Tror ni, att hon tycker jag kommer för ofta? frågade Folke Hardenfeldt efter en kort tystnad, mycket rakt på saken.

— Inte! Ni känner inte tant Mary. Hon42

tycker det är alldeles likgiltigt, om ni är här eller ej.

— Tack! sade han makligt.

— Förstå mig rätt och blif inte stött, hon menar...

— Ni behöfver inte förklara er, fröken Ebba. Ni menar, att hon inte är af dem, som »göra affär» af folk. Och mig, fattig sate, är det sannerligen heller ingen anledning att »göra affär» af.

— Inte romantisk!... Jag har aldrig sett er vara så... så »bescheiden» förr.

— Det är ni, som gör mig »bescheiden». Ni och er utmärkta tant.

— Jag tycker inte om, att ni inte tycker om tant Mary.

— Hon tycker inte om mig.

— Joo, sade Ebba utan egentlig öfvertygelse. Senast i går talade hon om, hur mycket värde hon satte på konsul Hardenfeldt, och sade att hon aldrig kunde glömma, huru förekommande ni alla varit emot henne och farbror Elof den gången de reste i Finland och Ryssland.

— Hur kan man låta bli att vara »förekommande» mot fru Hellwer? Jag skulle vilja se den, som vågade säga eller göra henne emot.

— Se då på mig! ropade Ebba öfvermodigt. Jag säger henne ofta emot.43

Han bugade sig i stolen, där han satt midt emot henne med en muntert vältalig blick. »Gör jag då annat än ser på er?» tycktes den säga. Och Ebba sade åter hastigt:

— Men för det, att hon tycker om er far, behöfver hon naturligtvis inte tycka vidare om er.

— Nej, jag är just inte vidare lik farsgubben. Vore jag lik honom, sutte jag nu hemma i Wiborg som »unge konsuln» och förtjänade pengar på rysk råg.

— Det skulle ni göra, nickade Ebba moderligt uppmuntrande. Hvarpå de plötsligt sågo hvarandra in i ögonen och — öfvermodigt, med en känsla af hemligt frimureri — bägge ovillkorligt kommo till att skratta.

— Så hade vi aldrig kommit att träffas! sade han.

Ebba teg. Hon höll händerna på armstöden och satte, med tåspetsen mot stråmattan, gungstolen i rörelse.

— Som solskenet just nu kommer och går öfver ert ansikte... sade han utan att taga ögonen ifrån henne. Ni gungar ut och in i solstrimman: nu är ert hufvud i mörker och era små ögon — Jo, era ögon äro allt annat än stora, fastän Vår Herre har förbättrat dem med ögonbryn och ögonhår och alla möjliga slags44

djupsvarta skuggor. Kan man tala om »dunkla

stjärnor»?

— I dålig poesi kan man det nog. I gamla kalendrar och sådant kan man nog råka få höra talas om det.

— Jag tänkte på era ögon, sade han och såg stadigt från sitt hörn in i dem.

— Jag förstod det, svarade Ebba okonst-ladt med stor säkerhet. Men hon blef ändå en liten smula röd under hans ihärdiga blick.

— Har ingen annan någonsin funnit på att kalla dem »dunkla stjärnor»?

— Hur kan ni tro, att någon annan kan ha så originella idéer?

— Seså — utbrast han plötsligt — nu har man ändtligen fast mark under fötterna! Nu är man säker, nu kråmar man sig! En lite banal komplimang, och ni vet genast, hur ni skall behandla en! »Nå — det är alltså ändå inte något vidare med honom,» sitter ni där och tänker i ert lilla fariseiska hjärta. »Inte ett dugg originalitet ens. Inte ett dugg annorlunda än de andra.»

— Var det er mening att jag skulle bli imponerad af er originalitet? frågade Ebba menlöst. Eller kanske till och med förlägen?

— Inte precis imponerad. Men jag ville ge... inte så lite för att se er brydd.45

— »Inte så lite!» Ni tvekade angående beloppet! Jo — jag såg, att ni öfvervägde, hur mycket ni skulle våga på nöjet.

— Bara stursk, fröken Ebba! Bara stursk. Näsan i vädret, så högt den någonsin kan komma!

— Vet ni, hvad jag är tacksam för hvar dag, herr Hardenfeldt? Jag är innerligt tacksam för, att tant Mary, som är så kritisk, aldrig hör, hur barnslig ni är.

— »Barnslig?» — »Barnslig» är bra. Det är det häfdvunna uttrycket — är det inte? Ni tror väl inte, att någon annan har reda på de där små oskyldiga och banala omskrifningarna? ... Och ni tror kanske heller inte, att jag, som är så »barnslig», har suttit och sagt dumheter till någon annan vacker flicka?...

— Jo, sade Ebba med stor värdighet, mycket öfverlägset. Nog märks det, att ni har stor öfning, alltid.

— Fröken Ebba! Jag svär er, att en gång skall jag se er brydd... förlägen, som ni säger. Jag skall en gång få se er slå ner de där ögonen.

— Låt oss nu tala förstånd, sade Ebba

kort.

— Inte n u. Hvarken ni eller jag har hjärta till det precis nu. Vi talade så rysligt allvarligt för en stund sedan — det kan vara nog för46

i dag. Nu ämnar jag hvarken tala förstånd eller allvar.

— Jag undrar, om ni öfver hufvud kan göra det. Kanske var jag dum, som trodde det — »för en stund sedan».

— Ni känner mig inte, fröken Ebba.

— Nej, sade Ebba tankfullt, med en pröfvande och kritisk blick på honom. Det gör jag kanske inte. Det heter ju, att ingen människa känner en annan längre än till tänderna.

— De äro litet svarta, sade han och skrattade. Döm mig inte efter dem! Jag har inte någon svart själ.

— Ibland tror jag inte, att ni har någon

alls.

— Det gläder mig innerligt, att ni ibland funderar öfver saken. Jo, jag har en själ — svart eller hvit, det gör detsamma. Och vid tillfälle, det lofvar jag er, skall jag nog taga den fram och lägga den på bordet och visa er kuriositeten.

Elof Hellwer kom uppför den lilla korta raka trädgårdsgången tillsammans med sin svåger, Thomas Carter. Inne på verandan tystnade samtalet tvärt, medan Ebba reste sig och — litet osäkert — gick de "båda herrarna ett par steg till mötes.

— Är Mary hemma? frågade Hellwer en47

smula nervöst. Och utan att vänta på svar från Ebba, tillade han:

— Jag tror, Thomas, att om du vill vänta här ett ögonblick...

— Jag väntar, hur länge som helst, sade Thomas Garter på sitt lugna sätt. Han såg efter Elof, som brådskande förde undan det styfva pärldraperiet framför salongsdörren och gick in.

Thomas och Hardenfeldt, som strax rest sig upp och skakat hand, började tala om den nya bostaden här i Sonnenbergstrasse och de många olika fördelarna att bo i en villa i stället för i ett hotell. Ebba frågade efter Eva och Carter sade:

— Hon är litet sämre i dag igen... Det är nog närmast hennes lynne. Och nu känner hon sig nog också rätt ensam efter att så länge åter ha varit nere i sin gamla pension i Montreux. Han tvekade litet och sade därpå:

— Ifall syster Mary inte har något att invända däremot, vore Eva nog glad öfver att snart få se er alla hemma hos oss en dag...

— Thomas! — Elof kom hastigt åter fram i dörren och bad med en betydelsefull nick svågern stiga in.

Hardenfeldt såg efter dem och vände sig därpå, utan att säga något, med sin uttrycksfulla blick till Ebba.48

Hon blef litet generad. Jag trodde, att ni visste... att ni långt för detta hade gissat er till... mumlade hon.

— Det har jag väl inte kunnat undgå, svarade han enkelt. Han stod bredvid henne, framme vid verandaräcket, med ryggen mot dörren, men såg inte på henne, medan hon talade. De tittade bägge ut i trädgården, och Ebba böjde sig tafatt fram efter en slinger-växtrefva, som lösgjort sig från ståltråden. Har-denfeldt sade åter — liksom förebrående:

— Och ni tycker förstås, att er tant Mary har rätt?

— Ja, sade Ebba lågt, med bestämd öfvertygelse. Jag tycker hon har rätt.

Han teg åter.

— Man märker, att ni inte är gift och inte har barn, sade han. Är er mor lika hård mot... mot...

— Mor måste naturligtvis först och främst tänka på sin bror, sade Ebba liksom af-värjande.

— Hvad kallar ni henne för? sade Harden-feldt plötsligt. Jag menar, hvad kallar ni egentligen fru Carter nu?

— När jag tänker på henne, sade Ebba ärligt, lite motvilligt, kallar jag henne alltjämt »moster Xandra» liksom förr i världen. Men49

när jag talar med henne... Hon teg och han såg frågande på henne.

— Jag kan inte få fram det, sade hon liksom skamset. Jag tycker egentligen det är förtvifladt synd om henne, utbrast hon uppriktigt. Jag tycker det är gräsligt synd om henne och om Eva och om dem allihop, men...

— Så oförsonliga ni ändå måtte vara i er släkt!

— Tycker ni? mumlade hon lite bittert. Jag tycker, att vi alla ha blifvit rätt medgörliga och slappa... Till och med tant Mary håller på att böja sig.

— För lilla fröken Evas skull? — hon också? Eller är det för sin brors?...

— Jag vet inte, sade Ebba sakta. Jag tror hon tänker mycket på farbror Thomas, sedan vi kommo hit...

— Aldrig på hans hustru, tror ni?

Ebba gjorde ett slags afvärjande rörelse

med hufvudet.

— Ni skulle se stackars morbror Karl. Han har intet. Intet har hon låtit honom behålla. Hon tog barnen ifrån honom, hon tog så godt som hela hans lif ifrån honom — hans själfaktning, hans arbetslust, hans mål i världen, allting tog hon. Ni skulle se honom! När man tänker på honom, tycker man, att hon inte är stort bättre än en mörderska.

4. — Malling.50

— Det är svårt att begripa — sade Hardenfeldt långsamt — att en karl verkligen kan få sitt lif så i grund och botten förstördt, för det att fru Carter en gång svikit honom.

— Hon var hans hustru, utbrast Ebba häftigt. Och hon inte bara öfvergaf honom, hon tog ju också hans barn ifrån honom — det har jag ju sagt er... För resten, tillade hon lugnare, litet skamsen öfver sin egen häftighet — kan ni rakt inte jämföra moster Xandra sådan som hon n u är med hvad hon var för tio år sedan.

— Nog kan man se, att hon varit vacker, sade han kritiskt eftertänksamt.

— Hon var m e r än vacker. Hon var en skönhet, en mycket egendomlig skönhet till på köpet... Men det är högst besynnerligt, utbrast hon plötsligt hämndgirigt skarpsinnigt, att ingen karl någonsin tyckes kunna vara i stånd att begripa, att en annan kan låta sig förkrossas för en kvinnas skull. Isynnerhet, om hon är litet äldre... Hon har ju inte alltid varit gammal... Mina egna bröder, unga pojkarna, har jag sett lika öfverlägsna och klentrogna som ni, när de tala om det här och liknande saker... Men ifall det en gång komme att gälla dem själfva, ifall det komme att gälla en, som de...51

Han såg på henne, och de tego bägge plötsligt.

— För hvem profeterar ni, fröken Ebba? Är det för mig, så kan jag försäkra er, att det är obehöfligt. Jag vet redan mer än väl, att karlar och fruntimmer på det grundligaste sätt kunna göra lifvet till ett helvete för hvarandra. Men jag vet också...

Hon bara såg på honom under de litet hopdragna, nästan alldeles raka ögonbrynen.

— Se inte på mig, afbröt han sig, som om ni önskade någon skulle svika mig, bara för att min högfärd och egenkärlek på ett ekla-tant sätt skulle gå för fall... Har ni för resten något emot, att riktigt säga mig, hur det gick till?

— Hvilket?

— Att de blefvo skilda åt. Er morbror och den nuvarande fru Carter.

— De voro mycket fattiga, sade Ebba dröjande, motvilligt. När de kommo hem ifrån Amerika — det är en lång historia, som jag inte kan berätta för er och som egentligen inte hör hit — var morbror Karl sjuk, och han och hennes barn voro helt och hållet beroende af hennes far, en rysligt despotisk gammal gubbe, envis och ohandterlig på alla sätt och vis... Men precis, hur det gick till, vet jag naturligtvis inte, jag var ju inte vuxen på den tiden,52

och det finns väl så många orsaker till, att något sådant kan ske. Emellertid har jag alltid hört, att hon framför allt fruktade att komma i ohjälpligt beroende af fadern.

— Jag trodde verkligen, att hon hade tagit honom af kärlek, sade Hardenfeldt.

— Jag tror också, att hon verkligen var mycket kär i farbror Thomas, skyndade sig Ebba att göra »moster Xandra» en smula rättvisa. Men nog är det lite underligt att tänka sig, att när någon en gång varit så kär i en karl, som hon lär ha varit i stackars morbror Karl — det var det mest romantiska giftermål och hon utsatte sig för allt möjligt för hans skull, faderns hot och missnöje och allting — att man så, efter en tid, kan gå och bli kär i en annan ...

Hardenfeldt smålog:

— Åh — är det egentligen så svårt att begripa?... Och när en kvinna verkligen är i den ställningen, som ni säger

hon var i, och inte vet, hvart hon skall vända sig, måste det ju vara oändligt bekvämt för henne att kunna börja lifvet på nytt och gifta sig med en millionär. När det — som tyvärr sällan händer — finnes en millionär till hands.

— Nu gör ni henne orätt. Jag tror att farbror Thomas och hon... Ebba tvekade litet53

vid ordet... Jag tror, att de tyckte mycket om hvarandra.

— Brukar ni aldrig säga »älska»? Törs ni inte?

— Nej, sade Ebba och skrattade. Det är ett hemskt ord. Alltför stort, liksom. Alltför purpurrödt och ljusblått och snöhvitt och kolsvart. Jag tycker om borgerliga ord och borgerliga känslor — har ni inte märkt det?

Han svarade inte på hennes skämt.

— De flesta lära sig ändå att säga det, sade han bara. En gång. Och ni... Han teg, såg blott stort på henne med sina stora ögon, mycket uttrycksfullt.

Då sade Ebba plötsligt — liksom om hon ändtligen fattat ett beslut, som hon länge öfver-vägt:

— Om jag någonsin kommer att använda det där hemska ordet, hvilket jag emellertid knappt tror, så är det åtminstone en välgärning, att jag precis vet, och länge har vetat (hon såg inte på Hardenfeldt, medan hon talade, men yttrade orden med ett visst eftertryck — isynnerhet detta »länge» — som om hon fann det på tiden att säga det) hvem det blir som kommer att höra det.

— Såå — det vet lilla fröken Ebba redan? ... Tänk! Men jag vet, att om det vore sant och ni verkligen visste det, så kunde ni inte54

sitta och säga det så där snusförnuftigt. I alla fall inte till mig. Han mötte hennes hastiga blick, som lågade af vrede, förvåning och ovilja, och tillade i en något annan ton:

— För resten gissar jag naturligtvis, hvem ni tänker på. Ni tänker på den utmärkte svågern — er systers svåger, Johan Wolff, som redan in effigie står därinne på salongsbordet och vakar öfver er, och som redan så flitigt korresponderar med er.

— Hvarför skulle han inte korrespondera med mig?

— Ifall han skrifver trefligt, ser jag inga skäl i världen, hvarför han inte skulle göra det. Isynnerhet, då det oftast sker på vykort.

— För det, att jag idag fick ett vykort, behöfver jag väl inte alltid få det!

— Nå — det är alltså han, som ni på förhand i er visdom predestinerat att höra det, det hemska ordet, som är »alltför stort och purpurrödt och ljusblått» att användas i hvardagslag. Herre Gud — fröken Ebba... En sådan smak!... En karl, som låter fotografera sig i hög hatt... Är han skallig?

— Skallig! Han har precis lika tjockt hår som ni.

— Det är omöjligt. Ni nekade förut att känna på det, annars skulle ni veta, att det är komplett omöjligt.55

— Ert hår är en beckhätta, sade Ebba. Hvarför tvingar ni mig att bli så simpel? Sitta och diskutera frånvarande människors utseende och hår och höga hattar!... Och hur kan ni våga bedöma en person, som ni inte känner, efter en stel fotografi?

— Jag kan i alla fall bedöma så mycket, svarade Hardenfeldt djärft, att i e r smak är han inte.

— Inte det?

— Vill ni verkligen inbilla mig, att ni kunde sitta där och mir nichts, dir nichts, prisgifva honom åt mig, ifall ni brydde er det ringaste om honom?

— »Prisgifva !» Ett sådant romanuttryck ... Man »prisgifver» väl inte en människa, som ni säger, för det att man händelsevis kommer att tala om honom med en annan! Det var för resten ni och inte jag, som nämnde honom,

— När n i så ogeneradt talar om en annan karl med mig, prisgifver ni honom.

— Dumheter! Dumheter! Jag vet inte ens, hvad ni menar... Men låt oss nu inte munhuggas längre — Ebba sökte göra sin ton mycket öfverlägsen, men det var inte svårt att se, att hon var både upprörd och i dåligt humör. Det är konstigt, men på sista tiden sluta alla våra samtal med gräl.56

— Åh, sade han, så konstigt är det kanske inte, när man tänker öfver det. Men ni vill inte tänka — det är hela saken.57

IV.

Naturligtvis kunde inte mötet mellan de båda syskonen gå för sig, utan att Mary på nytt måste rifva upp hela den bedröfliga skilsmässoaffären.

I början när Elof, efter sitt och Ebbas besök hos Carters, talade med henne om, att Thomas sagt sig snart vilja komma till dem, hade hon alls inte velat se sin bror. »Jag har inte kommit hit för att genomgå en massa sinnesrörelser» — sade hon skarpt afvärjande. »Och trots dig och alla läkare i världen, hade jag aldrig beslutat mig för att fara till Wiesbaden, hur nödvändigt det än kunde anses vara för mig, om jag inte med säkerhet påräknat, att jag här, så väl som hemma, hade min frihet att undvika min så kallade svägerska.»

— Käraste Mary, sade Hellwer djupt chockerad. Din »så kallade svägerska»!58

Hon har ju nu i nära tio år varit lagligt gift med Thomas.

— Det vill säga, att han varit hennes laglige älskare. För m i g är och blir hon Karl Skyttes hustru. Stackars Karl Skytte, som hon har behandlat med den mest oförlåtliga grymhet...

— Men Mary! — Mary då... Du står ju dock din egen bror långt närmare än din kusin.

— Härvidlag kommer det sannerligen — för mig, åtminstone — inte an på, om det är min bror eller min kusin det gäller. Hon har gjort dem bägge orätt — det är det enda jag tar hänsyn till. Med kallt blod har hon för egen vinnings skull — Jo, Elof! Tror du verkligen, att om Thomas varit lika fattig som stackars Karl, hon någonsin hade tänkt på honom? Alla säga, att hon i det fallet är lik sin far, den gamle egennyttige gubben! Af pur egoism har hon krossat en hederlig mans hjärta — en hederlig, finkänslig och god man, som älskade henne och litade på henne. Du känner dem bägge och du vet, att jag har rätt.

— Rätt?... Rätt!... Du tar saken alltför öfverspändt, kära min Mary... Sådant händer ju hvar dag.

— Det är möjligt, sade Mary på sitt ståtligt omutliga sätt. Hon satt i sin högryggade stol59

framför skrifbordet vänd mot dagsljuset — käppen med guldkryckan stod bredvid henne. Det är möjligt — men blir det egentligen bättre för det? Ända sedan min tidigaste ungdom har jag hört talas om min »öfverspändhet» och »oböjlighet», när det gällde att se något som rör moralen från två sidor. Af föräldrarna, af bröderna, af Malin — ja, till och med af dig

— har jag jämt hört talas om min oförmåga att gå på ackord, att kompromissa. Och dock veta vi alla, att det är jag, som i allmänhet har rätt och inte ni andra.

— Upplysta människor, sade Elof senten-tiöst, på sitt litet pedantiska sätt, upplysta människor skola inte »ha rätt». Vi böra framför allt sträfva efter att förstå och förlåta.

— Det ligger inte för mig, sade Mary orubbligt, det vet du. Thomas gjorde mig bittert emot, när han för en kvinnas skull svek det förtroende, som stackars Karl, fattig, hjälp-behöfvande, bruten af motgång — satte till honom. Hans egen köttsliga kusin till på köpet

— moster Evas son, Malins bror!... Och hvad Malin ända från barndomen varit för oss alla — isynnerhet för mig och Thomas — det vet du lika väl som jag... Nej, Elof — utan häftighet, men mycket bestämdt, lade hon sin stora hvita, vackra hand ned på bordskifvan — jag kan inte ge med mig. Du vet, att pappa60

alltid såg på den här saken med alldeles samma ögon som jag ännu ser på den. Ville han väl någonsin taga emot

Alexandra som sin sonhustru eller ens höra talas om henne?... Du vet lika väl som jag, att hur mycket Thomas än yrkade på det och tiggde och bad honom, ville pappa aldrig se henne.

— Din far tillhörde inte för inte den engelska medelklassen, sade Hellwer litet ret-ligt. Hans förfäder hade i många generationer varit metodister.

— Jag har ju precis samma förfäder som min far... Och hvad stackars mamma angår, är jag innerligt tacksam för att hon inte lefde, när det hände. Det hade gripit henne förfärligt att se, hvilken orätt hennes egen son kunde göra emot hennes olycklige systerson ... Hon teg och såg åter upp på sin man med sina stora blå ögon.

— Och har väl Malin någonsin kunnat förlåta dem?... Malin, som ändå är så mycket vekare och mera lättrörd än jag.

— Det är en annan sak med Malin... Malin är ju Karls syster, och att inte hon kan förlåta dem är ju ganska naturligt. Men du... du står ju, som jag redan har sagt, Thomas bra mycket närmare ...

— Åh, sade Mary något bittert, hvad den saken angår, tror jag nog, att Thomas själf61

alltid känt sig stå Malin minst lika nära som han står mig, om hon än inte är hans köttsliga syster.

— Men du måste tänka på flickan, Mary — Karls dotter — det oskyldiga barnet, som nu är så gammal, att hon förstår, och som lider och plågas hvar dag af den ställning, hvartill ni alla dömt hennes mor.

— För min del kan jag inte låta bli att tro, att stackars Eva lider mera af den ställning, hvartill hennes mor dömt hennes far.

— Det kan jag naturligtvis inte disputera med dig om, sade Elof litet trött af alla dessa motsägelser. Faktiskt är, att hon lider. Det är tydligt för alla, som komma i beröring med familjen. Mest troligen för den stackars Alexandra själf. Hon har sannerligen gått igenom mycket och behöfver också litet vänlighet och sympati. Kom ihåg, hur svårt hon hade det för några år sedan, då hon och Thomas miste sitt enda lilla barn ...

— Ja, det var hårdt för dem naturligtvis ... Men ... det förekommer mig ändå som ett slags rättvis nemesis... Hur kunde de väl någonsin vänta sig någon verklig varaktig lycka i ett äktenskap, byggdt på sådan grundval!

Carters hade, för nära sju år sedan, genom en sköterskas vårdslöshet förlorat sitt enda lilla barn, en årsgammal gosse, frisk och62

duktig, vacker som en dag. Elof Hellwer, som tillfälligtvis varit i Paris, när olyckan hände, och sett föräldrarnas första gränslösa förtviflan, visste, att Alexandra själf den gången, söndersliten af smärta och självförebråelser, sett saken — under en tid åtminstone — på ungefär samma sätt, som Mary ännu såg den. »När de andra barnen, Eva och Charlie, voro små» — hade hon jämrat sig inför Elof, glömsk af allt utom sin sorg, otröstlig, böjd i stoftet — »när de andra barnen voro små, ansåg jag det för en pröfning, att vi voro så fattiga, att jag själf eller Karl jämt måste passa och tillse dem — att vi aldrig hade råd att hålla någon hjälp åt dem. Men när jag blef rik och kunde öfverlåta mitt barn åt främmande!...»

Det var kort tid efter denna händelse som Carters flyttat till Wiesbaden efter att först under några år ha flackat omkring i Italien och Sydtyskland. De kunde ju bo hvar som helst nu — hvar de hade lust — ty Thomas hade ju inte längre någon sysselsättning, som band honom. Redan innan han gifte sig, hade han — dels enligt egen önskan, dels för att så mycket som möjligt rätta sig efter sin granntyckte far — tagit afsked från sin ställning inom den diplomatiska kåren. »Inte för att det är nödvändigt» — hade han den gången småleende sagt åt sin svåger Hellwer, den enda af släk-63

tingarna han riktigt meddelade sig med. »Jag har sett både envoyéer och ambassadörer presentera frånskilda hustrur som sina fruar — och det vid de finaste hof — men vi kunna ju lefva utan de nålpengar utrikesdepartementet består en, och kan jag i något göra pappa till viljes, gör jag det gärna. Dessutom är jag inte angelägen att utsätta min hustru, nu när vi få ett hem, för risken att kanske bli skickad tillbaka till Washington. Eller till Japan — hvem vet?... Hufvudsaken är emellertid, att pappa så bestämdt önskar, att jag tar afsked. »The

Divorce Court», som han säger, är ju för honom lika med skampålen eller fängelset. »Det är nog att du vanärar din familj», sade han en dag till mig — »ditt land får du inte lof att vanära»... Han är inte för inte engelsman, gubben: middle class, i högsta potens, till på köpet...

Hellwer hade aldrig nänts påminna sin svåger om detta samtal. Men när han nu såg honom utan mål och sysselsättning — en man i sina bästa år, inte hunnen till de femti ännu! — när han såg honom sitta här i Wiesbaden och söka fördrifva tiden med att ympa fruktträd i sin instängda stadsträdgård, läsa tidningar, se på kurgäster och öfva sig i att på egen hand köra sina nya automobiler genom Wil-helmstrasse, kunde han ofta inte låta bli att64

undra, om han ännu själf mindes sina ord och det öfverlägsna sätt, hvarpå han på sin tid afbrutit sin bana.

Då nu Thomas i dag — efter att länge ha väntat på ett lifstecken från systern — ändtligen tog mod till sig och enligt sitt beslut uppsökte henne i hennes nya boning i Sonnen-bergstrasse, vägrade Mary emellertid inte längre, hvilket hennes man allvarligt fruktat, att taga ernot sin bror. Hon hade haft flera dagar att öfvertänka saken och insåg naturligtvis, att ett sammanträffande ej i längden kunde undvikas. Men hon förbehöll sig, sade hon till Elof, »att säga Tom sanningen».

På det hela var det ett underligt och upprördt möte emellan de båda syskonen, som sedan faderns begrafning för fem år sedan inte sett hvarandra — och då blott helt kort. Thomas tyckte, att Mary, som nu var femtio år, trots den ståtliga hållningen och de ännu praktfulla mörkblå ögonen, hade blifvit bra gammal. Det rika rödblonda håret, högt uppstruket, liksom hon burit det i sin ungdom, hade grånat mycket, halsen och hakan hade blifvit bra fylliga. Men det var inte bara det — inte bara det yttre. Den kyska stränghet, som en gång i så hög grad präglat den stolta unga flickan, hade hos den barnlösa åldrade hustrun utvecklat sig till en viss bitter hårdhet, ett oroligt65

missnöje, som jämt sökte ett föremål. Hon afgudade sin man — det hade hon ju, så att säga, alltid gjort: ända från barndomen, då han varit lärare för bröderna liksom för henne själf och kusin Malin Skytte — men det var inte svårt att se, hur hon, med sina i alla afseenden kategoriska fordringar, plågade honom. Och Thomas visste, att hon — åtminstone under den första tiden af sitt äktenskap — om hon än alltid i högsta grad ägt Elofs vänskap och aktning, dock inte hade ägt hans ömmaste åtrå, hans innersta tycke, hans varmaste böjelse. Det hade en annan ägt: Malin Skytte, den älskade fostersystern, Ebba Stjernes moder. Mary hade alltid vetat det och — rättvis som hon var — aldrig vändt sitt trofasta hjärta från den oskyldiga Malin. Tvärtom hade hon ännu innerligare fäst sig vid henne och allt hvad hennes var.

Systern å sin sida fann också brodern åldrad. Och hvar fanns hans naturliga, friska, obekymrade öppenhet? Hvart hade hans lugna, glada öfvermod tagit vägen? Han var sig inte lik; — han var reserverad, sluten, mycket behärskad, och det var resignation snarare än lycka man nu läste i hans ansikte. Naturligtvis: han hade genomgått den stora sorgen med barnet, som han mist, men ändå!... Skulle inte den kvinna han älskade så lidelsefullt, och

5. — Malling.66

som han trots alla hinder vunnit, kunna ersätta honom detta och mera till? Det hade ju varit hans fasta tro, att Alexandra, när hon ändtligen blef hans, skulle kunna ersätta honom allt: släkt och vänner, fosterland och verksamhet i statens tjänst. Hade hon lyckats? Mary undrade det och hon sade det öppet, ty hon var aldrig van att dölja sina tankar. Hon ansåg det nästan för orätt att någonsin göra det.

— Jag väntade mig aldrig, att du under dessa förhållanden skulle finna lifvet lätt — sade hon under samtalets lopp till sin bror. De voro ensamma med Elof. Jag väntade mig alltid, att det skulle komma en tid, då du... då du nödvändigt måste komma att se allting annorlunda. Ty du är väl ändå inte för intet pappas och mammas son, och som pojke — det veta alla, som ha känt dig — var du alltid rättrådigheten och hedern själf.

— Jag har aldrig ångrat mig, om det är det du menar, sade Thomas rakt på saken, kärft afböjande. Inte ett ögonblick.

Mary sade inte mera. Hon satt och såg på brodern: ståtlig och distingerad, liksom hon själf. Också en smula gråhårig i tinningarna och med rynkor i ögonvrårna.

— Du vet inte, Thomas, hur mycket jag har tänkt på dig, utbrast hon plötsligt med den djupa intensiva innerlighet, hvilken ibland, lik-67

som oemotståndligt, bröt sig fram ur hennes innersta väsen. Hvar gång jag träffar Malin och hennes barn, hvilka ju nu äro de, som stå mig och Elof närmast, eller bara hör något från Marieholm, ha mina tankar varit hos dig och Alexandra. Du må inte tro — som du efter pappas död skref till mig — att det blott är hårdhet och egenrättfärdighet...

•— Låt oss nu inte åter gräfva upp allt detta, Mary... Man kan skrifva om mycket, som det är svårt eller hart när omöjligt att tala om.

— Kunde du tänka dig, Thomas, att vi båda efter alla dessa år... kunde träffas i förtrolighet och inte tala om detta?

— Jag kunde tänka mig, att du försökte spara mig, Mary...

Men hon var nu alltför djupt upprörd att kunna tiga och försökte inte ens lägga band på sig.

— Om jag bara hade funnit dig lycklig, Tom... Nej, försök inte att säga mig emot: jag har ju ögon i hufvudet, vet jag, och genom Elof, som så ofta sett er, vet jag ju nu ungefär, huru sakerna stå... Om jag hade funnit dig lycklig, säger jag, hade jag inte sagt ett ord, jag hade inte velat se dig... Men nu!...

— Jag försäkrar, försökte brodern allvarligt och med fasthet att öfvertyga henne.68

— Åh Tom. Hon mötte Elofs ögon och hejdade sig.

— Nu ber jag dig, sade brodern med stor bestämdhet: när du träffar Alexandra, tala inte till henne, som du har funnit för godt att tala till mig.

— Du behöfver inte vara rädd, sade Mary, sårad öfver att känna sig tillbakavisad. Jag känner ju inte Alexandra. När jag nu går in på att träffa henne och umgås med henne, är det uteslutande för lilla Evas skull. Jag vill inte, att Karls dotter skall känna sig förödmjukad gentemot sin fars närmaste släktingar och gentemot våra gemensamma bekanta här.

— Jag visste, att du skulle resonera på det sättet, Mary, sade brodern med undertryckt harm — men möjligen kunde jag fordra hänsyn till min hustru...

— Thomas, afbröt Elof Hellwer. Du får inte afvisa Mary nu. Du vet, hur ärlig hon är. Du vet, att hon inte kan gå längre än hon nu går.

— Det vet jag. Därför finner jag mig ju också i... Förutsatt, afbröt han sig hastigt, att hon inte låter Alexandra umgälla för hvad hon har emot oss bägge.

— Ni båda äro sannerligen, när allt kommer omkring, två alnar af ett stycke, försökte Elof medla mellan dem. Har Mary svårt att69

böja sig, så har d u det också. Glöm nu allt, som varit... käraste Mary, käre Tom... Kom bara ihåg de band, som binda er vid hvarandra, hur nära ni två stå hvarandra...

— Mary har ännu en bror, hon har ju också Edward, sade Thomas stelt, men med djup, undertryckt rörelse, ty släktkänslan var stark hos dem alla. Jag har bara en syster.

— Och det tror du jag någonsin glömmer, Tom!

— Sanningen att säga, har jag under alla dessa år inte varit långt ifrån att tro att du glömt det.

— Du vet inte, försökte åter Elof, ty nu snyftade Mary högt och kunde inte svara, du vet inte, du kan inte ana, hur nära Mary tog sig... allt... allt det, som hände för tio år sedan... Och när hon, såsom vi numera hvar sommar

göra, vistas på Marieholm och hos Skyttes på Munkeboda ...

Thomas gjorde — nästan omedvetet — en afvärjande rörelse med handen.

— Nej, jag skall inte tala om Karl. Jag har alltid försökt skona dig, det vet du, och jag har alltid sagt mig själf, att hvarken du eller hon den gången kunde beräkna ...

— Thomas, käre bror, sade han åter och lade, liksom bedjande handen på Carters axel. Låt oss nu inte tala om detta mera. Jag är70

säker på, att inte heller Mary med sin goda vilja gör det oftare. Vi ha ju så mycket annat att tala om. Ert nya lif och våra gamla kära minnen från ungdomen ...

Mary grät ännu. Nu torkade hon ögonen och räckte handen åt brodern.

— Du vet, att jag gör ingenting till hälften, Thomas, sade hon.

— Jag vet det, Mary, mumlade han, han tog hennes hand och tryckte den hårdare än han själf visste. Jag vet det. Och för att du skall kunna begripa... Han var mycket blek och talade med yttersta ansträngning, för att du skall veta... Om du anade, utbrast han plötsligt nästan våldsamt, hur ofta jag har längtat efter...

— När vi tala om forna dagar hemma i Stockholm hos pappa och mamma och på Runefors... När vi tala om det, Malin och jag och Elof och vi andra — du må inte tro, Tom, att vi någonsin glömma dig. Du blir alltid ihågkommen, om du än inte alltid blir nämnd.

Carter hade nu fullständigt återvunnit sin behärskning efter den ovanliga rörelse mötet med systern framkallat. Han tog åter Marys framräckta hand och sade i mera alldaglig ton, nästan formellt:

— Så spara vi alltså Alexandra för en71

formlig visit — inte sant? Framför allt för alla förklaringar...

Mary såg ned. Hon svarade inte genast. Först efter ett par sekunder kom det tveksamt, reserveradt:

— Det kommer naturligtvis an på Alexandra.

Thomas svarade inte. Elof Hellwer sade, liksom han inte hört de sista orden, i en lättad och hjärtlig ton:

— Lilla Eva kommer att bli bra glad!72

V.

Agnes Stjerne — nu fru Fredrik Wolff till Harritsö — hade ändtligen tillsammans med sin man och svåger kommit till Wiesbaden. Nu på morgonen, satt hon i systerns rum i Sonnen-bergstrasse och talade med henne om »dem därhemma».

— Jo tack — mor är egentligen rätt kry, bra åldrad bara, tyckte jag. Och gamla mormor var riktigt duktig. Du kan inte tro, hur förtjust hon blef öfver, att vi beslutade oss för att lämna båda barnen på Marieholm... Fritz är förfärligt söt och lustig och den lille också... öfver hufvud taget tyckte jag att allting stod ganska bra till därhemma. Erik och Henrik voro förstås hemma öfver påsken och de väntade också bror Nikias' fästmö, men hon hann tyvärr inte komma, medan jag var där... För resten har du väl nyligen haft bref...

Hon teg litet och sade därpå i en annan ton:73

— Men morbror Karl, Ebba ... Agnes såg på systern och skakade uttrycksfullt på hufvudet.

— Jag vet, att han återigen blifvit sämre, sade Ebba. Mor skref det. Nu har du ju heller inte sett honom på rätt länge, så att jag kan nog förstå du tyckte det var påfallande.

— Man tycker inte, att han skulle kunna lefva vintern öfver, så som han ser ut.

— Jag har inte heller torts säga något om honom åt Eva, och jag har varnat dem därhemma från att skrämma henne, när någon af dem skrifver... Du vet naturligtvis, att det är hjärtat. Men hvad kan det tjäna till, att Eva går

här och ängslar sig? Hon kan ju ändå ingenting göra, stackars liten — och själf är hon också sjuk och klen jämt.

— Han längtar efter henne nästan hvar timme på dagen, sade Agnes förebrående. Tänk, om inte vi alla hade varit hemma, när far dog... Du skulle sett morbrors blick, när vi talade om, att också Fredrik och jag ämnade oss hit till Wiesbaden! Han låg för det mesta till sängs hela tiden vi voro på Marieholm... Det är synd...

— Men Eva kan verkligen knappt resa till Sverige nu, så usel som hon varit ända sedan jag kom hit, afbröt Ebba energiskt. Det är väl knappt grönt därhemma ännu?...74

— Charlie kom ju öfver påsken från Lund. Han är förfärligt bortskämd och blir mer och mer lik sin mor, vet du — precis samma ögon och mun ... Men han är gladare än hon var — en riktig tjufpojke — humöret har han sannerligen inte från henne! Också förstår han ganska bra att muntra upp stackars morbror med sina galna skol- och universitetshistorier: han sitter upp i sängen och följer pojken med ögonen och ser in i hans svarta ögon, som om han vore en ängel från himmelen.

— Att han inte kan glömma henne! Jag har alltid hört, att män ha lättare för att glömma än kvinnor, men han...

— Det är väl skillnad på folk och folk, sade Agnes. Och i vår släkt äro vi ju nästan förfärande trofasta. Se bara på mor, som aldrig glömmer — inte ett ögonblick tror jag... »Ingen Skytte ljuger! Ingen Skytte sviker!» — Minns du inte, hur gamle morfar på sitt gammaldags högtidliga sätt brukade inpränta i oss det, när vi voro små?...

— Nej tyvärr! — höll jag nästan på att säga.

Agnes tycktes inte höra på henne. Hon tänkte på något annat.

— Men hon, Ebba?... Den äldre systern sänkte ovillkorligt rösten. Du har ju sett henne: hurudan är hon nu?75

— Ja, jag har sett henne — flera gånger — jag har till och med ätit middag och druckit té ihop med henne. Du vet ju att också tant Mary nu gifvit med sig — till hälften, åtminstone... Ja, jag har sett henne — men hvad hon tänker, Agnes — jag menar Alexandra ...

— Kallar du henne verkligen »Alexandra» nu?

— Ja, hvad skulle jag göra? Hon bad mig om det. »Fru Carter» kan jag ju inte gärna säga för Evas skull — isynnerhet då jag kallar honom »farbror Thomas». Han är ju ändå tant Marys bror och mors kusin...

— Du ville ha sagt något annat, afbröt Agnes.

— Det minns jag inte... Hur skulle jag kunna veta, hvad hon tänker?... Du minns ju, hur sluten hon är, hur hon — redan då — kunde tiga med allt hvad hon gick och bar på... Hon har blifvit tjock och medelålders, en liten smula — hvad skall jag säga — inte »tarflig» just, det vore orätt att beskylla henne för, men banal. En tämligen vanlig fet och svartögd fru, som i sin ungdom varit en stor skönhet: så förefaller hon mig närmast nu.

— Och farbror Thomas?... frågade Agnes.

— Han är sig lik — så som jag minns honom. Någorlunda. Jag tror bara, att han saknar oss alla så förfärligt. Han vet rakt inte,76

hvad han vill göra för mig, för att jag skall ha roligt och trifvas här... Och ändå tyckte han aldrig på den tiden hälften så mycket om mig som han tyckte om dig. Jag trodde en tid — och det trodde mor också, som hon själf medgifvit — att han var litet kär i dig liksom du i honom.

Agnes smålog sväfvande utan att längre möta systerns blick. Nej, det var inte godt att lura den sluga Ebba!... Nog mindes hon själf ännu mer än väl, att det funnits en tid i hennes första ungdom då den ståtlige Thomas Carter inte bara varit »farbror» Thomas... Men hvad honom angick, misstog Ebba sig: han hade nog hela tiden blott brytt sig om sin Alexandra.

— Jag tycker, att skilsmässor äro en förfärlig institution, sade Ebba plötsligt på sitt allra mest allvarliga och djärft kategoriska sätt. De borde inte vara tillåtna i civiliserade stater. Kan du tänka dig, att nu berättar gamla tant Wackerdorn — hon är här ju också, gumman — att Lilly Lessner, du vet att hon varit gift i nära tolf år nu — att

hon skall skiljas från sin man. Hon »älskar en annan», säger hon. En målare, som har målat hennes porträtt...

— Lilly Lessner! utbrast Agnes, nyfiken och högst intresserad. Och hon har tre små flickor...77

— Ja, är det inte förfärligt? — Naturligtvis anser du mig för rysligt omoralisk, om jag säger det, men jag har på sista tiden ofta undrat, om inte älskareinstitutionen, när den var på modet, var mera gagnelig för familje-lifvet i det stora hela än dessa ohyggliga och brutala skilsmässor... Den åstadkom inte på långt när så mycken förtviflan och förvirring och oreda, det är jag säker på...

— Ebba! sade Agnes strängt. Sådant säger du väl aldrig, hoppas jag, till någon annan människa... Och jag begriper inte din tankegång, det måste jag tillstå... Nog är det bra mycket hederligare på alla sätt och vis, att vuxna, utvecklade människor säga hvarandra sanningen och gå ifrån hvarandra, när de inte längre... inte längre...

— Hederligare... Det kan nog hända. Men jag kan inte låta bli att se saken från den praktiska sidan. Och om det nu vore lyckligare för barnen, att föräldrarna läte udda vara jämnt och narrades en smula för hvarandra?... Ofta är det bara en fantasi, som de ta för något verkligt, det är jag säker på. Som nu till exempel Lilly...

— Det är inte likt dig, Ebba, att tala på det sättet, sade Agnes förebrående. För resten är det också dumt, allt det du där sitter och säger. Om du verkligen hade begrepp om, hvad78

det vill säga att vara gift, skulle du själf förstå, hur dumt du nu talar. »Narras en smula!»... Ville du narras?

— Nej, inte jag. Men jag är heller inte anlagd för sådant. Däremot tänker jag mig, att ett fruntimmer, som kan öfvertala sig själf att finna det riktigt att löpa ifrån plikt och ära för en — ofta rätt tarflig kärlekshistorias skull... Som nu Lilly Lessner t. ex. ... Att hon också skulle kunna vara i stånd att bedraga, när det gällde. Det vore bättre för hennes barn.

— Det äro de kanske också i stånd till, sade Agnes långsamt. Många af dem i alla fall... Men — hon sade det med stor öfvertygelse — inte Alexandra Carter.

— Det kan nog hända, att hon inte kunde det, sade Ebba, inte fullt så tvärsäkert.

— Låt oss nu inte diskutera den saken längre!... Du skulle inte tala om det du inte förstår, söta Ebba!

— »Om äktenskaplig erfarenhet?» — Du är riktigt lik gumman Wackerdorn, Agnes; hon säger också, att »äktenskaplig erfarenhet är kvintessensen af all erfarenhet»... O, du vet inte, hur komiska hon och tant Mary äro, när de tala om sådana saker! Gumman generalskan, som i sin ungdom — säger mormor — varit »riktigt förtjusande», håller på »ljufhet»79

och »kvinnlighet» och giftermål à tout prix. Men tant Mary...

— Jag känner tant Marys åsikter, afbröt Agnes litet otåligt. Och Gud vet, hvad slags dumheter hon i längden sätter i dig!

Ebba svarade inte och Agnes sade, i det hon reste sig upp och litet tankspridt tog upp ett nytt amatörporträtt af Eva, som låg ofvanpå Ebbas böcker:

— Tror du vi komma att träffa ihop med dem?... Med Carters, menar jag.

— Som sakerna n u stå, tror jag inte det kan undgås. De skulle säkert taga det mycket illa upp, nu, då vi andra dagligen — så att säga — umgås med dem.

— D e t är ju en annan sak, hvad Hellwers göra. Så nära släkt som de i alla fall äro, och farbror Elof har ju från början aldrig riktigt kunnat förmås att taga parti...

— Men Eva är din kusin, såväl som min, sade Ebba. Hon teg lite.

— Och det är synd om Eva, sade hon.

— Göra visit hos dem, det vill jag inte! utbrast Agnes bestämdt.

— Det fordras troligen inte heller. Ni komma i alla fall att råka dem. Och som sagdt: tänk hvad mormor och

morbror Karl skulle tycka, om du inte tittade upp till Evabarnet, som är sjukt.80

Agnes stod framför spegeln och ordnade sitt hår, innan de skulle gå in och äta frukost hos tant Mary tillsammans med herrarna. Hon var långt blondare än Ebba, mera lik sin fars släkt: fin och smärt, ovanligt ljus i hyn, med små klädsamma fräknar öfver den tunna böjda näsan, blåögd, klarögd, säker, med ett vinnande, blidt och förbindligt leende. Gamla släktingar, som ännu ställde anspråk på yttre hållning, sade att hon hade »le grand air». Detsamma, ehuru med litet annan mening och betoning, sade de för resten också om systern. Ebba var inte så porslinsaktigt skär och förnäm, hon hade betydligt mera oregelbundna drag och långt bestämdare uttryck. Men många funno henne vackrare: hon hade ett förtjusande hårfäste öfver en förtjusande panna — låg och bred med raka mörka ögonbryn och ett par mörka grågröna eller gråblå ögon, skiftande i färg och uttryck, skuggade af långa ögonhår både ofvan- och undertill. Näsan var mindre framträdande och förnäm än Agnes', munnen, hvars öfverläpp i en fin mjuk båge sköt en smula fram öfver underläppen, var större och fylligare än systerns, den klufna hakan mera utpräglad. Men båda hade de i lika grad — det hade åtminstone alltid den partiske fadern menat — ärft moderns goda hufvud och egendomliga »tycke».81

— Det gick just nu någon in på verandan, Agnes kastade en flyktig blick genom fönstret. Jag såg bara ryggen. Hvem kan det vara, som kommer så här dags — strax innan frukosttid?

— Det är nog bara Hardenfeldt, sade Ebba litet hastigt.

— Hardenfeldt?... Hvem är det? Jag tycker jag har hört namnet...

— Det är nog möjligt, ty farbror Elofs ha känt honom i många år. Han är finne, men han är inte lik en finne.

Inne i den lilla salongen, hvars glasdörrar som vanligt stodo öppna utåt verandan, förevisade fru Hellwer, medan det ännu väntades på maten, en praktfull hortensia, som hon köpt samma morgon »till ära för Agnes», och hvilken nu med ett otal väldiga blommor fyllde hela ena hörnet af det annars rätt pauvert möblerade rummet.

— Minns du, sade hon till sin bror, som stod bredvid henne, att det också alltid var Malins älsklingsblomma?

Det var alltså han, hvars rygg jag såg i verandadörren, tänkte Agnes. Hon hade redan glömt den mystiske finnen, »som inte liknade en finne».

— Thomas är mycket otålig att få hälsa på dig och Fredrik, sade Hellwer förklarande, liksom ursäktande nästan, i detsamma som

6. — Malling.82

Agnes trädde in i rummet genom dörren, som Ebba höll öppen för henne.

— Jag visste inte, att ni alla voro här... sade Carter. Men naturligtvis var jag otålig. Agnes, han tog bägge hennes händer och såg innerligt på henne, kära Agnes...

— Ja, sade hon litet sväfvande utan att riktigt möta hans blick. Det är länge, länge sedan...

— Din man har jag redan gjort bekantskap med, fortfor Thomas Carter — Fredrik Wolff besvarade liksom bekräftande med en lätt, främmande bugning hans blick... Och vi ha redan funnit ett föreningsband i hans gamle farbror, Figge Wolff, som jag på min tid tenterade för i Uppsala.

— När du nu ä r här, Tom, hoppas jag du slår dig till ro och tar dig en bit mat med oss andra, inbjöd Hellwer fryntligt. Att vi komma till att sitta litet trångt, bryr väl ingen sig om ...

Mary öppnade själf dörrarna till matsalen.

— Åh, sju kunna vi nog få rum vid bordet, sade hon. Men jag är rätt tacksam för att inte vår vän Hardenfeldt, som annars så ofta dyker upp vid alla tider på dagen, just i dag inte hittat hit. Så många som åtta kunna vi nämligen absolut inte vara...

Agnes satt mellan farbror Elof och Carter.83

Ebba hade fått plats mellan sin svåger och hans bror.

— Johan och jag hade mycket svårt att finna vägen till Sonnenbergstrasse, sade Fredrik Wolff. Till slut, måste vi ta en bil...

— Åh, i den här delen af staden är inte svårt att ta sig fram, tycker jag, sade Ebba. Jag hittar redan nästan öfverallt i hela Wiesbaden.

Ebba tyckte mycket om sin svåger och prisade honom alltid, men, sanningen att säga, hade de i regeln inte öfverdrifvet mycket att säga hvarandra. Både han och brodern voro stora rödblonda karlar, väderbitna och frisk-hyade med stark skäggväxt och anlag för fetma. Agnes' man var yngst — blott ett par och trettio år — och hade ett ännu mera frimodigt, jovialiskt ansiktsuttryck än brodern. Han såg också bäst ut; var ytterst elegant, ledig och soignerad, och hade till en viss grad bevarat den hållning han förvärfvat sig på sjökrigsskolan, hvilken han genomgått, innan han vid faderns frånfälle måst taga afsked ur flottan och tillika med den äldre brodern ägna sig åt skötseln af de stora, något försummade bruksegendomarna i Dalsland och Västmanland. Johan var mera satt, mera tjockhalsad och korpulent och hade helskägg. Också han hade något sjömannamässigt öfver sig — ifriga segelsportsmän voro de bägge två, för resten — men84

påminde för sin del mera om en västkustskeppare än om en fin flottist. Han var omkring fyrtio år och ogift. I hela familjen var det en allmänt känd sak, att han redan för flera år sedan — redan före Agnes' bröllop — hade fäst sig vid Ebba Stjerne, som då bara var en oberäknelig flickunge på aderton år. Det var nu öfver fem år sedan, och det tycktes inte som han kommit vidare i sitt frieri. Men hennes vänskap hade han i alla fall vunnit, om han ej vunnit mera. Hon var långt förtroligare med honom än med sin systers man och ansåg honom — hvilket hon uppriktigt erkände både för honom själf och andra — som den bäste, hederligaste karl hon kände. I sina bref sade hon honom det skriftligt och underhöll honom dessutom ifrigt med sina egna flickaktigt själfständiga framtidsplaner — i hvilka han naturligtvis ingen roll spelade. Hon hade honom alltså — med ett uttryck som tillhörde familje-jargonen — »kält gestelit», och detta förebrådde henne systern, som af hela sitt hjärta önskade partiet, ganska ofta. Också i dag på morgonen hade de fått tid att tala ett par ord om honom, och Ebba hade litet häftigt sagt:

— Både du och mor bli orimliga, när ni tala om Johan. Jag håller verkligen alldeles förfärligt mycket af Johan, men tycker du verkligen han passar till att vara »den store Eros»,85

som tant Mary säger, i en kvinnas lif?... Hur kan ni begära, att jag egentligen skall svärma för en karl, som alltid talar om den mat han äter och med allvar har satt sig in i, hur man kokar skinka i rödvin. Jag, som inte märker, om jag äter stekt fläsk eller hans rödvinsskinka! All romantik ha ni tagit för er själfva, men jag!... Jag skall vara »förståndig».

Nu, här vid bordet, satt han också och talade om maten, och Ebba kunde inte låta bli att menande kisa bort till Agnes, som inte märkte det och hade glömt alltihop. Hvad han sade var också oskyldigt nog, ty det berörde i verkligheten ett ytterst närliggande ämne.

— Ni ha väl bra svårt att få fisk här i Wiesbaden? sade han till värdinnan. När jag för tre år sedan i min bil skramlade omkring här i Taunus och Schwarzwald, fick jag på alla hotell aldrig annat än Rhenlax.

Fru Hellwer intresserade sig nästan lika litet för mat som själfva Ebba. Hon sade, att de hade lyckats få en bra kokerska, och när bara Elof var nöjd, märkte hon för sin del inte stort, om de hade fisk eller inte. »Naturligtvis är det inte som hemma vid västkusten»...

— Jag tror inte, att vi någonsin våga be Johan till middag, tant Mary, sade Ebba ytterst själfsvåldigt. När vi gå på teatern — och det86

göra farbror Elof och jag mest hvarannan kväll

— äta vi till vårt eftermiddagsté ett stycke »Schinkenbrot* och ett förloradt ägg, som jag lagar, medan vår »mamzell», som tant och farbror efter hand ha upphöjt till privatsekreterare, öfversätter lärda afhandlingar och

rösträttsnotiser. Och när vi komma hem, dricka vi öl och äta kompott ute i skafferiet. Tant Mary, som tar sitt patientskap lika grundligt som allt annat, lefver förstås på Kochbrunnen och spenat.

De skrattade allihop, medan Elof Hellwer på sitt litet pedantiska sätt försökte försvara sitt hus' ära.

— Så tokigt som Ebba säger är det inte! En gång har hon och Hardenfeldt lagat omelett i köket, medan Toni hjälpte mig — inte Mary

— med korrekturen på några matvaruglosor för en dietisk afhandling, som skulle in i en tysk läkaretidning.

— Hvem är Hardenfeldt? frågade Fredrik Wolff, liksom hans fru förut hade gjort. Johan hade bara uppmärksamt sett upp, då det främmande namnet nu återigen nämndes.

— En af våra bekanta, affärdade honom Ebba mycket kort, medan Hellwer mera omständligt svarade:

— En son till konsul Hardenfeldt i Wiborg, med hvilken Mary och jag gjorde bekantskap87

under vår finska resa för några år sedan. En treflig och begåfvad karl, som efter hand blifvit ganska intim med oss...

— Rättare med Ebba, sade fru Mary på sitt omutligt sanningsenliga sätt. Han smittar henne med sitt själfsvåld och hon öfverdrifver snart lika duktigt som han brukar göra.

Ebba försökte ovanligt klumpigt förändra samtalet. — Vet du, Agnes, hvad jag såg i går i en antikvitetshandel i Hirschgraben ? Jag har hela tiden varit rädd för att jag skulle glömma att säga dig det... Jag såg en sachsisk porslinstatyett, alldeles maken till den, som du brukar kalla Aurora Königsmarck och är så förtjust i, därför att den är precis lik dig själf... Nu kan du få två, om du vill. Hade jag haft råd till det, skulle jag ha köpt den till din födelsedag. Fredrik kan ju göra det...

— Jag råder er alla, sade Thomas Carter, som i denna krets återfått något af sitt gamla pojkaktiga sätt — jag råder er alla på det allvarligaste att akta er för Ebbas »Glückliche Funde». För några dar sedan mötte jag henne och Hardenfeldt på Wilhelmstrasse med ett keramiskt vidunder — stort som en öltunna ...

— Där står den! sade Ebba stolt och pekade på en enorm brun lerkruka, fylld med syrener, som nästan dolde den lilla fula kakelugnen i hörnet.88

— Återigen den mystiske Hardenfeldt! ropade Fredrik Wolff betydelsefullt retsamt med en blick på sin svägerska.

— Honom få ni nog oftare höra talas om och se också, sade fru Hellwer vårdslöst. Här i huset är det inte möjligt att undgå honom.

Mary var inte nöjd med tonen vid bordet. Här sutto de alla: nära släktingar, nära vänner och hade efter en längre skilsmässa inte annat att tala om än bara lappri. Och det var Thomas' skull! Hans närvaro hindrade dem att komma in på ämnen, som närmast intresserade dem alla, hindrade dem från att nämna de namn som voro dem kärast och mest förtrogna. Hon kunde inte undgå att märka, hur halft, hur hoplappadt och ytligt det förhållande var, i hvilket brodern, sedan de åter träffats, stod till henne och deras gemensamma nära anförvanter. Henne plågade all denna förbehåll-samhet, all denna medlidsamma grannlagenhet, som visades hennes bror, under det han själf tacksamt och underligt anspråkslöst tycktes nöja sig med sin »outsider »-ställning.

Det pinade Mary. Det pinade henne att se alla nu — första gången de sedan Agnes' ankomst intogo en måltid tillsammans — sitta här och småskämta och småprata med hvarandra, medvetet, nedlåtande »taktfulla» gentemot stackars Thomas, så att äfven han »skulle89

kunna vara med på ett hörn», som hon i sin systerliga förödmjukelse på hans vägnar i sina tankar uttryckte sig.

Men inte blott fann hon sig förödmjukad både på hans och sina egna vägnar. Samvetsgrann och ömtålig som hon var, tyckte hon sig genom sin hållning i sitt eget hus — ansikte mot ansikte med Ebba och Agnes — svika sina så ofta högt uttalade sympatier för stackars Karl Skytte, hvars parti hon under alla dessa år troget tagit gentemot

brodern, som så djupt förorättat honom.

Under resten af måltiden satt värdinnan och teg, mer och mer missnöjd med sig själf och sina gäster, som alla tycktes henne så obarmhärtigt glömska af den frånvarande, hvilken hon dock visste vara tillstädes i allas tankar. Och när hon — som sällan försökte dölja hvad hon kände — slutligen reste sig från bordet och otåligt missmodigt sköt undan sin stol, förstodo de alla, hvad hon suttit och tänkt på, kände sig främmande för hvarandra och förstämda.90

VI.

När Karl Skyttes hustru, född Alexandra Orth, för snart tio år sedan skilde sig från sin man för att gifta sig med hans kusin, Thomas Carter, hade det skett under omständigheter, som gjorde, att denna skilsmässa — den första och enda, som någonsin förekommit i hennes mans släkt, såväl som i hennes egen — föreföll alla dem, som stodo i närmare förhållande till parterna, ytterligt upprörande och pinsam. Trots Thomas Carters efter svenska förhållanden ganska lysande yttre ställning: han var rik, son till en från England invandrad, bekant storindustriidkare, och ägde inom den diplomatiska kåren, hvilken han i flera år tillhört, en ansedd om än ej särdeles framskjuten position — hade hennes gamle far (som dock hade stor respekt för denna världens goda och aldrig kunnat förlika sig med den honom förhatlige och fattige Karl Skytte) med91

händer och fötter satt sig emot dotterns andra giftermål. Det var nämligen, enligt hans sätt att se och uttrycka saken, »andra gången Xandra gjorde skandal.» Första gången hade varit, när hon som nittonårig bortskämd flicka slog upp sin förlofning med en gardesofficer i Stockholm för att enligt sin egen passionerade önskan giftä sig med sin barndoms lekkamrat Karl Skytte, näst äldste sonen till den halft ruinerade gamle Karl Niklas Skytte på Munkeboda och själf inte alls på något sätt framstående. I sin bitterhet och oförsonliga ovilja mot svärsonen och som ett slags hämnd mot den uppstudsiga dottern hade den despotiske fadern den gången som villkor för sitt samtycke till giftermålet (hvilket han emellertid till råga på »skandalen» ansåg nödvändigt) bestämdt fordrat, att de båda unga efter vigseln skulle lämna Sverige och bosätta sig i Amerika. Karl Skytte, som var ung och förälskad och utan vidare utsikter i hemlandet — han var landtbruksingenjör — hade genast undergifvet fogat sig efter svärfaderns önskan. Han visste ju, att den envise och hårde gubben i mer än ett afseende ansåg sig ha bestämda skäl för sin ovilja emot honom och hans släkt, och på den tiden trodde hvarken han eller andra, att det kunde vara meningen, att »förvisningen» skulle vara för beständigt. Orth räknades för92

en mycket förmögen man och Alexandra hade alltid ansetts för hans älsklingsdotter. Ingen kunde tro, att han ej med tiden skulle låta blidka sig.

I Amerika gick det rakt inte för de båda unga. De sökte slå sig fram både i Västern och i Södern och i likhet med de flesta fattiga emigranter — såsom sådana kände de sig snart nog — tog Karl emot nästan hvilket arbete som helst, men intet lyckades för honom. Ty huru flitig och pålitlig han än var, fattades honom nämligen i hög grad de egenskaper, som i Nya Världen äro mest nödvändiga: djärfhet och företagsamhet. Hans hustru däremot ägde båda delarna, men under de första åren var största delen af hennes tid jämnt — ja, nästan uteslutande — upptagen af de två små barnen, som föddes tätt efter hvarandra. I Washington, där det ändtligen långt om länge tycktes dagas för dem och Karl erhöll en bra plats, träffade de Thomas Carter. Han var systerson till fru Skytte på Munkeboda och i hans föräldrahem i Stockholm hade under skoltiden Karls' äldsta syster Malin — nu friherrinnan Stjerne — under flera år blifvit uppfostrad. Efter en flerårig vistelse i Paris och Brüssel hade Carter nyligen blifvit anställd vid svenska legationen i Washington och bemödade sig genast med den mest tillmötesgående tjänstvillighet93

och vänlighet att på alla sätt och vis med råd och dåd söka bistå sin kusin och hans unga hustru, hvilka enligt hans och allas mening så oförtjänt ledo under den oförsonlige och hårde gubben Orths orimliga fördom.

För sin kusin Karl, som han under flera år inte träffat, fattade snart Thomas Carter en uppriktig, nästan broderlig vänskap. Malin Skytte hade — som han själf ofta leende tillstod — varit hans allra första tycke, hans beständiga ungdomsideal, och för det, som tillhörde eller stod i beröring med henne, kände han ännu alltid en viss svaghet.

För den sällsynt vackra, strålande och egenartade Alexandra kände den unge legationssekreteraren, ända från första dagen han såg henne, stor beundran och ett varmt, för hvar dag växande intresse.

Hur kom det sig, hur gick det till, att detta intresse — från början sammansatt af de oskyldigaste och naturligaste känslor: ett uppriktigt deltagande för den genom fattigdom och svårigheter redan hårdt profvade unga hustrun; en oförbehållsam uppskattning af hennes mod och tålamod, hennes trofasta, kärleksfulla beredvillighet att i allt hjälpa mannen; beundran för hennes mörka egendomliga skönhet och hans egen glada stolthet öfver att här i det främmande landet kunna anse sig som hennes närmaste vän, den åt hvilken hon i alla svårig-94

heter och bekymmer genast opåkallad vände sig — hur kom det sig, att denna från början så sammansatta känsla efter hand och på jämförelsevis kort tid i trots af heder och samvete utvecklade sig till en allt fordrande och allt besegrande lidelse? I Washington såg han henne dagligen eller så godt som dagligen, och när hon med sin man, hvars hälsa inte tålde klimatet i Amerika, ändtligen återvändt till Sverige, blef hans längtan efter henne så stark, att han efter en kort tids förlopp följde henne dit. Det var under ett besök hos Malin och Henrik Stjerne på Marieholm, hvilken egendom var belägen i grannskapet af Alexandras föräldrahem Råsnäs, som han återsåg henne och efter en hård kamp ändtligen lyckades öfvervinna alla hennes betänkligheter och förmå henne att skilja sig från den sjuklige och medellöse, i förtid brutne mannen. Barnen — föreställde han henne — kunde hon ju vara så godt som säker på att få behålla: Karl Skytte hade inte råd att uppfostra dem, inte heller energi nog att åtaga sig ansvaret för deras framtid. Medan han — Thomas — kände hon inte honom? — nu heligt lofvade henne, att liksom han för henne ville vara den ömmaste make, så ville han för hennes barn alltid vara den bäste och mest omtänksamme far.

Efter återkomsten till hemlandet hade95

Alexandra med sina barn — hur djup förödmjukelsen än syntes henne — känt sig tvungen att taga sin tillflykt till sitt gamla hem, där hon, medan Karl å sin sida, i afvaktan på bättre tider, hämtade bistånd, vård och krafter hos sina släktingar — tills vidare lefde på sin fars bekostnad. Hans hjälp fick hon villigt: ännu alltjämt var hon, upptäckte hon snart, den mest älskade af hans döttrar och barnen voro ju hans barnbarn — men hennes man ville han, lika litet som förr, acceptera — knappt ens höra talas om. Först när gubben Orth, ett par månader efter dotterns återkomst, tillfälligtvis kommit underfund med hur sakerna utvecklat sig mellan Xandra och den enträgne Carter, blef han uppskrämd och sökte i sin hjälplöshet och fruktan för »en ny skandal» närma sig den ännu intet ondt anande svärsonen.

Det var för sent. Alexandra hade, om än i sitt inre söndersliten af stridiga känslor och plågad af samvetskval, redan fattat sitt beslut och gifvit Thomas Carter sitt ord. Faderns inblandning påskyndade blott katastrofen och framkallade något tidigare än eljest skett den definitiva brytningen med Karl Skytte och hans släkt.

Älskade Alexandra Thomas Carter, när hon söndersliten och förtviflad, inte helt ung längre96

— redan mera moder än hustru och älskarinna

— gaf sitt samtycke att tillhöra honom? Sanningen att säga, det fanns en tid, under hvilken hon själf inte riktigt visste det. Hon hade förlorat förtroendet till sin man, till hans förmåga att någonsin skapa henne och barnen ett verkligt bestående och i borgerligt hänseende solidt hem, och hon fruktade hans sjuklighet och vankelmod lika mycket som hon fruktade sin fars härsklystnad och despotism. Hon längtade efter ordnade förhållanden, efter ett hem för sig själf och sina barn, efter ett godt hem, som kunde ge henne den känsla af betydenhet och materiellt oberoende hon — alltid och trots allt sin fars dotter — i djupet af sitt hjärta så högt åstundade. Och Carter var den mest distingerade man, hon någonsin sett, en fin man, en rik man, en god man — det var en heder att bli älskad och åtrådd af honom, som kunnat få nästan hvem han pekat på, och åt hvilken Malin Stjerne, den i hemlighet af-undade svägerskan, just då mer än gärna velat gifva sin äldsta dotter, den nyss vuxna Agnes. Dessutom var Alexandra Skytte nu nära trettio år: detta var hennes chance — hennes stora chance i lifvet — hon kunde aldrig vänta sig att ännu en gång få en sådan. Thomas Carter älskade henne lidelsefullt: han var inte blott fin, rik och god, han var också ståtlig, stark, vacker97

och manlig. Och han älskade henne, han älskade henne — måste hon inte också älska honom ?

Under de första åren af sitt andra äktenskap — Karl Skytte, ytterligt förkrossad och djupt förödmjukad, hade, såsom förutsedt var, inga svårigheter gjort och skilsmässan hade utan hinder gått för sig — bodde Alexandra med sin man i Paris. Men sedan de där så olyckligt mist sitt enda lilla barn, hade ingen af dem längre lust att stanna i Frankrike. Att återvända hem till Sverige var det aldrig fråga om. Alexandra, som i hemlandet lämnat bakom sig så mycken förtviflad sorg och så mycket elände, skydde under de första åren blotta tanken därpå. Att resa från det ena praktfulla hotellet till det andra, den ena berömda turistorten till den andra, blef efter hand outhärdligt tröttsamt och outhärdligt tomt. Då tillrådde dem deras tyske läkare i Italien att slå sig ner i Wiesbaden: det låg centralt, det var en hem-treflig och hälsosam stad, inte för stor, inte för liten, komfortabel och modern, rik på förströelser, med en förträfflig teater, det härligaste klimat, de vackraste omgifningar och lättaste tillgång till angenäma — äfven skandinaviska bekantskaper. Kunde väl någon, äfven den mest bortskämda, begära en bättre vistelseort? En präktig villa i Parkstrasse, hvilken särskildt till-

1. — Malling.98

talade dem bägge, var just till salu. Thomas köpte den genast och under en tid intresserade det i hög grad både honom och hans hustru att ordna hemmet och uteslutande efter egen smak inrätta huset åt sig. Såsom läkaren förutsagt, funno de sig äfven tilltalade af platsen: dess milda klimat, dess rörliga omväxlande lif, och efter hand kände de sig verkligen komma till ro i den främmande staden och bland de främmande människorna.

Men under det sista året hade Carter, som började lida under sin egen sysslolöshet och sitt oberoende af alla plikter, mer och mer kommit att tycka, att lifvet vid denna mondäna och jämt öfverfyllda badort i längden utvecklade sig både enformigt och ytligt, och mer än en gång hade han låtit en vink falla angående möjligheten att återvända hem och slå sig ned på Allinge. Det var ett gods, som efter faderns död tillfallit honom och där en utsträckt verksamhet väntade honom, men som nu stod obebodt och blott sköttes af lejda funktionärer. Eller om Alexandra nu trodde, att hon inte kunde trifvas på landet, kunde de ju bo i Lund — för hennes gosses, Charlies skull... Hon visste ju, att han alltid vore villig att ställa det såsom hon önskade...

Men hans hustru slog alltid genast bort alla sådana funderingar och förslag. Skälet,99

som hon aldrig vågade yttra och som han alltid gissade — var, att hon var rädd för att komma hem till Sverige igen, och att hon var rädd för att känna sig hemlös i Sverige. Att känna sig hemlös i utlandet kunde gå an, men hemma! ... Hon visste, att hon i den landtliga ensamheten på Allinge, ställd mellan sin man och en annan mans barn, inte skulle känna sig i stånd att skapa någon af dem ett hem. Och en stad i Skåne kunde naturligtvis inte komma i fråga: så nära Marieholm! Stockholm gömde bittra ungdomsminnen och där hade hon också Carters gamla bekantskaper och släktingar emot sig. Men här i Wiesbaden hade de det ju bra: ett vackert hem, förströelse och sällskap af hvarandra — här hade hon sin man för sig själf, och sina barn, när hon någon gång hade dem, hade hon här också helt och hållet för sig själf.

Förhållandet mellan Eva Skytte och styf-fadern hade alltid varit lite ömtåligt. Då modern öfvergaf hennes far, hade hon redan varit så pass gammal, att hon fullkomligt förstått allting, och blott med inre motvilja hade hon, envis och långsint liksom hela moderns släkt, fogat sig i sina nya förhållanden. Men hon hade redan som litet barn sett så mycken fattigdom i föräldrahemmet och så många svårigheter härledas därur, att hon tidigt mognat till en viss resig-100

nerad förståelse af sin egen och broderns hjälplösa ställning och fullständiga beroende af den, som nu faderligt välvilligt, nästan med ifver åtog sig deras underhåll och uppfostran. Under de första åren, som följde på moderns andra giftermål, hade Eva vistats i en schweizisk pension — Carter ville helt naturligt helst ha sin hustru för sig själf— men efter den lille gossens sorgliga död hade Alexandra inte längre velat gå in på att undvara sin dotter. Charlie, pojken, måste hon ju af hänsyn till hans framtid och nationalitet låta uppfostra i hemlandet. Sedan den tiden hade Eva alltid delat moderns hem, med undantag förstås af de två månader på året hon brukade tillbringa hos sin far och hans släktingar i Sverige. Först i vinter hade hon åter — efter sin egen ofta upprepade önskan —

fått vara borta ett halft års tid och då vistats i sin gamla kära skola i Montreux.

Hon hade under årens lopp — åtminstone såg det så ut — vänjt sig vid och helt och hållet försonat sig med sin välmenande och samvetsgranne styffar, men samtidigt hade den varma ömhet, hon sedan barndomen hyst för sin egen far vuxit till en känsla, som nästan gränsade till afguderi. Hon nämnde aldrig hans namn — med hvem skulle hon väl i sitt hem tala om honom? — men han sysselsatte nästan jämt hennes tankar. Hon var nu vuxen nog att101

fullkomligt kunna uppskatta, hur innerligt han å sin sida älskade henne och brodern, och intet rörde henne mera än det sätt, hvarpå han förstod att visa dem det: den undertryckta, smärtsamma fröjd, hvarmed han hvar gång på nytt hälsade dem välkomna till Marieholm, det ömt tafatta sätt, hvarpå han — isynnerhet allt efter som barnen blefvo äldre — sökte rätta sig efter dem, vinna deras förtroende, gissa deras små önskningar och efter fattig förmåga tillfredsställa dem. Hemma hos modern gick Eva förstås alltid mycket modernt och präktigt klädd — det fordrades ju i det förmögna huset och styf-fadern knusslade inte, när det gällde hennes toalett. Men då hon märkte, hvar gång hon kom hem till Sverige, i hvilken hög grad denna fina ekipering misshagade och förödmjukade fadern, medtog hon på hemresan nästan inga af sina utländska dräkter. Under den tid hon om somrarna vistades på Marieholm, använde hon numera nästan aldrig andra klänningar än de enkla hvita och hemväfda bomullsklänningar, som fastrarna ställde om åt henne och i hvilka hon — till sin fars stora belåtenhet — påstod sig bäst trifvas.

Hennes mor nämnde aldrig sin första man, men fadern talade ofta med barnen om »mamma». Han gjorde det enkelt, allvarligt och okonstladt, som om det rent af vore ett behof102

hos honom att tala om henne. Inte så, att han någonsin frågade dem efter henne — det gjorde han aldrig; han blott påminde dem om henne, sådan som hon varit, när de ännu voro små och de alla ännu varit tillsammans. »Minns ni mamma den gången?»... »Kommer ni ihåg, att mamma alltid brukade säga?»... I ett af de två rum, hvilka svågern Henrik Stjerne, som han efter förmåga (ty sjuk var han alltid) trofast hjälpt med gårdens förvaltning liksom han nu hjälpte systersonen, på sin tid upplåtit åt honom, hängde öfver hans säng en förstorad kopia af det vackra ungdomsporträtt af Alexandra, som hon, medan de ännu voro hemligt förlofvade, en gång skickat honom. Och originalet låg i hans gamla svarta plånbok — det hade Eva tillfälligtvis upptäckt: inte ens för henne hade han visat det. Han var inte mera än något öfver femtio år — knappt äldre än Thomas Carter, men ack — hur olika! Mager, framåtböjd, astmatisk, med halfannan lunga hade han, stoiskt tålig och litet trött resignerad, utan att någonsin numera söka förbättra hvarken sin hälsa eller sina högst anspråkslösa yttre omständigheter, lefvat bland de sina, som innerligt höllo af och värderade honom. Han hade varit en ståtlig och vacker karl på sin tid, munter skälmaktig, stark, en smula maklig och oföretagsam men — som alla Skyttar — varmt andligt103

intresserad. Nu... »Nog kan man begripa,» sade Alexandras släktingar på Råsnäs, »att hon nästan kände sig tvungen att öfvergifva en så oduglig karl! Där går han som ett annat inventarium på Marieholm och nöjer sig fromt med hvad Stjernes vilja ge honom ... Gud vet, om han ens får ordentlig lön för sitt arbete»! — De hade själfva från början mangrant ogillat Alexandras uppförande, men efter hand fullkomligt försonat sig därmed. Naturligtvis var det — så ledsamma skilsmässor i allmänhet än voro — under förhandenvarande omständigheter det bästa, som kunnat hända henne och barnen. Detta hade under de senare åren, då så många präktiga julklappar från utlandet skickats till Råsnäs — en imponerande fotografi af Xandras hem prydde salongsbordet — blifvit en trosartikel i Orthska släkten.

Att under sommarbesöken hos fadern emellanåt hälsa på morföräldrarna och släktingarna på det närbelägna Råsnäs, föreföll alltid Eva som något af det svåraste och obehagligaste hon visste. Men »man måste ju»! Sedan sin tidigaste ålder hade hon ju alltid lärt att böja sig för ett eller annat »måst e» och blifvit van att röra sig i rätt besvärliga och motstridiga förhållanden. När flickan efter dessa Sverigesresor åter kom tillbaka till sitt hem i Wiesbaden, frågade Alexandra blott efter104

de sina — man skulle trott, att barnet hela tiden endast vistats på Råsnäs — men, hur det var, visste alltid dottern genom ett slags instinkt, att det som närmast intresserade modern var att få veta, hur det stod till med Karl Skytte.

Och på ett eller annat sätt fick hon också alltid veta det — fick mottaga liksom ett slags hälsning från den man, hvars lif hon så grundligt krossat och förstört, men på hvilken hon ännu alltjämt med en blandning af ångest, ömkan, samvetskval och ömhet tänkte långt oftare än någon kunde ana. Eva hade aldrig varit hemma länge — hade sällan fått ett bref från Munkeboda eller Marieholm, förrän hon i skymningen, då modern gärna satt allena, smög sig in till henne och skyddad af mörkret, sakta liksom i förbigående berättade: »Pappa är bättre» — »Pappa har träffat Charlie» — eller något liknande, som hon visste kunde glädja modern. Alexandra svarade sällan, men vid sådana tillfällen tog hon gärna sin dotters hand och kysste den eller behöll den länge i sin. Ett slags tyst, ödmjukt tack, som Eva lärt sig förstå, och som hon — liksom för sin fars räkning — med en viss, bittert ljuf tillfredsställelse tog emot.105

VII.

— Brefkort från Charlie, mamma!... Eva räckte det åt modern, som ute i trädgården stod och ordnade blommor, medan hon pratade med Ebba Stjerne, som med ett ärende från Hellwer kommit på en tidig morgonvisit.

— En af hans vanliga mustiga buljongstärningar.

Den unge herr Charlies innehållsrika och tättskrifna brefkort (bref förekommo så godt som aldrig) liknades af hans mor lite bittert skämtsamt vid »buljongstärningar». — Tillsatta med en smula vanligt »kallprat» — brukade hon ofta säga i sin missräkning öfver att alltid erhålla så knapphändiga underrättelser från sonen

— »kunde Charlie mycket väl fått fram hela åtta sidor ur sina kort. Tänk, Eva — att få ett bref ifrån honom på hela åtta sidor! Ett riktigt långt och förtroligt bref i stället för de där eviga intetsägande brefkorten» ...106

Detta var i alla fall icke »intetsägande». Det handlade (hvilket för resten inte så sällan hände) om pengar. Kort och godt: om kära mamma ville vara så oändligt snäll och skicka så och så mycket, helst så snart som möjligt (energiskt understruket), enär undertecknad under den närmaste tiden absolut behöfde summan. Hvartill nämnde han ej med ett ord.

Alexandras ansikte mörknade, medan hon vände sig bort från flickorna och med tämligen stort besvär sökte uttyda de hopgyttrade, slarfviga bokstäfverna. Charlies lättsinne och tanklöshet började under sista tiden göra henne mer och mer orolig och bekymrad. Han var knappt sjutton år, pojken — hur i all världen kunde han göra af med så mycket pengar? — Först om ett år hade han utsikt att bli student. Han var en glad, vacker, treflig pojke, mycket populär bland kamraterna, med samma intagande muntra lynne, som hans far i sin ungdom, innan bekymmer och sorger mötte honom, hade haft. Sin andel af »det oroliga Skytteblodet» hade han väl också. Men Skyttarnes stolta försynthet och pliktkänsla tycktes han inte ha ärft — snarare en god portion af den Orthska familjens egoism. Han borde ju betänka, tyckte alltid hans mor, att hvart öre, om hvilket han bad henne, måste hon begära af sin man.107

Thomas var visserligen mycket frikostig — kanske till och med mera frikostig än han, när det gällde styfsonen, strängt taget borde vara

— men dock plågade det Alexandra mera än hon någonsin lät sin man ana, att för barnens skull jämt och ständigt behöfva draga växlar på hans pung.

Från början hade Carter själf skämt bort gossen — i långt högre grad och långt oförståndigare, än om Charlie varit hans egen son. För en man med hans naturel var det ytterligt svårt att neka ett barn något, hvars moder han älskade, och hvars kärlek han uppriktigt önskade vinna. När Charlie skickades till Lund, arrangerade Thomas, som själf under sin skol-och studietid ställt ganska stora fordringar på lifvet, allting för honom, som om han varit en ung prins. Han skulle bo så komfortabelt som möjligt, umgås med de förnämsta och finaste pojkarne i skolan, ha »det oskyldiga nöjet» att få hålla ridhäst o. s. v. Att denna generositet kanske delvis hade sin rot i en viss ömtålig stolthet och fåfänga, reflekterade han inte öfver: hela världen skulle se, att Alexandras barn intet förlorat, då han — i stället för deras verklige far — åtagit sig deras uppfostran. Flera af Karl Skyttes släktingar — först och främst systern och svågern på Marieholm

— hade nämligen från början varit mycket108

emot på, att Karl, som ju hade lagen på sin sida, utan att göra sina rättigheter gällande, genast utan strid på Alexandras första bön därom afstod bägge barnen åt modern. Hon hade kunnat nöja sig med flickan, tyckte de. Men Karl, förkrossad och förödmjukad in i sitt innersta väsen, nästan förlamad af skilsmässans smärta och bitterhet, hade rakt inte velat höra talas därom. Han hade också sin stolthet, sade han. Och när han nu visat sig inte i något afseende vara i stånd att uppfylla de fordringar Alexandra ställt på honom, ville han åtminstone låta henne och hennes familj veta, att han vore i stånd att offra allt för henne. Hennes nya lif, af hvilket hon väntade sig ersättning för de år, han förstört för henne, skulle inte från början förgiftas genom en obotlig saknad. Dessutom: barnen fingo inte skiljas åt — de skulle bägge ha ett gemensamt hem. Eva, som nu miste sin far, skulle i alla fall få behålla sin bror, inte också bli främmande för honom.

Charlie var den gången för liten att själf ha ett ord med i laget, men hade någon senare frågat honom, hade han säkert uttryckt uppriktig belåtenhet öfver faderns beslut. Han visade rakt inga anlag för att växa upp som en fattig mans son. Allt hvad styffadern gaf honom, tog han utan minsta invändning med109

tack emot. Han hade minsann inte den ringaste olust att spela millionär och wohltäter bland sina unga kamrater. Och för den tidigt utvecklade pojken med en massa pengar på fickan öppnade sig nu ganska snart en hel värld af mer eller mindre ohälsosamma nöjen.

Alexandra visste, att på sista tiden hade till och med Thomas, ehuru han — som förhållandena nu en gång voro — ansåg för sin plikt att se långt mera optimistiskt på barnens anlag och framtid än modern själf vågade, börjat bli litet betänklig angående Charlies alltför ofta och oblygt upprepade penningerekvisitioner. Förut hade pojken åtminstone alltid angifvit ett visst ändamål, hvartill summorna skulle användas, men nu — för första gången — gjorde han inte ens det längre: skref blott, att han inom en viss tid skulle ha så och så mycket penningar. »Hjärtliga hälsningar — Mammas tillgifne Charlie.» Basta.

— Hvad skrifver han, mamma? frågade Eva likgiltigt. Hon satt och roade sig med att tillsammans med sin kusin pryda sin stora hvita trädgårdshatt med ett ytterst inveckladt blomsterarrangemang.

— Åh, jag vet knappt ännu riktigt... Han tycks ha haft mycket brådtom... Därpå kom hon plötsligt att tänka på, att hennes man ännu110

var hemma, och glömsk af Ebbas närvaro, sade hon hastigt:

— Säg inte för farbror Thomas, att jag hört ifrån honom. — Hon fick plötsligt syn på Ebba Stjernes med flit bortvända hufvud, och tillade långsammare, förargad öfver sin egen tanklöshet:

— Du vet, att han alltid retar sig öfver Charlies oläsliga stil. Och det här är mer än vanligt slarfvigt skrifvet...

Någon egentlig förtrolighet mellan de bägge makarna angående Alexandras barn fanns inte. Hur skulle en sådan kunna äga rum? Ingen af dem kunde ju ett ögonblick glömma, att Charlie och Eva voro Karl Skyttes barn och buro hans namn. Thomas behandlade alla angelägenheter, som rörde dem, med på förhand antagen, orubblig välvilja — ett slags grandseigneuraktig generositet, som inte ville veta af motsägelser — och med den yttersta finkänslighet. Alltför stor, alltför markerad finkänslighet, tyckte hans hustru, som i sin oro för barnen — för Evas hälsa och för Charlies uppförande — ofta ofrivilligt, med ett styng af smärtsam bitterhet tänkte på, hur omöjligt det var för henne att fullkomligt öppenhjärtigt tala om dem med någon annan människa i världen än deras egen far, som hon visste kände för dem precis detsamma som111

hon själf. Hänsynen för hennes barn, fruktan för att i framtiden se dem ekonomiskt beroende af den härsklystne morfadern hade på sin tid i hög grad inverkat på hennes beslut att skilja sig från Karl och lyssna till Carters lidelsefullt enträgna frieri. Nu såg hon dem lika beroende som någonsin förut — beroende af styffadern — och det på ett helt annat och långt farligare sätt än hon tagit i beräkning: skenbart oberoende, i det de knappt behöfde bedja om något, men bortskämda och förvanda genom att jämt äga till sitt förfogande en massa penningar, hvartill de inte ägde ringaste rättighet. Ty Eva, klädd i siden och pälsverk, var ju nu i själfva verket precis lika

fattig, som då hon på Råsnäs gick i sin mors omsydda klänningar, och Charlie, som nu uppfostrades som en millionärson och redan grundligt hade lärt sig konsten att »inte se på pengar», var ju i verkligheten en fullkomligt medellös pojke, af hvilken alla nu som förr väntade, att han själf skulle bryta sig en bana. I stället för morfadern, som vårdslöst gaf dem en slant till en påse karameller, voro de nu — för hvar dag mindre och mindre i stånd att bära fattigdomens bördor — helt och hållet beroende af en främmande mans godtycke.

— Ja, främmande. Alexandra hade inte förmått att knyta något annat band än vanans112

och beroendets emellan dem, som stodo henne närmast och delade hennes hem. Släkt med sin mors man voro barnen blott genom sin egen far och kallade honom alltjämt »farbror», som de alltid kallat honom. Hade åtminstone Carters egen lille gosse lefvat, hade dennes blotta existens alltid varit ett slags närmare samband mellan styfsyskonen och fadern — något be-tryggande för dem alla.

Inte för att Alexandra egentligen tvif-lade om barnens framtid i pekuniärt afseende. Thomas skulle säkert med sin vanliga godhet — en godhet, som ibland tryckte henne lite — nog veta att sörja för dem, men någon egentlig förpliktelse gentemot dem hade han inte. Att de bodde hos modern och uppfostrades som de gjorde, var ju ett rent privat arrangemang à l'amiable föräldrarna emellan, hvilket ej hade något med lagliga formaliteter att göra, och att Thomas skulle adoptera sin hustrus barn, medan deras egen far ännu lefde, hade aldrig någon ifrågasatt: så djupt nändes ingen såra stackars Karl. Ifall modern doge i morgon och Carter gifte om sig — sådant kunde ju alltid tänkas — ägde inte hennes barn ringaste rättighet att fordra något af honom. Eller om Thomas plötsligt ginge bort utan testamente? Alexandra kunde inte låta bli att tänka på sådant: penningar hade alltid113

— såsom hon i sitt hem blifvit uppfostrad — haft mycket att betyda för henne, hon hade själf erfarit hvad fattigdom ville säga, och kunde inte låta bli att ofta och ängsligt grubbla öfver sina barns osäkra ekonomiska ställning. Från morfadern kunde de inte vänta mycket: under de senare årens dåliga konjunkturer hade gubben Orth tillsatt mycket af sin förmögenhet och hade dessutom många barn och barnbarn.

Att öppet tala med Thomas om Evas och Charlies pekuniära ställning hade Alexandra aldrig kunnat förmå sig. Hans egen i alla dylika saker besynnerligt ömtåliga och ridderliga grannlagenhet — ty så måste hon väl anse det — lät honom nämligen alltid själf helt och hållet ignorera frågan. »Det är lätt nog för honom» — tänkte hon bittert — »att aldrig ägna en tanke åt en sådan trivialitet som pengar — för honom, som själf aldrig någonsin saknat det minsta!»

— Charlie är då inte sjuk, mamma? frågade åter Eva lite ängslig, oroad af moderns fortsatta tystnad.

— Sjuk?... Nej, det säger han inte något om. Honom brukar ju gudskelof sällan fattas något.

Alexandra blef själf genom dotterns tonfall uppmärksam på sin i ögonen fallande tank-

8. — Malling.114

spriddhet. Hon ref resolut brefkortet itu och stoppade bitarna i fickan på sin morgondräkt. Därpå gaf hon sig åter i lag med att ordna och sortera de många afklippta rosorna på trädgårdsbordet framför henne.

Eva förstod ändtligen, att hon inte borde fråga vidare, och började åter tala med Ebba om Agnes' man, som hon för första gången i sitt lif dagen förut hade sett hos tant Mary.

— Jag hade tänkt mig honom helt annorlunda, sade hon. Inte precis stiligare, för han är ju nog stilig, men... ja, annorlunda...

Thomas Carter — i linnerock och med smutsiga händer — kom från köksträdgården med sparris, som han själf skurit. Han hade hört, hvad hon sade.

— Eva föredrar naturligtvis Johan, liksom ni andra. Inte sant, Ebba?

— När bara Agnes tycker om honom, menade Alexandra, som plötsligt gjorde sig omak att slå in i sin mans ton.

— Tant Wackerdorn tror, att ni äro förlofvade, vände sig Eva påfluget till sin kusin. Du och Johan Wolff. Det

går hon och sprider ut öfverallt.

— Tror hon det? sade Ebba bara ogenomträngligt. Men hon kände sig ändå så illa berörd, att hon skiftade färg.

— Inte rodna, Ebba! Thomas rörde ret-115

samt vid hennes kind. Ingen tror henne. Men för resten borde ju gumman veta — hon, som har varit så mycket med i världen — hvad som menas med »den öppna dörrens politik»... De flesta damer ha ju en rätt utsträckt erfarenhet i den frågan — inte sant, Ebba?

— Jag vet inte, sade Ebba bara.

— Tant Wackerdorn, fortfor Eva oförskräckt, säger också ...

— Låt nu bli att citera gumman Wackerdorn, afbröt hennes mor lite otåligt. Och du, min käre Thomas, tar henne mycket för mycket de haut en bas... Hurdan gumman än är, förtjänar hon mera respekt än de flesta andra damer jag känner... Hon teg litet och tillade:

— Om inte för annat, så för att hon i verkligheten är den lyckligaste kvinna jag någonsin sett.

Carter tittade hastigt, lite obehagligt berörd, upp på sin hustru. Han kände så väl denna undertryckta bittra ton, som till och med när hon talade om saker, som inte personligen angingo någon af dem, ofta innehöll liksom ett slags förebråelse. Och han hade under årens lopp lärt sig att bli lite rädd för den tonen.

— Hon är dum, sade han och blåste ut röken från sin cigarrett.

— Just för den skull, svarade Alexandra, mot sin vilja agressivt: hon behöfde utlopp för116

sitt dåliga humör öfver Charlies brefkort, som hon hela tiden stod och tänkte på. Tror du, att en kvinna någonsin är riktigt lycklig, om hon inte är dum?

Thomas såg åter hastigt och forskande upp på sin hustru.

— Du menar, försökte han godmodigt slå bort hennes ord, du menar: ve kvinnorna, om de tänka på annat än klänningar och såser. Jag har hört andra damer insinuera detsamma — belles ames inconprises!... Eller menar du kanske helt enkelt, att den förra generationens kvinnor voro lyckligare än de, som tillhöra denna ?

— Ja, sade Alexandra på sitt trumpna sätt. Hon var mycket vacker såsom hon i sin hvita dräkt stod där bland de färgrikt lysande blommorna med den stora solhattens skugga öfver sitt mörka ansikte. Ja. Jag önskar ofta, att jag kunde flytta Eva åtminstone femtio år tillbaka i tiden. Hennes mormor, min mamma — som inte alltid haft det så lätt, tillade hon vårdslöst öppenhjärtigt, hvarken i förhållande till sin man eller sina barn — har ändå aldrig känt sig riktigt olycklig. Hon har nämligen aldrig inbillat sig att hon haft fri vilja — och det inbilla vi oss ju.

— »Inbilla oss!» ropade Eva förtrytsamt. Mamma, då...117

— Ja, det är roligt under en tid... Jag menar att inbilla sig... Men, min tös... Alexandra skrattade. Fråga Ebba, om hon inte också tycker det är roligt att inbilla sig, att en kvinna på egen hand kan afgöra sitt öde.

Ebba reste sig upp för att taga afsked och stack med en viss värdighet hattnålarna in i sin hatt, i det hon från ofvan såg ned på Alexandra.

— Naturligtvis har man sin fria vilja, sade hon öfverlägset. Eva och jag ha det åtminstone... ännu så länge, tillade hon i mera skämtsam, liksom förmildrande ton. Ty om än moster Xandra var aldrig så nyckfull och oberäknelig och taktlös — ja, taktlös! — skulle inte Eva och farbror Thomas lida för det.

— Går du redan?... sade Alexandra med en viss saknad. Hon hade under hela samtalet inte ett ögonblick haft sin sons brefkort ur tankarna: vore det nödvändigt, att hon genast talade med sin man, hvilket ju pojken tycktes förutsätta, eller borde hon först skrifva till Lund och begära närmare upplysningar i ett ordentligt bref?... Kunde det tänkas, att hon bragte Charlie i något slags förlägenhet genom ett dröjsmål?... Behöfde hon kanske alls ingenting säga till Thomas — bara helt simpelt begära pengarna för sin egen räkning?...

— Går du redan? hon torkade de fuktiga118

fingrarna på sin näsduk och räckte Ebba dröjande handen: hennes närvaro betydde ju alltid en liten galgenfrist. Här äro rosorna till Mary. Jag har valt de allra vackraste åt henne, det får du säga henne...

Ebba tackade och hade redan vändt sig om för att gå, då Alexandra med en röst, som skulle vara skämtsam, men som med åren blifvit litet skarp, ropade efter henne:

— Glöm inte att ta reda på »din fria vilja», Ebba lilla ... I min barndom brukade man säga, att den »låg i mammas ridikyl»... Din ligger kanske i din systers eller tant Marys...

— Åh, sade Ebba med en hastig nick. Jag finner den nog, när jag behöfver den.

Men när hon tog Evas arm och mellan henne och Thomas gick fram till grinden, tänkte hon:

— Så klumpig hon blifvit — nästan lik gubben Orth ... Och ett sådant otrefligt humör! Kan hon vara lycklig?...

Hon tittade flyktigt från sidan upp på Carter, som med händerna i byxfickorna och den eviga cigarretten mellan läpparna uttryckslöst såg ut i luften.

— Eller han?... undrade hon.119

VIII.

Utanför glasdörren till den upplysta restaurangen tände herrarna cigarrer och cigarretter, medan det väntades på en automobildroska åt fru Hellwer. Alexandra hade redan i sin egen bil farit hem med Eva och gamla generalskan Wackerdorn, som också varit inbjuden och skulle åka med till sitt hotell.

— Jag vill helst gå, sade Agnes till sin man. Gatorna se så frestande ut och hvem vet, när vi någonsin få en så vacker kväll igen ...

— Du ser nu också Wiesbaden i hela dess glans, sade Thomas Carter... För ett par veckor sedan sutto vi här och huttrade af köld hvar och en i sitt hörn... Eller hur, Ebba?

Ebba hörde honom inte. Hon hade redan bredvid Johan Wolff, som bjudit henne armen, börjat gå framåt den upplysta Wilhelmstrasse, storstadsaktig och bländande i den varma majkvällen. Thomas bjöd Agnes armen, medan120

de tre öfriga herrarna, Hellwer, Fredrik Wolff och Hardenfeldt, långsamt, under högljudt prat också började sätta sig i rörelse.

Agnes tog Carters arm och såg under spetshufvan småleende upp till honom. Nog funno de ännu båda det litet underligt att gå så här tillsammans, men hade dock, på det hela taget lättare än någon af dem egentligen väntat, återknutit bekantskapen.

Strax i början hade Thomas känt sig en liten, liten smula besviken på Agnes Stjerne. Som ung flicka hade han satt henne så högt — långt öfver Ebba — väntat sig så mycket af henne, och nu, när han återsåg henne och hon borde ha nått sin fulla mognad... Hon var fin, förstås, elegant, taktfull, vackrare nästan än hon vid aderton år lofvat att bli, men... Men det var också allt, tyckte han, då han första gången efter hennes ankomst träffade henne hos Hellwers. Hon ägde inte Ebbas frimodiga allvar, inte heller hennes verve och humor och värme och mångsidighet — heller inte hennes ungdomliga, besynnerligt rörande öppenhjärtighet och naivitet. Han hade talat med Alexandra därom, eller rättare: hon hade talat därom med honom. Ty sedan äfven hon tillika med sin man och dotter genom sin svåger Hellwers varit tillsammans med de nyankomna släktingarna, hade hon inte kunnat undgå att märka, hur intresserad121

Thomas alltjämt tycktes vara af »Malins äldsta flicka».

— Hon har blifvit en helt vanlig »bruks-patronessa», hade Xandra sagt — litet vårdslöst ringaktande och på sitt kyligt rättframma sätt. En vanlig brukspatronessa, som vet sig vara född friherrinna ... Och Thomas hade känt sig tvungen att instämma.

Men i kväll, då Hellwers, för att fira Elofs födelsedag, samlat alla sina närmaste bekanta till en liten utsökt restaurangmiddag, hade Thomas vid bordet händelsevis fått plats bredvid Agnes, och för första gången, sedan de ånyo träffats, riktigt kommit i samspråk med henne. Han hade gifvit akt på, att hon hela aftonen förekom tämligen upptagen af, nästan en smula orolig för systern, som röd och varm och bländande ungdomlig i en urringad svart chiffonklänning, nervöst upprymd och öfver-modig öfver att känna sig placerad mellan Johan Wolff och Folke Hardenfeldt, komplett fördunklat sin närmaste kvinnliga granne, lilla Eva — Hardenfeldts dam — som barnslig och kantig, på en gång blyg och ifrig, alldeles inte kunde göra sig gällande, och som ända från middagens början skamligt blifvit försummad af sin pliktförgätne bordskavaljer.

Hela tiden försökte Agnes, så godt hon kunde, reparera sin systers halft ofrivilliga fel:122

medan hon å ena sidan bemödade sig att visa sig så artig och förbindlig som möjligt mot Alexandra, ägnade hon sig å andra sidan på det vänligaste och mest uppmuntrande sätt åt Eva, som hon gång på gång indrog i samtalet och försökte få att yttra sig. Hon gjorde allt för att få bordskonversationen allmän och därigenom hindra sin syster att låta sig helt och hållet absorberas af Hardenfeldt. I början trodde Thomas, att hon gjorde alla dessa ansträngningar, hvilka det roade honom att ge akt på, för Johans skull. Han fann det ganska naturligt, att hon, som så lifligt sades önska partiet, på detta sätt sökte bistå sin stackars svåger, hvilken — genom den andres kallblodiga eröfring af Ebba — dömdes att spela samma isolerade och passiva roll som hennes lilla kusin gjorde. Men snart upptäckte han, att det verkligen uteslutande tycktes vara för Evas skull. Lilla Eva, som vid Hardenfeldts arm, i sin nyaste fraicha hvita dräkt, friserad af den finaste hårfrisörska i Wiesbaden, förberedd på att njuta sitt unga lifs kanske allra roligaste afton, förtjust och förväntansfull tågat in i matsalen — hon satt nu där mulen och förundrad, tystare och tystare efter hvarje rätt, bittert sårad och besviken. Han hade själf, då han märkte, hvarifrån vinden blåste, uppriktigt ömkat sig öfver det oerfarna123

barnet och — litet oroligt — undrat, huru Alexandra skulle upptaga saken. Därför kunde han inte underlåta att känna sig riktigt tacksam öfver att se, hur ömsint och taktfullt Agnes sökte ställa allt till rätta.

Naturligtvis hade han inte i sin makt att göra mycket: Hardenfeldt, som i yttersta måtto var hvad Thomas på sitt kosmopolitiska språk kallade »a cool hand», fortfor allteftersom middagen framskred, mer och mer hänsynslöst att ignorera sin lilla dam och vände sig blott då och då med långa mellanrum, flyktigt och nästan otåligt till henne. Unga fru Wolff kände att hon inte längre kunde dirigera samtalet — hon måste ge tappt.

— Det är inte lätt att kufva förhärdade rebeller, hade Thomas till slut småleende sagt och därmed visat henne, att han märkt och uppskattade hennes bemödanden.

— Nej, medgaf Agnes med en liten suck, halft skrattande. Men tant Mary gör ju som bekant aldrig mycket för sina gäster, och Ebba — som ändå borde veta bättre — tänker bara på att roa sig och öfverlåter alla värdinneplikterna åt mig.

— Nu då vi hunnit till champagnen, sade Thomas och lyfte leende sitt glas mot hennes, tror jag, det är hopplöst att längre tänka på att reformera de oförbätterliga. Låt oss nu124

en stund vara egoistiska och bara tänka på oss själfva, Agnes... Det är så länge sedan vi två sutto bredvid hvarandra vid ett middagsbord ...

— Ja, sade Agnes och höjde sitt glas mot hans. Deras ögon möttes ett par sekunder. Medan hon långsamt sänkte blicken och åter satte ned glaset, sade hon sakta:

— Och jag hade nästan inte trott, att det åter någonsin kunde ske.

Därmed var isen bruten och de hade börjat tala med hvarandra som gamla vänner — inte förtroligt precis, men naturligt och uppriktigt, säkra på hvarandras förståelse och sympati.

Efter middagen hade Thomas gifvit akt på, att Agnes allvarligt sagt ett par ord till sin syster, som — ångerköpt och litet skamsen — vid kaffet helt och hållet ägnade sig åt Eva och under aftonens lopp äfven visade Alexandra mera förekommande uppmärksamhet än hon hittills i allmänhet ansett nödigt.

Det var också Agnes, som vid uppbrottet fint arrangerat det så, att Ebba, när hon nekade att åka hem med tant Mary, mottog Johans arm. Thomas kunde inte låta bli att nu på hemvägen skämta med Agnes öfver denna lilla manöver:

— Jag är dig ordentligt tacksam öfver, att jag, som ändå vid min ålder mist många illusio-125

ner, inte bedragit mig på dig, sade han halft skrattande, då hon med släpet i handen och den långa löst fallande aftonkappan uppknäppt öfver chiffondraperierna och den stora rubin-pendanten på bröstet, gick bredvid honom öfver asfalten. Du åtminstone har då utvecklat dig precis som jag trodde du skulle utveckla dig: din mor upp i dagen! Men mycket — mycket mera — hvad skall jag säga?... Världsdam, hofdam, dam... Alla sådana ord äro ju alltför tarfliga och klumpiga och dumma, men du vet nog hvad jag menar.

— Ni menar »intrigant», sade Agnes och skrattade. Jo, jag såg att ni stod och skrattade åt mig, när jag så nätt försökte utdela rollerna åt dem ...

— »N i?» — Agnes! mumlade han vältaligt, nästan smärtsamt förebrående.

— Ja, sade Agnes litet brydd, hvad skall jag annars säga? Hon såg ärligt upp: Hvar gång jag tänker på att säga »farbror Thomas», som förr i världen, är det något som liksom tar emot, sade hon.

— Det skall du heller inte säga. Du skall säga d u, hvilket jag minns, att jag också »förr i världen» bönligt bedt dig om. Han såg hastigt på henne och hon rodnade litet. Det är ju inte längre en så enorm åldersskillnad emellan126

oss. Jag har stått stilla och du har vuxit fatt mig.

— »Du», försökte Agnes dröjande. Jag är rädd, att det kommer att låta bra underligt i mina egna öron.

— När det nu gör mig så stor glädje, Agnes...

Han var långt allvarligare än tillfället egentligen fordrade, och Agnes fann inte strax något att svara.

De veko in bland de slingrande gångarna bland buskpartier och blomsteranläggningar, som ligga emellan den egentliga staden och de stora villakvarteren bakom Paulinenstrasse. En stund gingo de tysta bredvid hvarandra. Agnes hade släppt hans arm och höll med bägge händerna upp sin långa kappa.

— Jag ser inte längre Ebba, sade hon och stannade.

— Åh, hon känner vägarna här, ifall Wolff inte gör det... Och n u är hon ju i goda händer.

Agnes skrattade. Ja, sade hon, om ni... om du... gör narr åt mig eller ej: jag tycker inte om att jämt se henne tillsammans med Hardenfeldt.

— Om jag vore som du, sade Thomas plötsligt bryskt, tror jag, att jag skulle låta henne råda sig själf i detta. Gör en flicka en127

gång ett misstag i den vägen — det vet man, när man är så gammal som jag — är det obotligt. Obotligt, säger jag...

Agnes trodde, att han häntydde på sin egen hustrus första äktenskap och erfor en känsla af förvåning och obehag öfver att han kunde förmå sig att yttra något därom.

— Just därför, sade hon litet kyligt. Men hon afvisade honom ej helt och hållet, ehuru hon naturligtvis fann det påfluget — ifall man i förbindelse med Carter kunde tänka sig detta begrepp — att så öppet låta henne förstå, att äfven han sysselsatte sig med hennes systers förhållanden.

— Jag menar, sade Thomas med ännu större öppenhjärtighet, jag menar: använd inte alltför mycket ditt inflytande — ifall du har något — till förmån för din förträfflige svåger ... Ebba har sitt hufvud för sig. Hvem kan beräkna ?...

— Det är sannerligen alltför mycket begärdt, sade Agnes utan att låta imponera på sig, att jag utan att röra ett

finger skall gå här och se min enda syster af bara tanklöshet... Ja, jag vet inte, hvad jag annars skall kalla det — skjuta ifrån sig en säker och lycklig framtid...

— »Säker!» — »Lycklig!»... Ha vi verkligen suttit däruppe i Dalsland och blifvit så128

grundfasta i tron på vår ortodoxa borgerliga katekes!...

— Tant Mary resonerar precis på samma sätt som jag. Agnes' ton lät nu lite stött.

— Det är jag inte säker på. Inte »p r e c i s» i alla fall... Ty om jag känner min syster rätt, unnar hon Ebba mera... mera plats än du tyckes göra — flera möjligheter — »fri bana», som det heter...

— Ebba är snart tjugufyra år. Det vore tid på att hon snart renoncerade på några af alla dessa »möjligheter»...

— Sannerligen, Agnes, har du inte blifvit långt mera snusförnuftig och beräknande, än jag någonsin hade väntat mig, sade han och skakade på hufvudet. Som helt ung flicka var du inte sådan. Han stannade och vände sig rakt emot henne.

Agnes sade:

— Jag har glömt, hurdan jag var som helt ung flicka.

— Det gör mig ondt, sade han kort.

Stämningen var förstörd. De gingo tigande

bredvid hvarandra och hade bägge förnimmelsen af att afståndet dem emellan plötsligt under de sista minuterna vidgat sig och blifvit större än det någonsin varit.

Hundra steg framför dem gick Ebba och grälade med Johan Wolff.129

— Hvad har jag gjort? frågade hon oskyldigt förorättad och mycket högdragen. Du vill inte ens säga det!

— Därför att det är så innerligt obehöfliga Ebba lilla... Jag kommer hit och gläder mig som en tok öfver att åter få vara tillsammans med dig och så... Han gjorde en rörelse med cigarretten och såg åt sidan.

— Jag tycker vi äro tillsammans från morgon till kväll, Johan.

— Ja. Tre, fyra stycken af oss äro alltid tillsammans.

Han kunde inte bekväma sig till att tala om Hardenfeldt, och Ebba hade absolut ingen lust till att höra detta namn nämnas.

— Du har knappt talat ett ord med mig, sedan jag kom hit, mumlade han med en viss bitterhet blandad med tafatthet, som — hur det var — rörde Ebba mera än en direkt förebråelse skulle ha gjort.

— Käre Johan, sade hon vänligare, nästan litet ångerköpt, jag trodde verkligen, att vi kände hvarandra så väl, att ord... att »ord», som du säger, egentligen vore rätt öfverflödiga.

— »öfverflödiga?»... Åh, det vill jag just inte säga. Mellan dig och mig äro ord inte öfverflödiga — åtminstone inte ännu. Han såg från sidan på henne — skyggt forskande.

9. — Malling.130

betydelsefullt. Hon mötte inte hans ögon, låtsade inte höra, gick bara fortare.

— Men det finns folk, som ha så förbannadt svårt att finna dem, sade han inbitet, humoristiskt, självironiskt, med låg röst.

Ebba var grufligt rädd för att han skulle finna på att säga för mycket, men nu kunde hon ändå inte — ehuru hennes förstånd och erfarenhet sade henne, att det var uppmuntrande — låta bli att skratta.

— Och det finns andra, tillade han med tonvikt — mera tydligt hade han aldrig uttalat sin jalousi — som jämt ha munnen full af dem.

— De där »andra» måtte vara bra underhållande, tyckte Ebba näbbigt.

— För dig kanske. Kanske också för stackars lilla Eva Skytte. Absolut inte för mig.

— Hvar blir då Agnes af?... Ebba stannade och tittade sig tillbaka. När det knep, hade hon intet mera originellt att säga. Och Johan Wolff svarade — på ungefär liknande vis, som Thomas Carter mött en liknande undran hos Agnes:

— Hon reder sig nog.

De började åter långsamt gå framåt och det elektriska ljuset föll mellan akacielöfven ned131

öfver Ebbas allvarliga ansikte och obetäckta hufvud.

— Vet du, sade han på en gång lågt, med stark, undertryckt känsla, vet du, hvad jag brukar gå och tänka på, när jag därhemma längs med älfkanten går från kontorsbyggnaden upp till villan?... Jag tänker: »Om jag nu mötte Ebba!»... Och ibland tänker jag så... så häftigt, att jag nästan tycker jag ser dig... Nu har jag ändtligen uppnått hvad jag önskat och går här bredvid dig och ingenting... ingenting... Orden stockade sig för honom. Han gjorde en ansträngning och sade fast:

— Jag säger dig, Ebba — du har varit mig närmare då, än du är nu.

Hon svarade honom inte, och i en annan ton — bitter och anklagande — återtog han:

— Det förekommer mig — och du må tro att jag har tänkt mycket på det — som om du har narrat mig i dina bref, Ebba.

— Det är inte sant, Johan, utbrast hon häftigt. När jag skrifver, menar jag hvart ord jag säger.

— Så är det alltså jag själf, som bedragit mig, mumlade han smärtsamt, i lägre ton. Och ändå är det inte länge sedan du skref, att du längtade efter att tala med mig.

— Det gjorde jag också, sade Ebba öppet. Det var, när jag fick det där anbudet från132

lasarettet i Berlin. Jag kunde inte besluta mig ... Jag har ännu inte kunnat det... Mor, som inte säger nej, blir ju ändå nästan förtviflad, när jag bara talar om det... Tant Mary säger, att hon för sitt samvetes skull inte vill råda mig, inte kan... Och farbror Elof sätter sig naturligtvis med händer och fötter emot, att jag gör något, som de därhemma inte tycka om ... Men jag visste, jag trodde, att du... att du, när det gällde, skulle tänka mest på mig...

— Jag är inte säker på, att du duger att stå på egna fötter, Ebba.

— Vore jag något värd i allas era ögon, om jag inte dugde till det? sade Ebba i kränkt ton. Jag är tjugufyra år.

— Naturligtvis vore du värd något. I mina åtminstone.

»Seså!» tänkte Ebba klenmodigt. »Nu»...

— Du behöfver inte gå så fort, sade Johan torrt utan all tafatthet. Nog kan jag — det vet du — hålla inne med det du inte vill höra.

Hon svarade inte, och efter ett par minuter sade han, häftigare, lägre, med våldsamt undertryckt känsla:

— Men ibland, Ebba, har jag inte kunnat låta bli att tro, att du brydde dig en smula om mig...

— Johan, hon vände sig plötsligt beslut-133

samt emot honom. När du talar till mig på det sättet, så vill jag vara uppriktig, jag också, och säga dig, att ännu har jag aldrig brytt mig om någon så mycket som jag vet, att jag kunde bry mig om någon, som jag... som jag riktigt brydde mig om, slutade hon lite ansträngdt.

— Du är tydlig — som vanligt. Han talade mycket långsamt, nästan med svårighet och tog hennes hand, som han tryckte hårdt. Tack, Ebba. Det är inte uppmuntrande, det du nyss sade, men i alla fall har du lyft en sten från mitt hjärta... Ja, det har du...

Hon lät honom behålla handen men återgäldade inte hans tryckning och lyfte inte ögonen mot hans, vände inte ens sitt ansikte emot honom.

— Ja, sade han åter, liksom pröfvande, mera osäkert. Ty om jag förstod dina ord rätt, måste de ju betyda, att det ännu gifves något hopp för mig... Var det inte din mening, Ebba?

Ebba svarade inte. Hon blef ett ögonblick stående vid gathörnet och kände sig tacksam öfver att ändtligen se Agnes vinka åt dem.134

IX.

Alexandra satt inne i sitt eget stora rum vid sekretären mellan fönstren — ett litet inlagdt franskt mästerstycke, som Thomas valt åt henne i Paris; själf hade hon, som hon gärna ärligt erkände, »rakt inte vidare sinne för konst.» Hon satt där och letade efter ett gammalt porträtt af sin mor, hvilket hon ämnade sätta in i den vackert utskurna elfenbensram, som hennes man, som alltid var uppmärksamheten själf, nyligen gifvit henne i present.

I den mellersta djupa lådan lågo nämligen huller om buller en hel hög äldre fotografier och papper — allra längst nere i ett gulnadt kuvert, som hon sällan öppnade, ett porträtt af Karl Skytte och barnen, hvarmed han en gång i Washington öfverraskat henne, samt på ett stycke papper en teckning — liksom systern Malin Stjerne hade Karl konstnärliga anlag — som han själf gjort af deras hem i Georgetown.135

Teckningen föreställde ett litet trädgårdshus, öfvervuxet af kaprifolium och ramblers innanför ett högt plankverk mot gatan. Det var den vackraste och hemtrefligaste boning de någonsin haft under de nära tio år de irrat omkring i Staterna. Minnesvärdt var det lilla huset också därigenom, att Alexandra — på tröskeln till den öfvervuxna verandan — för första gången sett Thomas Carter.

Nu satt hon där med kuvertet i handen — ett tummadt, halfsmutsigt, mycket tarfligt kuvert — och kunde, som alltid, när det föll henne i handen, inte strax besluta sig för att öppna det, hur mycket hon än längtade därefter. Hennes känsla för Karl Skytte, som från hennes tidigaste ungdom vuxit ihop med hennes innersta jag, hade efter hand blifvit den ömtåligaste och sårbaraste punkten i hennes själslif — sammansatt som den var af samvetskval, medlidande, bitterhet och en nästan outhärdligt smärtsam, skygg ömhet. Hon hade som ung älskat honom så brinnande, sedan så uppoffrande, så beskyddande nästan ... och därpå slutligen med berådt mod svikit honom och beröfvat honom hans barn, gjort honom den djupaste oförrätt en kvinna är i stånd att göra en älskande man. Nu fordrades det, att han för henne skulle vara detsamma som intet, att han, efter allt hvad de båda upplefvat och136

genomgått tillsammans, inte längre skulle existera för henne. Alla andra människor i världen fick hon öppet intressera sig för, fråga efter, tala om — blott icke om honom.

Hon slätade med fingerspetsarna ut det solkiga gamla kuvertet (som hon aldrig nänts utbyta mot något annat) — vek ändtligen dröjande upp det och tog ut innehållet.

...Där satt han med Eva bredvid sig och Charlie på knät: stor och blond, litet tung med det vackra, godmodiga, skalkaktiga leendet och den djupa innerliga blicken, som kunde vara så svårmodig... Och som barnen klängde sig intill honom redan då! De hade aldrig hållit hälften så mycket af henne — det visste hon — som de höllo af Karl.

»Karl.» Hon sade hans namn alldeles högt. En gång till: Karl.

Och plötsligt blefvo hennes ögon skumma af tårar, och hon reste sig hastigt upp och riglade dörren, rädd för att bli öfverraskad. Därpå satte hon sig åter ned vid sekretären och lade porträttet och den lilla skissartade ritningen framför sig på skifvan, i det hon oaflåtligt, med handen under kinden, växelvis betraktade dem bägge. Och medan hon satt där och stirrade — ofta halft bländad af tårar — tänkte hon på,1 att detta lilla låga hus, af hvilket nu denna bleka teckning var hennes enda syn-137

liga minne, egentligen varit det enda hem, hon — alltsedan hon lämnade barndomen bakom sig — någonsin hade ägt.

... Där — genom den smala slingerväxt-klädda förstukvisten hade man kommit in i »salongen», det lilla låga,

trefliga hvardagsrummet, som de båda varit så orimligt stolta öfver... Karl hade egenhändigt slöjdat en bokhylla till henne

— den hade stannat där borta i Amerika, liksom allt deras öfriga lilla bohag, alltför värdelöst

— ansågs det då — att släpas med till Sverige. Men hur hade hon någonsin kunnat nännas

— undrade hon — att släppa ifrån sig den hyllan! Den hyllan, som han suttit uppe och arbetat på om nätterna för att få färdig till julafton och varit så stolt öfver: isynnerhet de fint snidade anglosachsiska bokstäfverna i tänkespråket öfverst uppe: East and West — Home is best. ..

Hon strök med handen öfver ögonen och tyckte själf lite skamsen, att dessa tårar — nu — voro ett rätt billigt sentimentalt offer på den gamla, brutalt nedtrampade känslans altare. Ett ömkligt offer! Hon blygdes uppriktigt öfver detta hemliga utbrott af svaghet och känslosamhet — hon, som så ofta brukade berömma sig af att hvarken vara svag eller öfver-drifvet känslosam. En fyrtio års människa, som gått igenom hvad hon genomgått, borde väl138

också veta bättre... Den Karl Skytte hon för tio år sedan lämnat, hade ju också varit en helt annan Karl än den, som tillsammans med hustru och barn bott i det lilla nätta trädgårdshuset i Qeorgetown. När hon såg honom sist och för sista gången sade honom farväl, hade han varit en bruten och utsliten man, sjuklig och nervöst osäker, som i sin hopplösa kamp för sig och de sina, mist inte blott hälsa och utseende, utan äfven — hvilket värre var — sitt lugna omdöme, sin själs jämvikt, sin tro på sig själf och andra. När hon skilde sig ifrån honom och föredrog en annan man åt sig själf, en annan far och beskyddare för sina barn, hade hennes medkänsla med Karl (alltid den djupaste känslan i hennes själ, tänkte hon nu) haft en icke ringa tillsats af förakt. En svag man! hade hon tänkt — och det tänkte hon ännu. Men... men ... var då d e n, hon valt i stället för honom, egentligen så mycket starkare?

Alexandra tog upp sina stackars dyrbara pappbitar och med djupt nedlutadt hufvud förde hon dem åter sakta och tankfullt in i kuvertet, som hon åter omsorgsfullt lade allra nederst i den djupa lådan. Porträttet af modern, som hon ursprungligen letat efter, fann hon och tog mekaniskt upp det och låste sekretären. Hon hörde Thomas' automobil köra fram för garageporten och reste sig hastigt upp, i det hon åter riglade139

upp sin dörr. Men hon gick inte ut ur rummet. Hon satte sig vid det lilla bordet framför empire-soffan i hörnet och började långsamt, med stor noggrannhet — hela tiden med tankarna upptagna på annat håll — göra anstalter att med sax och pennknif söka tillpassa det gamla porträttet efter den eleganta miniatyrramen.

Hon undrade på, hvarför Thomas inte genast, som han vanligen brukade, kom in till henne. I morse vid frukostbordet hade han sagt, att han ämnade fara och hämta Wolffs till en automobilutflykt till Biebrich: de önskade se det i Sverige genom drottning Sofia så bekanta slottet. Naturligtvis hade han frågat, om inte hon också ville fara med. Hon hade strax sagt nej, och på sitt lite tvära, trumpet vårdslösa sätt låtit honom förstå, att sällskapet egentligen inte lockade henne.

— Jag tyckte du kom så bra öfverens med de båda hyggliga Wolffarna, hade han litet irriterad svarat. Han mindes en tid, då han ansåg just detta hennes egendomligt tvära, hänsynslösa »nej» som något af det mest originellt intagande man kunde tänka sig. Nu tog det ibland på hans nerver.

— Jag har heller inte det ringaste emot dem, hade hon svarat. Agnes' man är mig en liten smula för glattslipad och lättfattlig — en vanlig silfvergaffelsmänniska och intet annat.140

Jag menar hans kultur består egentligen bara i att buga sig och äta hyggligt och sådant — nedlät hon sig vårdslöst att förklara. Men den andre...

— Har mera »kultur»? frågade Thomas litet spefullt.

Hon läste hans tanke och sade rättframt med sina stora svarta ögon i hans.

— Nå, det var kanske lite dumt sagt, ty kultur är ju inte precis min egen starkaste sida... Hon teg litet och sade därpå:

— Jag ville bara säga, att för den äldste Wolff har jag bra mycket mera sympati, stackare...

— »Stackare!» upprepade Thomas och försökte som vanligt, när Alexandra var i detta humör, vända alltihop i skämt. En frisk, bra karl, tjock och välmående och ansedd, med en hel massa pengar, fullkomligt oberoende af Qud och hela världen — honom kallar du »stackare»!

— Åh, tyckte Alexandra, så helt och hållet oberoende är han väl inte, när han har haft det ödet att gå och förälska sig i en så nyckfull flicka ...

— Jag tror inte Ebba Stjerne är mera nyckfull än andra flickor. Nu för ögonblicket har hon förstås, de där litet äfventyrliga Florence Nightingale-idéerna i hufvudet...

— Har hon inte andra idéer också?...141

Jag förmodar du inte kunde låta bli att — hur upptagen du än var på annat håll — ge akt på henne och Hardenfeldt i går...

— Barnsligheter! sade Thomas nästan kärft. Ebba är en klok flicka och vet nog, att det inte duger att allvarligt tänka på Hardenfeldt... Hvad menar du för resten med, att jag var »upptagen»?... Han skrattade till: Skulle du verkligen ännu vara en smula svartsjuk på Agnes?

Alexandra smålog tvunget utan att riktigt höja blicken under de långa svarta ögonhåren. Knappt ens för sig själf ville hon riktigt medgifva, hur pröfvande aftonen i går varit för henne. Dels — och kanske mest — för Evas skull. Det hade skurit henne in i själen att se barnets missräkning och okonstladt sorgsna, nästan förskräckta häpnad öfver att plötsligt se sig till den grad förbisedd af sin beundrade romanhjälte Folke Hardenfeldt, som, då han ibland besökte dem, alltid visat sig så ytterst artig och muntert vänlig — nästan hjärtlig emot henne. Men därtill hade Alexandra denna afton för första gången på många, många år åter suttit tillsammans med alla dessa gamla vänner och släktingar kring ett festligt dukadt bord, och minnena hade hopat sig omkring henne. Ännu en gång hade hon suttit midtetnot \gnes, hvilken hon under den mest kritiska tiden af142

sitt lif — och ej fullständigt utan skäl, trodde hon — ansett för sin rival. Ja, kanske var det just denna hennes fruktan för den unga flickan, som — utan att hon ens för sig själf riktigt ville medgifva det — varit en icke obetydligt medverkande orsak till, att hon för tio år sedan så hastigt varit i stånd att fatta det ödesdigra beslut, som omskapat hela hennes lif. Den unga, halft utvecklade adertonåriga flickan, hon sedan den tiden mindes, hade nu blifvit en fullt utbildad kvinna, ett slags triumferande drottning — tycktes det nästan — öfver hela den krets Alexandra själf lämnat. En lycklig kvinna: ostentativt förnöjd med sin efter allt att döma rätt lysande lott, oantastlig, oåtkomlig, taktfullt nedlåtande, kyligt förekommande mot den frånskilda hustrun, som alltjämt ansågs för det svarta fåret i en släkt, där skilsmässor hittills inte förekommit — medlidsamt vänlig mot lilla Eva och leende, likgiltigt älskvärd mot den alltjämt beundrande Thomas, som hon en gång funnit till den grad oemotståndlig. Alexandra hade haft tid att förbereda sig på den lilla festligheten: hon hade anlagt sin mest öfverlägsna hållning, sin mest klädsamma dräkt. Hon visste, att hon — i stor toalett, åtminstone, och vid ljusskenet — ännu i utseende kunde täfla med hvilken yngre kvinna som helst. Och ändå hade hon hela aftonen143

känt sig underlägsen Agnes och hennes syster — tung, åldrad, bitter, helt och hållet utanför de andras krets. Därtill kom, att hon — till och med som yngre — aldrig ägt någon vidare sällskapsvana, aldrig lagt an på att förvärfva ett fint och ledigt sätt. Nu först började hon känna det som en brist.

För sin egen del kunde hon väl emellertid nu finna sig i att resignera. Nog borde hon veta, att en kvinna i hennes ålder och i hennes ställning vore dömd att bära vissa förödmjukelser. Men Eva — hennes lilla Eva! Hon nåde åtminstone rättighet att känna sig stå på samma nivå som andra unga flickor. Hon hade rättighet att svärma och drömma och hoppas — att »ha en god tid», som de brukade säga i Amerika — hon som andra unga flickor. Och hon kunde igår på Elofs middag i den gamla kretsen ha haft en rolig afton — en sådan afton, som unga flickor länge minnas med inre stolthet och förtjusning — om inte, om inte... Sannerligen: Alexandra visste knappt, när hon i detta ögonblick tänkte på gårdagens tillställning, hvilken af Karls systerdöttrar som var henne mest emot.

Hon hade tyst ogillat, att Thomas, i stället för att fara hem med henne och Eva, föredragit att gå tillsammans med de andra herrarna och de båda kvarblifvande damerna.144

Och när hon vände sig i bilen och nickade till honom, hade hon naturligtvis sett honom stå bredvid Agnes. Bevare oss väl — det betydde ju ingenting, ingenting alls! Men hvem kunde, när man till den grad lifligt blef påmind därom, låta bli att minnas?... Och då hon om aftonen, sedan Eva gått in till sig, gick ensam inne i den stora sängkammaren och klädde af sig, mindes hon sannerligen också så det förslog ...

På morgonen hade hon och Thomas knappt talat om Hellwers middag. Först, när de båda reste sig upp från frukostbordet, hade han som sagdt flyktigt tillkännagifva, att han ämnade sig på den där utflykten till Biebrich.

Alexandra hörde nu sin man gå in i sängkammaren, som låg näst intill hennes eget rum. Hon hörde honom ringa på varmt vatten, öppna skåpdörrarna, sparka af sig sina stöflar... Efter en stund reste hon sig upp och öppnade dörren. Han stod i skjortärmarna framför spegeln och borstade sitt hår. Nu vände han sig om emot henne.

— Var du mycket plågad af dammet? frågade Alexandra. Det hade varit en ovanligt het och solig förmiddag.

— Inte mycket... Jag hade ju hela uniformen på mig, och jag lät för en gångs skull Benson vara chaufför...145

— Är du inte hungrig? frågade hon, fastän hon naturligtvis gissade, att han redan ätit sin lunch.

— Vi åto hvar sin kotlett i Biebrich... Ni ha väl aldrig väntat på mig, Xandra?... Högra framhjulet punkterade på vägen, därför varade det litet längre...

— Nej, vi ha inte väntat på dig. Eva och jag åto som vanligt. Just som vi satte oss till bords, kom för resten gumman Wackerdorn...

— Ser man på! sade Thomas i mycket belåten ton. Det var roligt, att du fick lite sällskap ...

— Åhja, svarade Alexandra utan entusiasm. »Sällskap!» tänkte hon. »Tror han verkligen, att den talträngda gamla människan är ett sällskap jag bryr mig om!» Högt sade hon:

— Hon hade förstås lust att prata om middagen i går, kan du nog förstå.

— Jag trodde bara det var unga flickor som brukade komma ihop dagen efter och »talk it over», sade Thomas i samma fryntliga, lätt skämtande ton som förut. Han använde ofta engelska uttryck, dels emedan han i sitt hem ända från barndomen varit van därvid, dels som ett slags påminnelse om sin och Alexandras första samvaro i Washington. Men nu tyckte hans hustru plötsligt, att det inte

10. — Malling.146

lät riktigt naturligt. Hon svarade på sitt litet kyliga och trumpna sätt:

— Jag tror, att hvad som mest låg gumman Wackerdorn på hjärtat var att låta oss veta, hur chockerad hon kände sig öfver Ebba Stjerne och Hardenfeldt. Hon säger, att nu ser man dem öfverallt allena tillsammans, och hon tviflar på, att din syster vet något om det.

— Att folk då aldrig kunna låta unga människor få sköta sig själfva! utbrast Thomas riktigt irriterad. Jag hoppas, Xandra, att du försvarade Ebba mot den gamla skvallersystern?

— Jag?... Jag har verkligen ingen anledning att försvara Ebba. Hur skulle jag egentligen kunna det? Jag vet ju inte ens, om gumman har rätt eller inte... Att döma efter hvad vi sågo i går, är jag för min del — det bekänner jag — närmast böjd för att tro, att hon har rätt. För resten kan jag inte finna, att historien det ringaste angår oss.

— Åh, försökte åter Thomas, Ebba är ju i alla fall en af Evas närmaste släktingar...

— Eva har ju många kusiner. Inte kan jag — eller rättare hon — känna mig ha moraliskt ansvar för dem alla.

Thomas svarade inte. Han anade sin hustrus ovilja mot Ebba Stjerne och anade också orsaken.147

Naturligtvis visste inte styffadern så mycket om Eva som modern visste, men nog hade han ofta under sista tiden gifvit akt på, hur intresserad flickan varit af Hardenfeldt, när denne någon gång besökte villan i Parkstrasse. Han

hade emellertid inte förr än i går tänkt vidare öfver det, och antog heller inte att Xandra gjort det: en så ung flickas första tycke betydde väl aldrig så mycket. Men alldeles blind för hur föga Hardenfeldt, frånsedt hans remarkabla yttre, ägnade sig för den rollen — »en ung flickas första tycke» — kunde han naturligtvis inte vara.

Hade någon vågat fråga Eva, hvarför hon tyckte så särdeles bra om just denne unge herre, skulle hon säkert litet generad ha svarat, att det var därför att han talade svenska. Riktigt sant hade det kanske inte varit, men alldeles osant var det heller inte. Ty stackars Eva, som nästan hela sitt lif uppfostrats i utlandet bland utlänningar, hyste en uppriktig och nästan rörande förkärlek för sitt försummade modersmål. Men för resten var Hardenfeldt ju alltid så munter och naturlig och fri i sitt sätt, att alla människor, enligt Evas tro, nödvändigtvis måste tycka om honom. Framför allt syntes han rakt inte ha begrepp om, att det fanns en hel massa saker, man alltid skulle akta sig för att i hennes när-148

värö tala om eller häntyda på. Eva träffade så få landsmän, och dem hon träffade, kommo alltid så ytterst noga ihåg, att hon hette fröken Skytte, medan hennes mor hette fru Carter.

Alexandra, som redan klädt om sig till middagen— hon bar som vanligt hvitt — märkte nu plötsligt genom en blick i spegeln, framför hvilken hennes man ännu stod, att hon glömt fästa ett smycke i det lätt urringade lifvet. Hon gick bort till sitt eget eleganta toilettbord — det gemensamma rummet var mycket stort, högt, luftigt, komfortabelt och präktigt utstyrdt — och började, medan hon hörde på Thomas, välja mellan sina många dyrbara saker.

— Du borde verkligen ha följt med till Biebrich, Xandra, sade han från andra ändan af rummet. De frågade allesammans så vänligt efter dig.

— »Så vänligt!» — Tänk!... sade Alexandra på det hårdhändt ironiska sätt, som numera alltid så plågsamt berörde Thomas. Kunde de egentligen göra annat, när de åkte i d i n automobil?

— Hvad har du då emot Wolffs? frågade han plötsligt resolut och vände sig rakt emot henne. Han hade tänkt att säga »Agnes», men ändrade sig.

Hon svarade bara ett dröjande och likgiltigt »Ingenting. Alldeles ingenting».149

— Jag hade tänkt att tala med dig om det redan i morse, fortfor han i samma ton, men du tycktes inte upplagd.

— Är jag upplagd nu?

— Var nu inte retsam, Xandra. Vi äro ju gamla förståndiga människor... Du tycker inte om Agnes?

— Jag har alltid beundrat Agnes, Thomas — alltid. Du vet, att jag alltid brukade säga — på den tiden — att hon har allt det, som jag inte har, och som du sätter högt... Nej — hon höjde lätt handen — säg mig inte emot! Du sätter det mycket högt, min vän. Därför har det alltid förvånat mig, att du — den gången — ändå kunde tycka så mycket om mig.

— Käraste Xandra — Thomas var uppriktigt chockerad öfver sammanställningen. — Som om jag någonsin i mina tankar jämfört dig med någon annan!...

Alexandra kom fram och satte sig på ett hörn af den låga hvitlackerade fönsterkarmen bredvid honom. Som hon nu satt där: hvitklädd, i half profil, med ryggen mot den fördragna, solbelysta, gulaktiga gardinen — satt där i denna flickaktigt själfsvåldiga ställning — var hon sig nästan fullkomligt lik sådan som hon varit, när han såg henne allra första gången. Det mörka rika håret omslöt som en ram det lilla fina hufvudet, kindens rundning var ännu150

så vacker, nackens linje så ståtlig, de praktfulla ögonen lika strålande som någonsin ... Och på ett eller annat sätt hade hon själf under hans blick en mycket bestämd förnimmelse af, att hon tog sig bra ut — bättre än vanligt; — det gaf henne en säkerhet, ett själfförtroende, som på sista tiden ibland fattats henne.

— Tror du verkligen, Thomas, sade hon och såg honom rakt in i ögonen, att jag är ett sådant barn, att du kan komma och inbilla mig det? Du kan möjligen inbilla dig själf, att du aldrig jämfört mig med Agnes, men m i g

kan du inte få att tro det. Du har i dina innersta tankar jämfört mig med både Agnes och hennes mor — du har gjort det tusen gånger och du gör det ännu.

— Kanske du har rätt... sade han långsamt. Han lade mekaniskt sina hårborstar och andra toalettrekvisita, som han användt, i ordning efter sig och såg inte längre på henne, medan han talade. Kanske du har rätt. Det är ju nämligen olyckan för en karl i min ställning... jag menar: för en karl, som aldrig har någon bestämd sysselsättning, tillade han hastigt — att man så lätt... isynnerhet med min läggning — han smålog litet — så lätt förlorar sig i... Ja, hvad skall jag säga?... reflexioner, grubblerier.. .

— Jämförelser, rättade honom Alexan-151

dra på sitt obarmhärtigt rättframma sätt. Jag förstår det så väl.

— Men det är ju ingenting att tala om, Xandra. Det liknar dig att plötsligt à corps perdu kasta dig in i ett sådant ämne... Din force — tillade han skämtande, i det han med bägge händerna omfattade hennes armar ofvanför armbågarna och drog henne upp från fönsterkarmen, upp till sig — din force är att bränna skepp: dina egna och den stackarns, som du talar med...

Alexandra lät honom kyssa sig, eftersom han såg ut som om han hade lust till det. Hon sade:

— Du menar, att jag inte tål något slags halfhet? — Är det det du menar?... Det gör jag inte heller. Vet man med sig, att man har en hemlighet, så skall man öppna dörrarna för den och grundligt lufta den ...

— Men jag har ju inga hemligheter! afbröt han henne skrattande och menade, hvad han sade. Och du vet, Xandra, att jag aldrig hade fått ha dem i fred, om jag hade haft några. Det sista kom i en litet annan ton. Men du med dina bottenlösa ögon, han såg henne beundrande in i dem och rösten var åter öm och skämtsam som förut: du har säkert mycket mera att gömma på än jag har.

Hon svarade inte, skakade bara på hufvu-152

det. Inte hade hon några hemligheter, inte! »Kvinnor i min ålder,» tänkte hon litet bittert, »ha minsann inte längre några hemligheter.»

Innan de gingo ner till middagen, kom hon plötsligt ihåg, att hon — mot sin vana — låtit nyckeln sitta kvar i sekretären. Hon gick in och tog ur den och hängde den in i det lilla nyckelskåpet, där den alltid hade sin plats.153

X.

Gamla generalskan Wackerdorn, bred och mäktig, med ingen hals att tala om och alls ingen midja, torkade svetten ur pannan och hakan och reste sig upp från sin plats i trädgårdssoffan utanför Hellwers bostad.

— Vill tant ändå inte gå in i salongen en stund?... frågade Mary, som själf såg så behagligt sval och uthvilad ut. Fru Wackerdorn var inte så mycket äldre än sin värdinna, men hon hade varit litet öfver tjugu, när Mary var knappt tio, och därför kallades hon allt fortfarande för »tant».

Men det ville gumman rakt inte. Hon måste passa på spårvagnen, sade hon, och i god tid försöka komma hem till hotellet, så att hon hunne göra litet toalett före middagen ...

De tre damerna följde henne allesammans till trädgårdsgrinden, där de blefvo stående för att nicka och se efter henne.154

— Hvad tjänar utseende till? sade Ebba plötsligt abrupt i en missmodig ton. Tant Mary säger ju, att hon har varit en skönhet.

— När jag först minns henne, sade fru Hellwer — de hade alla tre arm i arm åter börjat gå framåt den smala trädgårdsgången, de två systrarna på hvar sin sida om Mary. När jag först minns henne, ansågs hon verkligen mycket vacker... Ljus, näpen, elegant, i den där litet koketta stilen, ni vet...

— Ja, hvad tjänar det så till, sade Ebba igen i samma ton, att ha utseende?

— Inte till mycket, svarade Mary. Hon hade själf alltid ansetts för en skönhet, såg ännu ovanligt bra ut för sin ålder, var därtill rik och intelligent och hade sedan sin flicktid innerligt och uteslutande älskat en man, hvars hustru hon nu i tjugu år varit, utan att hon — hvarken genom sin skönhet eller sina öfriga gåfvor — någonsin helt och odeladt förmått vinna hans kärlek.

— Åh, så länge man har det... tyckte Agnes lite själfbelåtet.

— Ja, ditt utseende kommer sannerligen inte att räcka länge, sade Ebba obarmhärtigt. Sådana där blonda, skära, genomskinliga herdinnor som du förlora sig alltid ohyggligt fort. Jag är mera bastant, men hur lång tid kan jag väl påräkna att ta mig någorlunda ut?... Fem-155

ton år — tjugu — på sin allra högsta höjd... Är inte lifvet bra grymt emot oss, tant Mary?

— Inte mot tant Mary, sade Agnes med eftertryck, smekande och komplimenterande, med en vänligt beundrande blick.

— Jo, svarade fru Hellwer Ebba utan att taga notis om Agnes' lilla smicker. Du har rätt, min flicka: det är inte mycket bevändt med att anses för en blott och bart vacker kvinna. Man måste i tid tänka på att skaffa sig andra intressen än bara precis — en man.

— J a g ügger verkligen i det afseendet inte på latsidan, tant Mary. Ebba tog åter upp sitt broderi, medan hon bekvämt satte sig till rätta i hvilstolen under syrenerna. Det är min mening att skaffa mig alla möjliga intressen, och jag har redan en hel massa. Men — fastän jag alltså lägger in så mycket proviant jag kan komma åt för den stundande svältperioden,

e

Sä • • •

— Liksom en ekorre, som samlar nötter till vinterförråd, infogade Agnes som en liten passande allegori.

— Precis! Just precis nötter!... Tänk, hvad du ändå är kvick, Agnes, som så väl förstår mig... Nötter, som inte äro alltför lätta att knäcka, eftersom de skola tjäna en till både sysselsättning och näring...156

— Kanske i många år! sade Agnes pessimistiskt.

— Fastän jag alltså flitigt bemödar mig i den vägen, fortfor Ebba utan att bry sig om afbrottet, riktigt anstränger mig, kan jag gärna säga, så... Hon lät arbetet långsamt sjunka ned i knät och såg kritiskt på det, i det hon med bägge händerna slätade ut det.

— Gud vet, om man ändå någonsin helt och hållet kan undvara männen? undrade hon fundersamt.

— Efter din egen beräkning har du ju också femton à tjugu år till att roa dig med dem, sade Agnes själfsvåldigt uppmuntrande.

— Ja, skämta ni, små flickor!... Men om jag vore i ditt ställe, Agnes, skulle jag begagna tillfället att allvarligt be Ebba tänka litet mera på de där andra intressena och redan nu bemöda sig om att vara litet förståndigare än hon är.

— Hardenfeldt? bröt Agnes dristigt udden af angreppet mot systern med en blick på henne, som tycktes säga: »Jag kunde ha sagt dig det!»

Mary Hellwer nickade betydelsefullt. Det går inte an längre, sade hon mycket bestämdt. Någon af oss måste taga bladet från munnen.

— Jag tycker ni kunde spara mina känslor, sade Ebba och tittade upp. Hon hade åter-157

vunnit sin kallblodighet, som hon ett ögonblick varit på vippen att mista.

— Det här är inte skämt längre, lilla Ebba. — Till och med farbror Elof, som du vet alltid tar parti för dig, börjar nu tycka att vi rakt inte längre kunna stå till svars för din mor...

— Som om jag vore en barnunge på femton år!... sade Ebba. Hon gjorde ett sista förtvifladt försök att taga alltihop öfverlägset.

— Jag vet inte hvad Agnes tycker... vädjade tant Mary till den äldre systern. Jag är verkligen hvarken konventionell eller pryd och har heller inte tagit min ställning som »förkläde» åt Ebba särskildt högtidligt — flickor nu för tiden behöfva ju inte sådana persedlar, och er mor och jag redde oss också ganska bra utan dem, efter hvad jag minns... Men en sådan samvetslös lek, återtog hon energiskt, med det, som borde vara det allra allvarligaste i lifvet...

»Floskler!» tänkte Ebba nu alldeles röd och mycket ond. »Floskler! Och så sitter hon där och inbillar sig, att hon inte är konventionell!»...

— Om ni båda menade allvar med hvarandra, fortfor Mary på sitt mest obevekliga sätt, så skulle jag inte lägga två strån i kors för att skilja er åt. Och om han försökte att narra Ebba, om han en enda minut försökte158

göra sig bättre och pålitligare än han är — jag försäkrar er, att jag skulle anse det för ett försonande moment... Men nej! — Hon vet, att hon inte kan lita på honom, och han vet, att han inte kan lita på henne... Jag har aldrig sett något i känsloväg så... så... cyniskt, slutade fru Hellwer med ett uttryck af djup ovilja.

Bägge systrarna kände sig förstämda och förvirrade. Agnes nästan i ännu högre grad än Ebba. De hade bägge alltid tyckt, att tant Mary var »hårdhändt», men att hon hade ett par sådana grabbnäfvar...

— Är du nu ond på mig, Ebba? frågade fru Hellwer efter en lång otreflig tystnad, rakt på saken.

— Ja, sade Ebba, som också kunde vara rätt »hårdhändt», när hon satte den sidan till. Rent ut sagdt, tant Mary, jag tycker, att mina egna intimaste angelägenheter blott riktigt kunna bedömas af mig själf.

— Agnes borde ha sagt dig detta. Jag har — uppriktigt sagdt — länge väntat, att hon skulle taga bladet från munnen.

— Kära tant Mary... Jag har verkligen ända från början låtit Ebba så tydligt förstå...

— »Låtit förstå,» upprepade fru Hellwer ringaktande. Mitt söta barn! Det duger inte att »låta förstå», när det gäller en så öfver-159

hängande fara. Ser du inte lika väl som jag, att detta kanske är den mest kritiska tidpunkten i Ebbas lif?... Gud skall veta, att jag har uppmuntrat henne att söka en själfständig verksamhet och inte — åtminstone inte genast — krypa i lä bakom en man. Men så som sakerna ha utvecklat sig, råder jag henne n u uppriktigt, att, ifall hon inte känner sig stark nog att hålla den där andre på afstånd, så godt först som sist säga ja till Johan.

— Tant Mary! ropade Ebba, retad till det yttersta. Nu går det sannerligen för långt och jag vill inte höra ett ord mera — inte ett, säger jag. Om tant och Agnes vilja diskutera mig, när jag inte är tillstädes — var så god! Men så länge jag är närvarande...

— Det gör väl ingen nytta, om Agnes och jag tala om dig, när du inte hör det, och om ingen af oss har mod att säga dig vår mening?... Lilla Ebba — om någon håller af dig...

— Ni hålla förstås af mig allihop, ropade Ebba desperat. Och därför tycka ni, att ni ha rätt att plåga och pina mig hur mycket som helst. Tro inte, att jag inte förstår halfkväden visa... Jag har länge vetat, hvad tant Mary tyckte, hvad ni alla tro och tycka... Men hvarför skola ni envisas att säga mig det? Ni göra ju bara allting så omöjligt — så rent160

förtvifladt omöjligt för mig... Hur skall jag väl kunna umgås naturligt med någon af dem — jag menar Johan och... och... den andre — när någon af er är tillstädes?...

— Tror du att du älskar honom? frågade Mary mycket allvarligt och satte sina stora ögon på Ebba.

— »Honom?» — hvem? frågade Ebba skarpt.

— Folke Hardenfeldt.

— Det frågar tant Mary! Och råder mig i samma andedrag att »krypa i lä» bakom en annan... Aldrig kunde jag tro, att jag skulle höra tant Mary...

— Ebba! mumlade Agnes ledsen och generad. Hon hade mera inrotad ovilja mot »scener» än någon af de båda andra.

Ebba hade rest sig upp från sin plats. Hon rullade ihop handarbetet — brådskande, med rynkade ögonbryn och nedslagna ögon, mycket röd på kinderna.

— Mitt kära barn, började Mary helt saktmodigt, men mycket förebrående. Skulle inte jag, som känt dig alltid och anser mig nästan som din mor, kunna få tala med dig om allting?... Hennes blick på Ebba var mycket innerlig, nästan bedjande.

Men flickan svarade inte. Hon kände sig, som om hon varit utsatt för ett bakhåll, hon161

kunde inte förlåta tant Mary. Hade hon ändå sagt det på ett annat sätt och mellan fyra ögon... För resten hade hon inte ens då haft rätt att säga något... »Tror du att du älskar honom?»... Så likt tant Mary! Det var som om hon hört henne i katekesen: »Tror du?»

o. s. v____ Mor skulle aldrig ha kommit med

det — aldrig, aldrig... Som om någon i världen hade rättighet att ställa en sådan fråga till henne, utom den, som... som...

De voro alla tysta — Agnes flitigt sysselsatt med sin sömnad, medan Mary Hellwer satt med händerna i kors och hela tiden höll sin frågande och innerliga blick oafvändt fäst på Ebba.

— Går du? frågade hon slutligen i sårad och missnöjd ton, då Ebba vände sig om.

— Ja, tant Mary — det blir jag ju nästan tvungen till. Hon försökte skratta. Inte kan jag sitta här som en annan mes och låta er båda efter behag vända ut och in på alla mitt hjärtas hemligheter... Isynnerhet som jag inga hemligheter har, tillade hon vårdslöst, med en blick öfver skuldran, i det hon med sin arbets-väska tog vägen bort till verandatrappan. Fru Hellwer såg sorgset bekymrad efter henne med sina stora, uttrycksfulla ögon.

— Kunde jag ha sagt det, jag måste säga, på annat sätt? vände sig Mary ändtligen väd-

11. — Malling.162

jande i kränkt ton till Agnes. Kunde jag försvara att inte tala med henne, då det gått så långt och jag vet hvad jag vet.

— Hvad vet tant Mary egentligen?... Om honom, menar jag...

— Jag vet så mycket, att jag tryggt kan påstå, att han inte är någon vän för Ebba... Långt mindre en man, ifall det skulle komma i fråga.

Hon satt tyst en stund, så sade hon på sitt tvärsäkra sätt, hvilket ända från början liksom undanbad sig alla motsägelser:

— Folke Hardenfeldt är en mycket opålitlig herre.

— Han roar Ebba, svarade Agnes litet undvikande.

— Han började med att roa henne. Nu... Hon afbröt sig med en vältalig blick.

— Hur vet tant Mary, att han är så opålitlig?

— Det vet jag genom hans egna släktingar, kära du. Under studenttiden i Helsingfors förstörde han så mycket pengar, att gubben såg sig tvungen att kalla honom hem till Wiborg och en tid sätta honom på sitt kontor där... Men det gick förstås rakt inte. Han var med om alla möjliga demonstrationer... Mot de ryska myndigheterna, du förstår...163

— Skulle tant Mary då föredragit, om han varit en gunstling hos dem? frågade Agnes torrt.

— Naturligtvis inte. Men det var svårt för fadern, i alla fall. Jag kan inte bedöma saken... Emellertid vet jag, att familjen inte alls satte sig emot det, när han mot slutet af boerkriget fann på att resa till Transvaal. Där blef han sårad, kom hem igen och hade inte ringaste lust för vanligt borgerligt arbete längre...

— Han ser mig inte ut, tyckte Agnes, som om han någonsin egentligen haft vidare smak för det

— Nu dömer du ju honom själf!... Du vet kanske, att han sedan också var med i rysk-japanska kriget ?...

— Slogs han?... Jag menar, var han i aktiv tjänst?

— Nej. Mot ryssarna kunde han ju, som finne, inte gärna slåss, och med dem ville han inte gå. Han »såg lifvet», som han brukar säga, och skref för resten korrespondenser till några tyska tidningar.

— Kan han skrifva så bra tyska? frågade Agnes med en viss respekt. Det lät som: »Men då duger han ju i alla fall till något.»

Han tillhör ju en af de där gamla tyska Wiborgfamiljerna — förklarade Mary vårdslöst164

— och kan förstås tyska lika bra som finska och ryska och svenska... och Gud vet, hur många andra språk till på köpet! Det är också något jag för min del har emot Folke Hardenfeldt: han är mig mycket för mycket kosmopolitisk.

— Men han har ju åtminstone lite förmögenhet?... sade Agnes tankfullt, redan inne i en annan idéförbindelse.

— Något har han säkert efter sin mor

— såvida han inte redan har förstört det. Efter kriget låg han ju en tid i Zürich och tog ett slags ingenjörsexamen... Där lefde han mest ihop med ryssar och... »ryssinnor», som de säga i Finland. Nihilister och anarkister, tänker jag...

— Men fadern — gubben konsuln är ju rik? förhörde Agnes sig vidare. Är han inte det?

— Joo — drog tant Mary på det. Det vet jag för resten inte med bestämdhet: allting är ju nu för tiden så osäkert i Finland, isynnerhet i Wiborg... Du tänker på Ebba? frågade hon hastigt, misstänksamt, nästan förebrående.

— Ja, tant Mary — måste Agnes bekänna. O m hon nu verkligen tycker om honom ... Det är då i alla fall en tröst, att han — om han inte ä r något — åtminstone har något...165

— Agnes!... Du förvånar mig...

— Om hon tycker om honom, säger jag... Det är då bättre...

— Jag vet inte det. För min del tycker jag, det hade varit bättre, om det varit alldeles omöjligt för henne att någonsin låta karlen komma i betraktande...

— Du... Agnes... De hade inte talat på ett par minuter och Marys ton lät orolig och dämpad. Det kan inte vara för sent ännu... Kan du inte låta Johan förstå att han — ifall han vill Ebba något — bör säga henne det, innan det blir för sent?

Men Agnes skakade på hufvudet.

— Han skulle kanske bli lika ond på mig som Ebba. Och dessutom, hon drog litet på ordet — Ett sådant ansvar törs jag inte åtaga mig...

Fru Hellwer svarade inte och Agnes fortfor med litet lägre röst:

— För m i n del, tant Mary, om jag skall vara alldeles uppriktig, tror jag inte, att något annat duger att bygga ett äktenskap på... någon annan känsla, menar jag... än... än... Hon tvekade.

— Tala ut! sade Mary befallande. Det lät nästan som om hon redan anade, hvad Agnes hade att säga.

— Jag ville bara säga, att jag tror inte,166

att ömsesidig aktning och förtroende och sådant duger i längden... Jag tror inte, att en kärlek aldrig så stor duger, ifall den inte är ömsesidig. Hvad kan väl Johan bjuda Ebba, om hon verkligen har en annan i tankarna? Ja — det låter romantiskt, men ... Förstår tant Mary mig?

— Ja, sade fru Hellwer med nedslagna ögon, plötsligt mycket lågt. Jag förstår. Det som förundrar mig, Agnes, är att d u gör det...

Agnes sade nästan skämtsamt med sin smekande ton:

— Men tant Mary... Jag är ju snart trettio år — tjuguåtta är jag då — och lika klok som de fiesta. Hvarför skulle inte jag förstå?

Mary såg blott frågande på henne och Agnes sade:

— Ja, tant Mary — jag tror verkligen, jag har ofta tänkt på det, och jag börjar uppriktigt tro, att blott den där ungdomliga, ömsesidiga yrseln, den där omedelbara... alldeles oberäkneliga och omedelbara attraktionen, som ibland kan tyckas så ytterligt malplacerad, att endast och allenast den känslan, när allt kommer omkring, är den hållbara grundvalen: »hälleberget», som det står i bibeln.

— Det låter förfärligt, Agnes.

— Jag tror det, sade Agnes leende, med en liten tvärsäker, halft skämtsam nick.167

»Hur vet hon det?» tänkte Mary, som i tjugu år, ända sedan första dagen af sitt äktenskap — ja, längre — funderat öfver samma fråga, och, ehuru hon inte ens för sig själf ville medge det, nått precis samma öfvertygelse som Agnes nu på sitt lugnt opersonliga sätt så frimodigt uttalade. »Hur vet hon det?»...

Hon sade lågt, inte längre med sin vanliga, tvärsäkra, ofelbart myndiga ton:

— Man kan misstaga sig... det kunna både män och kvinnor. Hur kan man afgöra, om den känsla man blindt följer — och det tyckes du ju mena, att man bör göra — att det är den rätta, den i längden enda saliggörande?

— Man vet det efteråt, sade Agnes.

Hon sade det småleende, liksom på skämt,

med sina vackra gråvioletta ögon i den äldre väninnans. Det var inte möjligt att tro, att hon talade af egen erfarenhet.

Mary Hellwer reste sig upp och lade ihop sin virkning, hvarpå hon inte på länge rört en maska.

— Angående Ebba, sade hon — hon ville inte längre tänka på hvad Agnes menade. Angående Ebba, är hela historien bara den — som du nyss själf mycket riktigt sade — att Johan är för hvardaglig för henne. Det är alltihop.168

— Kanske tant har rätt, sade Agnes undfallande och reste sig upp, hon också. Hon hade gläntat på dörren, som förde in till frågans allra innersta, men föredrog — också hon — att ljudlöst åter stänga den.169

XI

— Hur kom det sig från början, farbror Elof — hade Agnes en gång liksom i förbigående frågat Hellwer, att Ebba på så kort tid kunnat bli så intim med Folke Hardenfeldt?

Ja, hur kom det sig! Hellwer visste det nog, men det var inte så lätt att förklara för någon annan. Olyckan stammade från de allra första dagarna i Wiesbaden, från »Hotel Rose», och hade under de gifna förhållandena nästan varit oundviklig. Men naturligtvis hade Ebbas syster rätt att förebrå både honom och Mary...

I det stora hotellet, förklarade han, funnos just då nästan blott äldre personer, behäftade med mer eller mindre allvarliga krämpor. Ebba och unge Hardenfeldt (så rysligt ung var han för resten inte — minst trettiofem, trettiosex år) voro, eller ansågo sig vara landsmän, och han fick snart nog på sitt vanliga egenmäktiga sätt det sålunda arrangeradt, att han fick sitta170

bredvid henne vid bordet. På promenader och utflykter, i hvilka Mary ofta för sin hälsas skull inte kunde deltaga, var han naturligtvis alltid Ebbas självskrifne följeslagare och om morgnarna hennes sällskap vid brunnen. Efter fjorton dagars förlopp tyckte flickan — och gjorde ingen hemlighet af det — att hon kände honom bättre än någon annan karl, med undantag förstås af Johan Wolff, hon någonsin träffat, och till och med om tant Mary redan då beslutat sig för att taga bladet från munnen och ge henne en vink om att inte tala så alltför mycket med Folke, hade det troligen ej gjort ringaste nytta. Det hade också varit tämligen svårt för Ebba att strax utan förklaring rätta sig efter en sådan vink, enär den unge mannen i fråga, som om det vore den naturligaste sak i världen, jämt påtrugade henne sitt angenäma sällskap.

Ebba hade själf sagt till Agnes, att han »inte liknade en finne». Det gjorde han heller inte. Han liknade snarare en spanjor eller sydamerikan: smidig och svartmuskig, med ett smalt, långlagdt, alltid renrakadt ansikte, hvilket behärskades af ett par talande mörkbruna ögon, en lång näsa och en mun, hvars tunna rörliga läppar till och med tigande uttryckte ovanligt mycket: otålighet, humor, envishet — och när de öppnades, voro i stånd att uttrycka nästan171

hvad som helst på nästan hur många språk som helst.

Lilla Eva Skytte, som Agnes inte tänkte på att fråga efter och aldrig någon tagit sig för att »varna» — inte ens hennes mor — fann den unge finnen lika intressant som självfva Ebba — ja, nära nog »den intressantaste» person hon någonsin hade träffat. Redan för ett par år sedan, då Eva ännu var i Montreux, hade Hardenfeldt i Paris gjort bekantskap med Carters och nästan genast, så snart han genom Evas besök hos sin kusin fick veta, att de bodde i Wiesbaden, aflagt visit i Parkstrasse. Han hade blott ett par gånger varit hos dem, då Alexandra redan började märka, att han gjorde ett visst intryck på hennes dotter, men hon fann ingen anledning vara att tala med flickan därom, ej heller med sin man.

I och för sig hade fru Carter heller inte det ringaste emot Folke Hardenfeldt. Han roade henne, liksom han roade de flesta kvinnor, och om hans antecedentia visste hon, i motsats till sin svägerska, absolut ingenting. Men på sätt och vis fruktade hon honom ändå för Evas skull — rent instinktivt — därför att hon begrep, med hvilka helt andra ögon han såg på hennes dotter, än hon, stackars barn, såg på honom.

Ty Alexandra Carter med sina fyrtio års172

erfarenhet bakom sig kunde naturligtvis inte vara blind för att hennes lilla mörka trubbnos, så outvecklad både i fysiskt och andligt hänseende, ofta sjuklig och litet glåmig, inte kunde ha utsikt att väcka något slags starkare känsla hos en sådan karl som Hardenfeldt. Men hon visste också, att en så ung flickas känslor för en man af hans typ i allmänhet voro dömda att förkväfvas, och... Ja, hvarför skulle hon i förtid spela bödelns roll?... Tiden skulle snart nog lära Eva att inse sitt misstag, och hennes barn skulle helst sparas för det, som gjorde ondt. Åtminstone af h e n n e. Hon gjorde alltså intet försök att göra slut på den unge herrns på sista tiden rätt ofta förekommande besök i Parkstrasse.

Emellertid — till och med om Alexandra velat det — hade det säkert varit mycket svårt att visa Folke Hardenfeldt vintervägen. Han tog nämligen alltid för gifvet, att han var i högsta grad välkommen. Hvilket han ju också var, enär han, så snart han kom, alltid verkade upplifvande på hela huset. Om det så var jungfru Augusta, så såg hon ännu mera nyter och klipsk och säker ut än annars, när hon öppnade dörren för honom eller serverade honom vid bordet. För sin del kom Folke inte till Parkstrasse för damernas skull: han kom hufvudsakligen för att han ovanligt bra trifdes173

ihop med Thomas Carter, som han i många afseenden sympatiserade med, och som hade många betingelser för att förstå honom. Till Eva, sade han, när styffadern var tillstädes och kunde sköta konversationen, sällan annat än »Goddag, fröken Eva», eller: »Hur mår fröken Eva?» Men han sade det med sitt uttrycksfulla leende och sin ännu uttrycksfullare blick, och när Carter var borta, höll han alltid med god smak till godo med hennes fsällskap, bad henne sjunga — hon hade liksom sin mor vacker röst och sjöng gärna — berömde med sakkännedom hennes sång, sade att hon öfver pannan och ögonen påminde om Eleonora Duse, talade om teatern med henne — teatern

var just då Evas svärmeri — och sade, att han aldrig sett någon, som till den grad som hon motsvarade hans begrepp om Ibsens Hedvig i »Vildanden». — Just så hade han alltid tänkt sig henne: liten och mörk, skälmsk och allvarlig på en gång. Utan att mena det minsta med det och utan att reflektera öfver det, satte han hvar gång han kom myror i hufvudet på Eva. Och tillsammans med Ebba, från hvilken han förut tyckts vara oskiljaktig, såg hon honom numera sällan eller aldrig.

— Fröken Ebba? sade han, när de i Park-strasse frågade efter henne. Fröken Ebba är174

alltför upptagen af de tre Wolffarna för att någonsin ha tid med andra dödliga.

— De tre Wolffarna! ropade Eva, som fastän hon var så ung också hade ögon i hufvudet — ibland åtminstone. Ni menar naturligtvis J o h a n Wolff.

— Ja, sade han och skrattade. Det menar jag förstås. Tänk så slug ni ändå blifvit på sista tiden, fröken Eva, sedan jag första gången såg er med stora förskrämda ögon stå på trappan i »Hotell Rose» och tala tyska med hisspojken och fråga efter fröken Stjerne...

— Minns ni mig så väl ?...

— Minns?... Ni hade en hvit klädespromenaddräkt, som klädde er, han såg skälmaktigt kritiskt på henne, långt bättre än allt det där ljusröda... Kallas det moll eller muslin?...

Eva rodnade och beslöt att hädanefter alltid gå i hvitt.

— Tant Wackerdorn tror, att de äro förlofvade, Johan och Ebba, sade Eva burdust, liksom hon en gång förut sagt detsamma till Ebba själf. Men n u sade hon det inte af barnslig obetänksamhet. Hon hade en bestämd, medveten afsikt därmed.

— Det är nog möjligt. Hardenfeldt sträckte sig makligt i korgstolen och tycktes inte vidare afficierad af fru Wackerdorns djupsinniga175

gissningar. Eller de b 1 i det kanske en vacker dag...

De sutto på hvar sin sida om det lilla korgbordet, under en båge eller rättare port af crimson-ramblers. Eva drog sig litet djupare in i stolen och slätade ut den föraktade ljusröda klänningen öfver knäna.

— Tycker ni det är roligt att flirta? sade hon plötsligt efter en liten kamp med sig själf, om hon skulle säga det eller inte. Men hon hade, senast i går, hört Agnes förmoda, att karlar tyckte om »en viss djärfhet».

Han såg på henne: Hvad tycker fröken Eva själf? sade han.

— Jag?... sade Eva nästan förskräckt och blef strax förvirrad. Jag har ingen erfarenhet, kom det efteråt, långsamt, då hon fattat sig, litet spetsigt afvisande.

— Inte j ag heller! sade Hardenfeldt fräckt och skrattade henne upp i ansiktet. Hvar skulle jag ha fått den ifrån ?...

— Tant Wackerdorn, började Eva återigen, litet omotiveradt, ty hon vågade inte fortsätta sitt förhör, brukar också alltid säga till Ebba: »Gift dig inte min flicka, förrän han har hotat att ta lifvet af sig»... Är hon inte bra enfaldig? ... Jag tycker ibland hon är riktigt löjlig. Det tycker Ebba också.

176

— Jag vet inte det... Jag tycker hon är ganska förutseende... Det kommer nämligen alltid ett moment... Nå, det är ni lyckligtvis alltför ung att förstå, fröken Eva... Hvem menar hon för resten med »han»? — Är det Wolff?

— Det... Det är väl en friare i all allmänhet, sade Eva återigen, bragt en smula ur koncepterna. Så förstod jag det åtminstone.

— Ni lyfter en sten från mitt hjärta. Jag blef plötsligt rädd för att gumman kanske kunde ha tänkt på mig. Jag trodde jag var hennes speciella samtalsämne.

En sådan liten intetsägande skärmytsling med Hardenfeldt, kunde under flera dagar försätta Eva i ett slags

tillstånd af hemlighetsfull förtjusning och öfverdådigt godt lynne. Många gånger om dagen kunde hon för sig själf utmåla hans ansikte, hans blick och leende, när han sagt det eller det. Ja, när hon var ensam och ingen hörde henne, kunde det till och med hända, att hon alldeles högt försökte efterhärma hans röst med dess egendomligt torra finska brytning.

Och allt efter som den tidiga sommaren framskred, kunde Alexandra med mer och mer bäfvan inte underlåta att lägga märke till sin dotters glänsande ögon och ovanligt muntra, nästan uppspelta sätt strax efter det Hardenfeldt177

gjort dem ett besök. Hon sade en gång — i allmänhet, à propos något annat — om honom till sin man:

— Han är en fullblods »detrimentah, som du med din engelska jargon brukar säga. Han borde inte få gå lös! Ett fullkomligt skadedjur.. .

— Åh, det vill jag inte påstå, sade Thomas men han har fruntimmerstycke, om det är det du menar. Jag har talat rätt mycket med honom på sista tiden och tror, att han i grund och botten är en ganska bra pojke — både ärlig och principfast på sitt vis ... om än inte precis som folket är mest.

— Han borde i alla fall låta Eva vara i fred — Alexandra uttalade plötsligt och nästan utan att vilja det sin innersta fruktan.

— Frestelsen är väl för stor! svarade Thomas och skrattade litet. Han hade också gifvit akt på tête-à-têterna i trädgården men kunde omöjligt taga dem på allvar. Alexandra sade inte mera, men hon tänkte:

»Evas far skulle inte ha svarat mig så.»

Hardenfeldt själf tänkte aldrig stort längre på Eva än han såg henne, fastän han naturligtvis omöjligt kunde vara blind för, hur mycket hon tänkte på honom. Hon var lik en liten groda, tyckte han, med de där stora, underliga, allt-behärskande ögonen i det lilla magra ansiktet.

12. — Malling.178

Och så jämförde han henne ibland för sig själf med de andra damerna i deras lilla krets. Med den på en gång strålande och mörka Alexandra, i hvars otillgängligt beslöjade blick han efter hand trodde sig se en värld af tragik; med den ståtliga, helgjutna Mary, hvars själfva begränsning imponerade på honom, med den fina, ljusa Agnes — ljus men långt ifrån genomskinlig, tänkte han — med Ebba, som han i sina tankar kallade den ojämförliga, kronprinsessan till alla möjligheters vidtomfattande rike.

Hardenfeldt var inte en sådan Don Juan, som damerna trodde — eller funno intressant att föreställa sig — men han tyckte om att låta sina tankar sysselsätta sig med kvinnor. Ibland funderade han till och med öfver den gamla fru Wackerdorn, som redan lämnat all kvinnlighet bakom sig och nu — barnlös och utan alla andliga intressen — gick upp i skvaller och i lösningen af det tyvärr olösliga problemet att förena Kochbrunnen med äkta sköldpadd-soppa och lax i remouladesås.

»Och sådana — eller på ett eller annat sätt liknande, skola de kanske alla blifva, om de få lefva,» tänkte han ibland missmodigt. Något hos honom gjorde uppror mot denna tanke.

... »För att jag nu går och är blindt betagen i en kvinna,» tänkte han, »känner jag179

något för alla dem, som på ett eller annat sätt stå henne nära... Som om man inte hade varit kär så många gånger förut»...

När han blef trött på att konversera med Eva — och det kunde hända — bugade han sig för henne och sade, att nu måste han tyvärr gå, enär han hade något viktigt att tala med Carter om. Till afsked utbad han sig artigt den lilla rosen hon höll i handen och bad henne fästa den i hans knapphål... »Ingenstädes i hela Wiesbaden ser man vackrare rosor än i Parkstrasse,» sade han sanningsenligt utan all romantik. Efteråt kunde han sitta både en timme och två på hörnet af Thomas' skrifbord, medan han rökte den ena cigarretten efter den andra och intresseradt utvecklade sina meningar angående Europas politik.

— Jag är en odåga, sade han med öfvertygelse, när han gick — inte utan självförakt. Här går jag sysslolös och pratar och resonerar, medan världen står i flammor och bröd och skådespel bjudes en därnere för nästan ingenting... Den, som ändå kunde få den dumma skuldran i ordning, för att inte tala orrt ens öfriga skröpligheter, och sedan gå till fronten ännu en gång...

— Tja ... sade Thomas och räckte honom för tjugonde gången tändstickorna. Ut längta180

vi väl allihop — hvar och en på sitt vis... Men hur det är, så blir man, när det kommer till kritan, där man är...

... När man har nått en viss ålder, tillade han liksom förklarande.181

XII.

Thomas kom som vanligt hem först tämligen sent på eftermiddagen efter en dags utflykt till Königstein med Eva, Wolffs och Hellwers. Agnes, som intresserade sig för den franska revolutionen och Marie Antoinette, borde ju ovillkorligen, innan hon lämnade trakten, ha sett ruinerna af den gamla fästningen, som fransmännen förstörde på 1790-talet. Till på köpet låg den ju så ovanligt vackert och pittoreskt. Han önskade verkligen, att Alexandra kunnat öfvervinna sin skräck för värmen och åtminstone denna gången farit med dem ...

Men Alexandra intresserade sig inte — och minst i dag — för något så aflägset som franska revolutionen och en gammal fästningsruin. Hon bredde ut sin servett och åt sin soppa och frågade likgiltigt, när Eva skulle182

hämtas. Eva hade nämligen fått lof att stanna på hotellet hos sin kusin Agnes öfver middagen.

— Jag tänker vi kunna själfva gå dit bort och hämta henne, menade Thomas med en hastig liksom frågande blick på sin hustru. — Eller hur, Xandra?

— Ja, sade Alexandra uttryckslöst. Det ser ju ut att vara en ovanligt vacker afton...

Hon tänkte hela tiden på sin gosses brefkort häromdagen, som hon aldrig fått tillfälle att tala med Thomas om, och på hans bref i dag. Dumt nog hade hon för sommartoaletter till sig och Eva redan gifvit ut alla sina egna kvartalspengar, och hade nyss måst ta alla sina hushållspengar och skicka Charlie, som hon omöjligt tordes låta vänta längre. Nu var emellertid hennes kassa tom, och hon gruf-vade sig litet för, hur hon för sin man skulle kunna förklara och ursäkta historien. Förr i världen hade det — trots allt — liksom varit lättare att tala om barnen, men på sista tiden var Thomas ju jämt och ständigt så ifrigt upptagen af sina släktingar, som han länge saknat — af annat — af a n d r a ... Så dumt, så förödmjukande — tänkte hon — att hon skulle behöfva beröra detta spörsmål precis nu!...

— Jag hade kort från Charlie förra veckan, sade hon ändtligen — brefvet omtalade hon ej. Han tycks ha fått en hel del oförutsedda183

utgifter. Hon hade velat uttrycka sig mera exakt, men föredrog, när det kom till stycket att inte göra det. Hvarför skulle hon anklaga sin egen pojke och ådraga honom tadel?... Han var ju ung och obetänksam: Thomas hade själf vant honom vid slösaktighet och kunde nu skylla sig själf. Liksom hennes far för henne var Alexandra, ehuru hon mycket väl insåg det oriktiga däri, gränslöst svag för sina barn.

— Återigen? undslapp det Thomas ofrivilligt. Men han tillade ögonblickligen, vänligt och beredvilligt, med en viss brådska:

— Jag kan ju ge dig en check... Du kan själf skrifva ut den och jag undertecknar den. Vi kunna ju göra det redan i afton, innan vi gå ut... Han frågade inte ens efter summans storlek, försökte blott finkänsligt så fort som möjligt komma ifrån ämnet.

Alexandra tackade. Hon afskydde att säga »tack» — som helt liten, när det blott gällt kakor och chokladbitar, hade hon nästan aldrig kunnat förmås därtill. Och så hade det nu, hela lifvet igenom, alltsedan hon inte längre lefde tillsammans med den ende — Evas och Charlies far — gentemot hvilken detta ord aldrig kommit i fråga, blifvit hennes öde att alltid tacka någon. Först föräldrarna och syskonen, då hon efter återkomsten från Amerika åter bodde hemma på Råsnäs, därefter sin förmögne man.184

De talade inte mera om Charlie, hans malplacerade utgifter och redan tämligen invecklade affärer. Thomas förmodade skämtsamt, att pojken nog extravagerat en smula i anledning af sin sommargarderob. »I den åldern, minns jag, är man allra mest sprättig»... Det lät plausibelt, och ursäktade, att han inte närmare inlät sig på att dryfta styfsonens okontrollerade utgifter, hvartill han — rent ut sagdt — kände sig alltför maklig. Strax efteråt började han med mera säkerhet, än han på senare tiden brukade, tala med sin hustru om dylika saker, förbereda henne på de rätt vidsträckta och kombinerade automobilutflykter han för att roa de svenska gästerna höll på att planlägga.

— Wolffs vilja gärna litet mera grundligt se sig om — isynnerhet Neckardalen och Heidelberg, förklarade han omständligt. Hittills ha vi ju blott gjort helt korta utflykter, men nu i dag talade vi om att offra en tre, fyra dagar... Worms och Mannheim borde vi ju också hinna besöka och det kunde vara roligt att se, hur långt min gamle vän Pfaffendorff kommit med sina extravaganta orangerianläggningar i Franckenthal... Det är nu länge sedan vi voro där. Ja, ty du far naturligtvis med? tillade han litet hastigt.

Men Alexandra bara skakade på hufvudet.

— Du vet, att alltför långa utflykter i185

damm och solsken bara trötta mig, sade hon. Jag får så lätt ondt i hufvudet nu för tiden — liksom i dag — och i mina ögon...

Han såg förstås litet ledsen ut och sade det var tråkigt, att hon inte tilltrodde sig att tåla den långa turen. Men han föreslog inte att för hennes skull förändra sina planer och började redan eftertänksamt uträkna i hufvudet, huru dags de borde kunna vara där och där. Karlsruhe borde man sannerligen också se och roligt skulle vara att taga återvägen öfver Metz och se de berömda slagfälten... Det passade så bra, att man just vid den tiden finge fullmåne: Wolffs borde naturligtvis helst se de berömda slottsterrasserna i Heidelberg under fullmåne. ..

— »Wolffs!» tänkte Alexandra. »Han menar förstås Agnes... Som om han kunde ha ringaste tillfredsställelse af att visa de tjocka prosaiska Wolffarna Heidelberg i månsken!» Men hon kom inte fram med något af de torrt skämtsamma eller litet sarkastiskt hvassa utfall, han ofta förr brukat ha så roligt åt, men hvilka han på sista tiden inte längre i så hög grad som förut gouterade. Hon hade mest hela tiden tankarna på sin pojke och hade i afton inte lust att skämta. Tänkte hon på hvad Thomas talade om, var det blott i förbigående och med en viss sorgsen bitterhet.186

— Hvarför skulle jag inte unna honom dessa nöjen, tänkte hon — till och med om jag märker, att han har lärt sig undvara mig, när han har roligt.

Hon satt med nedslagna ögon öfverst vid bordsändan, hvitklädd, myndig och vacker på sin hedersplats som husets fru, medan »der Rudolf» och den korrekta Augusta serverade rätterna och utan nyfikenhet hörde sitt herrskap tala svenska, som de inte förstodo. De voro ju så vana vid främlingar och kurgäster, att »herrn och frun», i hvilkas bröd de tillfälligtvis voro, blott ur pekuniär synpunkt kunde intressera dem. Alexandra åt och drack och svarade — smålog gjorde hon ju sällan, till och med när hon var i bättre humör än i afton. Och hela tiden satt hon där och upprepade i tankarna detsamma — mer och mer bitter till sinnes, ju mera upprymd och upptagen af planen hennes man föreföll:

»Hvarför skulle jag inte unna honom de nöjen han tycker om? — Han betalar dem ju kontant.»

Men plötsligt, när hon händelsevis mötte Thomas' ärliga och vackra blick — gladare, det är sant, än vanligt — skämdes hon öfver sin egen bitterhet, öfver den besynnerliga brutalitet, nästan cynism, som hon för sig själf i allmänhet brukade kalla sanningskärlek, och öfver187

hvilken hon oftast kände ett slags stolt tillfredsställelse. »Ingen skulle försöka att föra henne bakom ljuset!» var en tanke, som gjorde henne godt. Nu när hon mötte hans blick, veko på en gång alla andra tankar, och hon kände blott det underligt vemodiga uti att — honom själf ännu ovetande, trodde hon — ha mistat något, som så länge varit hennes. Hon sade nästan hjärtligt:

— Det är riktigt väl, att du, som är så road af att se dig omkring, ändtligen får någon för hvilken du kan visa alla dina vackra älsklingsställen. Någon du känner och trifs med ...

— Ja, sade Thomas glad, riktigt lättad. Hans hustrus gillande — alltid tempereradt genom hennes satiriska likgiltighet, hennes litet trumpna kyla — hade under årens lopp nästan blifvit en lifsbetingelse för honom, som i djupet af sin natur var så beroende af sina närmastes ömhet och värme. Ja, du har rätt, jag trifs med dem: Johan Wolff är en af de intelligentaste och hederligaste karlar jag någonsin träffat på ... Fredrik också för resten ...

— Och Agnes är sig lik, sade Alexandra i en ton, som om hon förde sin mans loford öfver familjen Wolff till dess klimax.

— Ja, instämde Thomas lifligt med varm öfvertygelse. Märkvärdigt lik sig.188

Alexandra såg upp med ett litet leende i ögonen:

— Låt oss hoppas, att ni — som det ser ut till — få vackert månsken i Heidelberg! sade hon, i det hon med en liten vårdslös nick lyfte sitt glas mot Thomas, på samma gång hon reste sig från bordet.

Som Carter föreslagit, gingo de själfva till hotellet och hämtade Eva. Arm i arm promenerade de långsamt i den vackra kvällen långs villavägarnas lummiga, upplysta alléer, och Alexandra, som var trött och litet besvärad af den styfva korsetten, stannade då och då ett ögonblick med handen mot sidan och drog djupt efter andan. Thomas, med hatten i handen och den lätta öfverrocken uppknäppt öfver det hvita skjortbröstet, stannade också och såg ned på henne.

Så vacker Xandra ändå är! tänkte han. Vackrare än vanligt i det af löfverket beslöjade elektriska ljuset ofvanför träden. Hon hade, mindes han, för ett par dagar sedan sagt, att han »jämförde henne med andra»... Kanske. Men hvem, tänkte han i detta ögonblick, kunde egentligen jämföras med henne? Hvem hade med fulla händer frimodigt gifvit så mycket som hon åt dem hon älskade? Hvem hade blifvit så hårdt pröfvad och burit pröfningarna så hjältemodigt? Hennes vackra ögon kunde189

bli skumma, hennes praktfulla hår gråna, men hennes varma, stolta och ofta misskända hjärta ... Hennes hjärta af purt guld... Hennes hjärta, som var hans...

Han blef helt lyrisk, där han stod och såg ned på Alexandra i den sidenskimrande aftonkappan med den klädsamma lilla spetsslöjan öfver håret och pannan. Han blef lyrisk och varm om hjärtat utan någon äfkylande misstanke om att denna stämning understöddes af en omedveten lust att stärka sin känsla för henne, som han i sina tankar förhärligade. Och medan han berusade sig i denna stämning, som han ville fasthålla, i hennes skönhet, som han i detta ögonblick så högt beundrade, drog han sakta med en öm tryckning hustruns arm in under sin.

— Jag går och tänker på Eva, sade Alexandra lågt. Hon förnam instinktivt den plötsliga sympati, som i detta ögonblick så varmt strömmade emot henne från honom, och som ett slags svar uttalade hon ovillkorligt sin egen innersta tanke.

— På Eva?... sade han. Han hade förstås tänkt, att hon gick där och tänkte på honom.

— Hon har fäst sig vid Hardenfeldt, sade modern i samma förtroliga ton. Du vet, att jag ofta fruktat det, nu v e t jag det.

— Hvem fäster en flicka sig inte vid i190

den åldern? Och glömmer så snart hon bara hinner! Hans tanke snuddade — halft omedvetet — vid Agnes, sådan som han mindes henne, då hon var aderton år gammal.

Men Alexandra tänkte på den hon först hade fäst sig vid och undrade om Thomas verkligen trodde, att dessa första intryck, när det gällde ett ungt kvinnohjärta, egentligen kunde utplånas s å lätt.

Han kände sig inte riktigt i samma stämning längre. Här hade han för ett ögonblick sedan gått och varit smått rörd öfver sig själf, gamle femtioårige äkta mannen, som ännu gick här och svärmade — trofast till döden! —

med henne, som han för tio år sedan offrat allt för att vinna... Och så hade hon hela tiden bara varit upptagen af funderingar öfver sin flickunges hemliga tycke och en främmande karls problematiska känslor. Thomas släppte en minut hennes arm, han tog fram en cigarr ur fodralet och knäppte igen sin öfverrock.

— Låt oss inte vara bekymrade för Evas skull, Xandra min, sade han vänligt uppmuntrande på sitt vanliga optimistiska sätt, hvilket han under årens lopp lagt sig till gentemot sin hustru, som af naturen var böjd att se allting så svart. Du ska få se, hon reder sig nog, så söt och näpen och originell som hon är. Men naturligtvis behöfver hon bli litet äldre.191

— Det är bekvämt att resonera på det viset! sade Alexandra. »Hvarför vill han aldrig tala med mig om det, som han vet måste intressera mig mest?» tänkte hon.

De voro nu midt för hotellet och Thomas hälsade leende upp till Agnes och hennes man, som tillsammans stodo ute på sin balkong. Alexandra böjde blott formellt på hufvudet.

»Och han märker ingenting — ingenting!» tänkte hon med undran och bitterhet och ändå med en viss stolthet öfver sin egen öfverlägsna skarpsynthet... »Inte ens sig själf kan han någonsin lära sig begripa... Äro alla män sådana?... Om oss veta de intet och om sig själfva ännu mindre»...

Högt sade hon:

— Jag tror inte jag bryr mig om att gå dit upp, Thomas ... Trapporna trötta mig alltid, och i den där kvafva elevatorn går jag ogärna ... Spring du upp och säg till Eva, att hon skyndar sig...192

XIII.

— Ebba!

— Fröken Ebba, om jag får be.

— Ebba. Hvarför skulle jag inte kalla er Ebba, när ingen hör det? Tror ni någonsin jag kallar er annat i mina tankar? Och tror ni, jag tror, att ni någonsin för er själf kallar mig annat än Folke?

— Jag kallar er verkligen för herr Hardenfeldt, både när jag tänker på er och när jag talar till er.

— Det är lärorikt för en gammal krigskorrespondent att se er ljuga. Ni gör det så alldeles förträffligt. Men hvarför sitter ni hela tiden och tittar så missmodigt öfverlägset ner i er spilkum? Se på mig!

Hon teg med tillbakalutadt hufvud och ögonen mot bordet, i det hon långsamt med skeden skummade grädden af filbunken framför sig.193

Det var en solig morgon utanför Dieten Mühle, nära Wiesbaden, och Ebba och Hardenfeldt sutto allena vid ett af småborden under träden. Uppasserskan från »die Mühle» hade nyss serverat dem filbunkarna och gick nu med sin servett öfver armen och ordnade stolarna kring de andra borden, i förväntan på möjliga gäster.

De voro allena. Som så ofta förut hade han helt tidigt i morse mött henne uppe på Sonnen-berg. Inte efter öfverenskommelse, men inte heller precis tillfälligtvis. Han visste, att hon så godt som hvar morgon brukade promenera däruppe, och hon tyckte det var helt naturligt, att han visste det och självklart att de träffades.

— Säg mig uppriktigt, Ebba... fröken Ebba, om ni ändtligen vill... Han sköt undan den orörda tallriken och böjde sig fram med armbågarna på bordet, i det han försökte se henne in i ögonen: Plågar jag er?

Ebba slog långsamt upp sina dunkelt gråblå ögon. Ibland, sade hon utan omsvep.

— Tårar, sade han och lutade sig ännu längre fram emot henne. Tårar i era ögon!... Och för min skull...

Hon satte sin ena framtand i underläppen för att hindra tårarna från att falla. Lyckligtvis voro de ännu alldeles ensamma utanför »die Mühle», det var ännu för tidigt på dagen för Wiesbadenborna och kurgästerna.

13. — Malling.194

— Men fröken Ebba... sade Hardenfeldt i låg, nästan förbryllad ton. Känner ni mig då rakt inte?...

— Nej, sade Ebba. Hon hade lyckats svälja tårarna och smålog litet. Jag känner er inte alls, har jag efter hand upptäckt. Och hvad mera är: jag tror aldrig jag kommer att lära känna er.

— Låt bli att säga sådant. Det låter så alltför gräsligt sorgligt.

— Jag menar det, sade Ebba. I början tyckte jag ert sätt bara var lustigt — jag kan ju också vara näbbig, när jag vill. Vi hade alltid så roligt ihop och kunde så märkvärdigt bra tala om allting, också om allvarliga saker. Men nu...

Han såg frågande, riktigt oroligt bekym-radt på henne, och hon smålog åter svagt. Ett par minuter tego de bägge.

Plötsligt rätade Ebba litet på sig i stolen och den fina rodnaden steg upp under hennes ögon, som hon höll nedslagna, medan hon underligt tilltagset och med ett slags ansträngd, tillkämpad fasthet sade:

— Vi ha alltid bara skämtat med hvarandra om ... om ... Åtminstone har jag uppfattat det så... Ibland har jag undrat... Hon fortsatte inte, ångrade redan sitt utbrott, som han naturligtvis omöjligt kunde ignorera.195

Han satt och teg med handen under kinden.

— »Om,» sade han ändtligen. Ja, just »om»...

— Ni missförstår mig inte, hoppas jag? utbrast Ebba mycket hastigt, genast på sin vakt.

— Inte det ringaste. Hur skulle jag kunna missförstå er?... Jag vet ju allting om »Röda Korset» och lasarettet i Berlin och ert höga kall. En klosternovis kunde från början inte ha garderat sig bättre än ni. Hvad jag inte begriper är, att ni nu, plötsligt och mer öppenhjärtigt än jag vågade tro er om, nedlåter er till att... »undra»...

— Ni har alltid gjort narr af mig, sade Ebba otydligt, mycket rödare än förut. Hon var så ond, så ond på sig själf — och honom, som vid första ord begripit något, som hon inte egentligen velat säga och ändå sagt.

— Gjort narr af er, upprepade han. Och det tror ni!

Ebba vände sig halft ifrån honom på stolen och började smula itu ett brödstycke åt de half-tama småfåglarna, som redan väntansfullt trip-pade nära bordet. Han följde alla hennes rörelser med ögonen.

— Var nu ärlig, Ebba... Hvem var det, som från början aldrig ville höra ett vänligt ord?...196

— »Vänligt!»

— Vi kunna ju säga ömt — ifall ni vill ha det tydligare. Hvem var det, som jämt, ända från första dagen, ansåg sig alltför god och öfverlägsen och högre intresserad för att kunna ta en sådan oduglig äfventyrare som mig på allvar?

Hon teg med hoppressade läppar och nedslagna ögon, alltjämt litet bortvänd ifrån honom. Han höll sina ögon stadigt fästa på henne.

— Jag glömmer aldrig mitt första anspråkslösa försök att underhålla er, då Hellwer presenterade oss, sade han i något annan ton. Det var i hallen på hotel Rose... Ni kom nerför trappan, och jag stackars sate var ju förstås bländad vid första ögonkastet: vera incessu patuit Dea ...

— Dumheter! sade Ebba, lättad vid hans afvikning från ämnet.

— Ja — det varade ju inte länge, förrän jag märkte, att någon gudinna var ni i alla fall inte. Jag hade knappt sagt ett ord, förrän ni afklippte mig med: »Jag vill helst tala tyska. Jag ämnar öfva mig i tyska.»

— Sade jag det? undrade Ebba misstroget. Det var ju nästan ohöfligt.

— Det var förbannadt pedantiskt, om ni vill veta, hvad j a g tyckte. Och hur flat ni blef,197

min stormäktigaste Ebba, när ni märkte, att jag talade tyska tusen gånger bättre än ni.

— Kunde verkligen en sådan småsak förolämpa er? frågade Ebba med en blick öfver skuldran. Hon började åter känna sig någorlunda i sitt esse.

— Låt oss nu inte vara barnsliga, Ebba. Låt oss hålla oss till ämnet, som ni själf ändtligen bragt å bane...

— Det är väl att filbunkar inte stå och kallna, sade hon, jag har hela tiden undrat, när ni ämnar äta er.

— Försök inte att komma ifrån nu!... Försvara er.

— Hvarför skall jag försvara mig?... Ni har alldeles rätt: jag tog er inte på allvar, jag kan inte ta er på allvar.

— Och därför gråter ni nu? sade han abrupt.

Hon reste sig halft upp.

— Ebba!

Hon såg ner på honom och satte sig åter dröjande ned på sin stol med en instinktiv sidoblick bort till uppasserskan, som ännu gick och fläktade med servetten mellan borden och stolarna — då och då med en nyfiken titt på »die Herrschaften».

— Ni må inte tro, sade Ebba ändtligen i låg ton och som svar på något han inte hade198

uttryckt — att jag — att jag — är så fullständigt ... hon tvekade angående ordet och höjde blicken emot honom: oskyldig, sade hon.

Han såg på henne med sin varma, spotska blick — småleende.

— Nej, sade Ebba åter med tilltvungen frimodighet, jag har varit med om sådant här förut. Hon tittade ner och försökte tala i ett slags ironisk ton: blickar, handtryckningar, ordfäktningar, halft och hemligt förstånd...

— »Passages», som engelsmännen säga, sekunderade han henne vårdslöst. »Tender passages!»

— Ja, något allvarligare ord duger väl knappt... Men jag menar, jag menar... Hon stannade och med ett sista förtvifladt försök att vara fullkomligt ärlig, sade hon:

— Jag har alltid varit i högsta grad känslig för... sådant. Några människor inbilla sig, att jag är förståndig och kylig, när det gäller män... det tro de flesta. Men det är jag inte alls — inte alls. Det är oerhördt lätt att göra intryck på mig, att få ett slags inflytande öfver mig till och med... När en karl ser ömt på mig, blir jag het djupt in i bröstet...

— Tänk, att jag aldrig har upptäckt det, förrän ni nu så ädelmodigt berättar mig det! sade han och gjorde öppet narr åt henne med199

sina smekande ögon. Ebba såg bara vredgadt på honom.

— Lilla Ebba!... Han mötte hennes blick och skakade sakta på hufvudet.

— Låt bli! ropade Ebba i kväfd ton.

— Hvarför?... Du ämnar ju ändå ge mig afsked på grått papper — det har jag hela tiden förstått. Låt oss åtminstone fråssa i förtroenden, i ord, medan vi ännu ha hvarandra. Sedan få vi väl bägge svälta hvar på sitt håll, eftersom du nödvändigt vill det.

— Det få väl de flesta, mumlade Ebba, som inte ha allvar nog... De flesta gå nog och svälta hela lifvet igenom ...

— Ögonkast, handtryckningar och allt det där, du hittills lefvat rätt högt på, äro ju också smulor.

— Hvarför hånar ni mig?... Ni vet inte, hur jag ångrar, hur bittert jag ångrar mig, hvar gång jag har försökt tala med er!... Skulle ni tycka bättre om, ifall jag, som ni nu gör narr åt, hade samma vidsträckta erfarenhet, som ni troligen själf har?

— Bevare oss Gud! — Låt bli att tala så dumt, Ebba.

De tego bägge några minuter. Därpå lade han åter bägge armarna på bordet och lutade sig långt fram emot henne.

— Jag sade förut att jag visste allting om200

lasarettet i Berlin och Röda Korset och de små barnen och de sjuka och den äfventyrliga självständiga karriären på Balkan. Nej, Ebba — afbryt mig nu inte! Allt det där vet jag, som sagdt, men...

Han böjde sig ännu längre fram och lade sin hand ofvanpå hennes.

— Låt oss nu för omväxlings skull tala ett par ord om brukspatronen och riddaren Johan Wolff, sade han. Eller tycker du inte det är hög tid att vi också börja sysselsätta oss litet med honom?

Ebba sade långsamt: »Hög tid!»... För min del tänker jag nästan jämt på honom.

Han rynkade ögonbrynen — åter litet perplex — och såg forskande på henne.

— Det tviflar jag naturligtvis inte på, sade han mera dröjande, inte fullt så kapprak. Och hvad mera är: jag gör nästan detsamma nu på sista tiden.

Ebba sade lågt med en viss ansträngning och utan att vilja se på honom:

— Han är för god... mycket för god för att vi skola sitta här och tala om honom.

— Vi kunna ju börja med att berömma honom. Att kalla honom brukspatron och riddare är väl inte straffbart?

...Herre Gud, Ebba! — Hon satt tillbakalutad i stolen med händerna i kors framför sig201

och nedslagna ögon: nekade absolut, utan ett ord, att falla in i den ton, han behagade anslå. Herre Gud, Ebba — är karlen verkligen så helig?

— Jag sätter honom mycket högt, sade Ebba i tvungen, afvisande ton med buttert allvar, djupt sårad af hela hans sätt, af hvart ord han sade, öfver att han utan vidare tog sig rättighet att kalla henne »du», och att hon inte kände sig ha kraft att afvisa honom.

— Jag tackar Gud, sade Hardenfeldt fromt, att jag aldrig kommer att höra dig tala om mig i den tonen! Hvad d u tycker om honom, intresserar mig emellertid inte så mycket. Jag tror nästan, att jag vet det lika bra som du själf. Jag vet också hvad han tycker om dig. Hvad jag inte vet... Hvad jag däremot kunde önska att veta ...

Han afbröt sig själf och sade hastigt, i litet lägre ton och utan att i det ögonblicket djärfvas kalla henne »du»:

— Har han friat till er?... Eller... ämnar han snart göra det?

Ebba satt med nedslagna ögon och svarade

inte.

— Tycker ni det är oförskämdt af mig att fråga ?

Hon svarade inte.

Han fortfor att se på henne och hans blick202

under den framskjutande pannan var nu både vredgad och hård.

— »Högsätet» där uppe i Dalsland, som ni en gång talade om, frestar er alltså ändå! sade han ironiskt.

Ebba rodnade häftigt och tvang sig att möta hans blick. Sannerligen, sade hon med en viss värdighet. Ni gör det mer och mer omöjligt för mig att träffa och tala med er.

Han tycktes inte höra henne. Vinkade bara otåligt till uppasserskan och betalade de nästan orörda filbunkarna, medan Ebba med djupt nedböjdt hufvud stod ett stycke ifrån bordet och fumligt med sin näsduk gned bort en liten dammfläck på kjolkanten.

— Låt oss gå in i skogen, vände han sig åter kort till henne, när flickan med en lång nyfiken afskedsblick på det besynnerliga unga paret ändtligen aflägsnade sig med sina drickspengar.

Ebba skakade på hufvudet utan att vilja möta hans blick.

— Kom, sade han bara och tog sin käpp, som hängde öfver stolsryggen. Hon följde honom långsamt och

motsträfvigt, och de gingo en lång stund alldeles tysta bredvid hvarandra.

— Ebba! Han stack plötsligt sin arm in under hennes och tryckte den så hårdt intill sig, att det nästan gjorde ondt. Att du ingen-203

ting begriper!... Vore det nu inte bättre att ge mig rent besked?...

— Jag begriper mycket väl... fick hon ändtligen fram, medan hjärtat hamrade i bröstet på henne och strupen kändes alldeles torr och sammansnörd. Jag begriper alltihop, och jag förebrår mig... Hon kunde inte fortsätta, orden stockade sig, och hon var rädd för att brista i gråt.

Han släppte hennes arm och såg åter osäkert på henne — forskande, skarpt och nästan hotande.

— Du kunde åtminstone vara uppriktig, mumlade han bittert förebrående.

— Uppriktig! afbröt hon lidelsefullt med sväfvande röst. Har jag inte alltid varit så alltför gränslöst uppriktig!

Han satte sig ned på en bänk vid vägen, nu helt folktom och tyst midt i solhettan, och försökte med en handrörelse förmå också henne att taga plats. Hon blef emellertid stående.

— Sitt ner! sade han nästan befallande, mycket retligt, och hon satte sig dröjande bredvid honom.

— Saken är alltså, att du på fullt allvar menar, att jag är komplett ovärdig? sade han efter en lång stund långsamt och mycket tydligt.

Ebba skakade på hufvudet. Hon tordes204

inte säga ett ord af fruktan för att komma till att snyfta högt.

— Så förstår jag det inte! sade han, som om han uppgaf alltihop.

— Vi skulle aldrig ha börjat tala om oss själfva, hviskade hon skamsen och förtviflad. Det blir alltsammans Sä • • • sa. rakt omöjligt...

— Jag vet inte, hvad vi båda — som sakerna nu stå — kunna ha annat att tala om, sade han rättframt, mycket enkelt, nästan i sin vanliga ton.

Ebba kunde inte uthärda längre, hon reste sig åter nervöst upp från bänken.

— Låt oss gå, sade hon, detta tjänar ju ändå inte till någonting.

— Är det därför, att du tycker, att jag i mig själf är så ytterligt omöjlig?... Eller är det därför, att du inbillar dig, att du, trots allt, inte håller nog af mig?...

— Jag tror inte, att felet ligger hos mig, sade Ebba hastigt och tvunget. Hon rodnade djupt, när hon sade det, men hon höjde modigt hufvudet, och han såg en glimt af ögonen under de halfsänkta mörka ögonhåren.

— Hos m i g alltså...

Han afbröt sig. — Hon hade förnummit lidelsen, den dämpade stormen i hans stämma — nu afbröt han sig plötsligt och tvärt.205

De hade bägge glömt, att de voro midt på allfarväg, och nu fingo de bägge på en gång syn på en herre, en satt och bredskuldrad yngre herre, som med stora steg gick uppför backen rakt fram till bänken. Hardenfeldt hade ögonblickligen känt igen honom och Ebba vände sig brådskande om. Det var själfva Johan Wolff.

— Jag har letat öfverallt efter dig, sade han kort, vänd till Ebba. Han höll hatten i handen och strök sig öfver den svettiga pannan. Hellwer sade, att du — som vanligt — troligen höll till här uppe på Sonnenberg...

Han hälsade flyktigt på Hardenfeldt och sade åter vänd till Ebba:

— Agnes har skickat mig efter dig. Jag har en bil där nere. Hon vill nödvändigt tala med dig så snart som möjligt...

— Är hon sjuk? frågade Ebba. Hon hade ett flor på sin hatt, som hon brådskande, med bägge händer drog ned öfver ansiktet och ordnade i vecken. Eller hvad står på?...

— Fredrik har fått ett telegram från Kiel... Det gäller den där kuttern han ämnar köpa. Han reser nu med middagståget... Agnes ville att du skulle komma till dem på hotellet...

Han talade mycket naturligt, yttrade inte ett ord om sig själf och låtsade inte märka, att han träffade Ebba nästan upplöst i tårar och tillsammans med Hardenfeldt.206

— Det var tur, att ni fann fröken Stjerne så fort, sade Hardenfeldt kallblodigt, i det de alla tre i bredd gingo nedför backen. Sonnen-berg är ju stort och vi ha promenerat omkring litet öfverallt...

— Det har jag också, sade Johan kort. Jag har sett mig omkring öfverallt.207

XIV.

— Kom, Agnes, sade Ebba och reste sig upp från sin plats i hörnet. Nu regnar det inte längre... Låt oss gå ut och »se på mörkret», som vi brukade säga, när vi voro små.

— Det är så vått i gräset i kväll. Törs jag, farbror Elof?

— Du, som går och gäller för att vara patient och nyss har badat, gör nog bäst i att hålla dig inne, sade Hellwer öfver patience-korten. Så spelar Mary för oss ..

Lampan var redan tänd inne i den lilla salongen innanför verandan, och Agnes, som satt i korgstolen bredvid det runda bordet midt emot Hellwer, beredde sig att taga fram sitt handarbete. Sedan hennes man rest med middagståget, hade hon, i stället för att stanna ensam på hotellet, föredragit att medan han var borta mottaga tant Marys bjudning att bo i Sonnenbergstrasse tillhopa med systern i208

dennas lilla rum. Hon hade installerat sig där för ett par timmar sedan med sitt pick och pack och förklarade, att hon redan kände sig fullkomligt hemmastadd.

Mary hade vid sin mans ord strax rest sig upp och började leta bland noterna på pianot, medan Ebba — tankspridd och obeslutsam — stod vid glasdörren till verandan. De sista dagarna hade varit tryckande varma, men nu i eftermiddag hade regnet kommit, ett häftigt och våldsamt åskregn. Det var emellertid nu förbi, och natten låg frisk och fuktig och mörk och stjärnklar öfver Wiesbadens många trädgårdar och parker.

Ännu en stund blef Ebba stående med handen på dörrlåset och den heta pannan tryckt mot glasrutan, medan hon hörde på tant Marys musik. Men i afton var hon inte i lynne att goutera Wagner, som fru Hellwer på äldre dagar med förkärlek spelade. Slutligen öppnade hon sakta dörren och gick barhufvad ut i trädgården. Öfver det lilla låga staketet såg hon de tända lyktorna på gatan utanför spegla sig i regnpussarna.

En herre öppnade den lilla grinden och gick in på gången. Ebba, som blott kunde skymta honom bakom de höga buskväxterna, undrade genast med klappande hjärta, om det kunde... om det kunde vara...209

Men då han i detsamma kom närmare — han hade tydligen genast sett henne — och med dämpad röst sade »Ebba», kände hon, besviken och ändå liksom lättad, igen Johan Wolff.

Sedan han i förmiddags uppsökt henne på Sonnenberg och därefter — utan att ens nämna ett ord om hennes följeslagare, som han till och med artigt bad stiga upp i den väntande automobilen och följa med dem hem till hotellet — hade hon ej råkat honom. Nu blef hon helt nervös och förskräckt, när hon hörde hans »Ebba»!

Musiken hade ett ögonblick tystnat därinne, och Hellwer, som gifvit akt på att Ebba gått sin väg, öppnade dörren på glänt och frågade litet ironiskt:

— Ser du mörkret, Ebba?

— Nej, de dumma lyktorna äro i vägen, svarade hon.

Johan Wolff stod stilla i skuggan af verandan och gjorde inte ringaste min af att stiga fram och hälsa. Elof, som

inte sett honom, låste åter dörren.

— Hvarför stiger du inte in? frågade Ebba retligt, nästan ohöfligt. Hon begrep inte, hvarför hon inte strax, i stället för att svara på farbror Elofs dumma skämt, hade sagt: »Johan är här.»

14 — Malling.210

— Jag kom för att träffa dig, sade han bestämdt, i en ton, som gjorde Ebba ännu mera nervös.

— Tant Mary och Agnes väntade dig så säkert till te ...

— Jag skall så gärna gå in och hälsa på dem sedan... Men nu vill jag först och främst tala litet med dig... Kom, Ebba, låt oss gå ner i syrenbersån...

Inte hade hon vidare lust till det, det skulle gudarna veta. Men sade hon nej, skulle han naturligtvis inbilla sig, att hon efter mötet i förmiddags vore rädd för att höra på hvad han hade att säga henne, och det finge han inte tro. I mörkret, när han inte såg hennes ansikte, skulle hon nog veta att försvara sig. Kanske vore det bäst...

De gingo tysta bredvid hvarandra längs den lilla smala lavendelkantade gången, som ledde till syrenbersån.

— Här kan man åtminstone se en skymt af himlen, sade hon i ansträngdt hvardaglig ton och tittade upp.

— Ja, sade han i samma ton. Ebba visste, att han tänkte något sådant som: »Vill du ha det på det viset, min tös, så var så god!»... Ja — här ser man himlen ... Och — titta, Ebba! — där är älsklingsstjärnan : Venus... Minns211

du i fjor på Harritsö, hur du brukade stå på balkongen och titta efter den?...

— Och där är Perseus, sade Ebba, utan att svara på frågan om »förra sommaren». Hon bröt en kvist från den utblommade syrenbusken, så regnfylld, att de bägge, då grenen böjde sig, kände sig öfverstänkta af stora droppar.

Johan tog betänksamt sin waterproof af sig och bredde den ut öfver trädgårdssoffan med den torra insidan uppåt. — Vill du inte sitta ner, sade han. Jag har en hel del att tala med dig om. Du vet nog att vi sedan i förmiddags ha en gås oplockad med hvarandra.

Hans sätt lugnade nästan Ebba. Det var så ytterligt hvardagligt och tonen så ... så prosaisk, tyckte hon — att hon, trots allt, inte riktigt kunde tänka sig, att han ämnade inleda ett kanske afgörande samtal på det viset. Att ha"n skulle gräla litet på henne, var hon naturligtvis förberedd på. Men det var hon sedan länge van vid. Och hon var också van vid att kunna hålla honom stången. När de kommo till en viss punkt, var det nästan alltid han, som måste ge tappt.

Hon satte sig därför frimodigt ner på kappan och började förströdt plocka de våta bladen från sin syrenkvist, medan hon med212

tämligen stort sinneslugn beredde sig på att lyssna till hvad han möjligen kunde ha att säga henne. Johan stod framför henne, stödd mot det tunga järnbordet midt i lusthuset, med ena foten framsträckt och händerna i fickorna på den igenknäppta dubbelradade jackan: massiv och satt, allvarlig och bestämd, spärrade han liksom vägen för henne.

— Hvarför såg du ut som om du hade gråtit eller vore på vippen att göra det, när jag i förmiddags träffade dig ihop med honom? frågade han plötsligt rakt på sak. Nu hade han henne där han ville ha henne och nu var det minsann inte frågan om stjärnhimlen längre.

Ebba betänkte sig ett ögonblick. Hon var för stolt att narras för honom och ville inte heller, s å mycket tyckte hon om honom. Men — som hon redan tagit i betraktande — det var i alla fall en tröst, att han inte alltför tydligt kunde se hennes ansikte.

— Jag var ledsen, sade hon uppriktigt, lite trumpet.

— Hvarför?

— Det kan jag inte förklara dig. Man kan då inte sitta och förklara allting.

Han stod tyst en stund.

— Tror du, att han verkligen menar allvar? sade han fort och skyggt, inte riktigt tydligt.213

— Det vet jag inte, sade Ebba på samma bittert uppriktiga sätt som förut.

— Ebba — sade Johan, och utan att förändra ställning böjde han sig djupt fram emot henne. Vore det inte bättre, om du förlofvade dig?

— Med hvem? Skrattet var inte långt borta, tårarna inte heller.

— Med mig till exempel.

— Åh, Johan ... Johan, då ...

— Ja, nu har jag friat så ofta till dig, sade han på samma torra, tillkämpadt resoluta sätt — och, som du ser, blir jag för hvar gång mer och mer anspråkslös.

— Skall detta också kallas ett frieri? frågade hon ironiskt, men ändå litet förläget osäker.

— Du är kanske van vid att man gör det på ett annat sätt?... Tonen skulle föreställa skämtsam men lät både bitter och misstänksam.

— Ingen utom du har någonsin friat till mig, Johan. Riktigt, då...

— Inte ens?...

— Nej, afbröt Ebba mycket kort. Det sade jag dig ju.

— Hur hela denna historia har börjat, sade han mörkt och lågmäldt, vet jag ju inte, men redan innan jag såg er tillsammans, anade jag något... Litet skvaller om en »viss ung finne»214

— namnet hörde jag aldrig — trängde i våras ända upp till oss... Därför kom jag hit.

— Jag önskar uppriktigt, käre Johan, mumlade Ebba i mildare och nästan ödmjuk ton, att du en gång för alla kunde besluta dig för att slå mig ur hågen.

— Aldrig! sade han med en häftighet, som trots hennes fasta beslut att inte låta sig anfäkta af något, han kunde säga, på en gång rörde och skrämde henne.

— För jag vet ju, fortfor han i samma lidelsefulla ton, att innan du kom hit och träffade honom, var det hopp för mig.

— Hur vet du det?... Hur kan du veta? ... Jag har ju sagt dig — mer än en gång har jag sagt dig, att jag aldrig på minsta sätt... Och mer än det: jag har till och med låtit dig förstå, att jag har varit — om inte precis kär

— hon drog lite parodiskt på det farliga ordet

— så i alla fall tämligen verliebt i flera andra.

— Är det bara det du är?... nu också? frågade han tämligen groft.

Hon teg.

— Naturligtvis tycker du det är oförlåtligt af mig att på det här viset stå och förhöra dig, och om du tror, att jag själf tycker det är vidare fint, så ... Men, afbröt han sig häftigt — sedan jag såg er båda i förmiddags däruppe, kan jag inte tänka på annat. Jag har ju —215

det måste du medge — hela tiden vi varit här nere tillsammans nästan dagligen haft anledning... Hvarför tiger du, Ebba? Jag vet ju, att du är ond på mig.

— Jag sitter och undrar, hvad som kommer åt dig, Johan?... Att du, som påstår, att du känner mig så väl, kan tro, att du kommer någon väg med mig på det här viset.

— Du är alltså mycket ond?...

— Nej, sade Ebba och reste sig upp. Hade du sagt allt det här för några dar sedan, hade jag blifvit ond, men nu... Jag vet inte hur — hon suckade trött, brydde sig plötsligt inte om, hvad hon sade eller hvad han tänkte. Just n u är mig allting så innerligt likgiltigt.

Hon ville tränga sig förbi honom, men han tog hårdt fast i hennes arm och höll henne kvar.

— Du vet inte, Ebba — han talade hest, ansträngdt, med djup lidelse och med sitt ansikte helt nära intill hennes. Du vet inte, hvad du är för mig... Det bästa, det enda i världen är du ... Och så...

Gråten, som hon hela eftermiddagen med besvär hållit tillbaka, bröt ändtligen våldsamt fram. Hon sjönk plötsligt ihop, gaf efter, och i det hon borrade hufvudet ner i uppslaget på hans röck, snyftade hon högt.

— Men Ebba, mumlade han ömt, lite för-216

skräckt, och lade varsamt armen fast kring hennes lif... Min lilla stackars tös... Men du ska få se... du ska få se ... försökte han tafatt, hviskande att trösta henne.

— Ni tro allihop att allting är så lätt och enkelt, snyftade Ebba förtvifladt. Att man bara behöfver vilja...

— Inte kan du tro, att jag tror det?... Men om du bara ville försöka... Han tryckte sakta, liksom sökande eller pröfvande, sina stora, skäggbevuxna läppar mot hennes öra.

Ebba ryckte till och drog sig häftigt, ytterligt skrämd, ur hans armar. Se hur enfaldig du är! mumlade hon och sjönk med näsduken för ögonen, utmattad af sin egen sinnesrörelse, åter ned på trädgårdssoffan. »Försöka!» — Hon såg upp. Hur skulle ett sådant försök sluta? Inte ville du taga en sådan risk?

— Ville!... När det gäller dig, är jag beredd att ta hvilken risk som helst, bedyrade han lidelsefullt. Han satte sig bredvid henne och ville åter draga henne intill sig.

— Sitt inte så nära mig, Johan... Jag är så nervös, att jag skriker, bara du rör vid mig.

Han tog genast undan armen och utan att säga ett ord, djupt sårad af den rent fysiska vedervilja, han i detta ögonblick anade hos217

henne, lutade han sig fram med armbågarna mot knäna och hufvudet i händerna.

Ebba skämdes litet öfver sin häftighet och brist på behärskning. Hon sade — liksom af-bedjande:

— Vi började så fredligt, Johan ...

Han svarade inte på det. Med hufvudet i händerna sade han långsamt, med tydligt bemödande att ta saken med tålamod, öfverlägset och förståndigt:

— Jag kan inte hjälpa att jag tror, att du i lugna förhållanden hemma på Harritsö, nära Agnes...

— Agnes! utbrast Ebba. Om någon kunde skrämma mig, så vore det då väl Agnes...

Hon ångrade sig ögonblickligen och sade hastigt:

— Tro inte, att jag duger till, hvad Agnes duger till. Jag, som är så olik henne! Har jag inte hela mitt lif igenom hört, både hemma och annars, hvilken hvirfvelvind jag är, och hur bångstyrig och hänsynslös jag kan vara.

— Och så varmhjärtad och ömsint!... Det har du också hört, Ebba.

— Det vet jag visst — sade hon sakta, lite skamsen. Inte kan du tycka det, åtminstone ...

— Nej, för mig — sade han bittert —218

det har du rätt i: för mig har du aldrig haft annat än »nej» och »nej» och åter »nej».

— Så länge du bara ber mig om det, som jag inte k a n ge bort, mumlade hon bedröfvad, rörd — som så ofta förr — öfver hans trofasthet emot henne. Hon hade velat säga »stackars Johan» och stryka honom öfver håret eller

klappa honom på kinden, men tordes förstås inte.

— Det, som du har gifvit bort, menar du?... Hon kände åter hans ansikte nära sitt och anade, att hans närsynta ögon försökte genomtränga sommarnattdunklet för att i hennes ögon läsa svaret.

— Jag kan inte tåla mer i kväll, Johan, sade Ebba plötsligt nervöst beslutsamt och reste sig upp. Sannerligen, om jag kan ...

— En fråga till skall du tåla! Han grep hennes hand och höll den fast. När jag kom hit i kväll, och du såg mig och inte frågade hvem det var, som nattetid utan vidare gick in i er trädgård — trodde du då det var han?

Hon svarade inte.

— Väntade du honom? Hans fingrar klämde så hårdt om hennes hand, att det gjorde ondt.

— Nej, sade Ebba desperat. Jag väntade honom inte, men jag hade inte funnit det underligt, om han hade kommit.219

— Och om det alltså varit han, som nu suttit bredvid dig på bänken och...

— Tig, Johan. Jag har aldrig sett dig så ... vild förr.

— Nej du har aldrig sett mig så vild förr — som du säger. För nu är jag utom mig — utom mig, säger jag dig... Jag kan inte ens tåla att tänka mig... Han stötte afbrutet fram orden. Jag säger dig, Ebba — han drog henne åter häftigt in i sin famn och ville inte längre veta af hennes förtviflade motstånd — du gör i kväll något, som du kommer att ångra... Hör du?... Förstår du mig?... Du kommer att ångra, att du nu skjuter ifrån dig den ende, som verkligen älskar dig — som alltid har älskat dig...

— Du vill tvinga mig?...

— Ja. Om intet annat hjälper, vill jag tvinga dig att inte kasta bort dig själf.

— Hvad vet du? — Hvad vet du? Hon stötte honom häftigt och vredgadt ifrån sig och lyckades ändtligen göra sig fri. Alla ligga ni öfver mig — du och tant Mary och Agnes, allihop — med era råd och er ängslan och ert snusförnuft. »Kasta bort mig!» Som om ens någon på allvar ville fresta mig till det!

— Om jag bara visste det! Hans röst var nu lugnare, han hade återvunnit — åtminstone till en viss grad — herraväldet öfver220

sig själf. Om jag bara med säkerhet visste det. Du vet, att jag kan ha tålamod. För mig är du — jag säger det ännu en gång och jag säger det omigen och omigen, ända tills du tror mig: för mig är du den enda. Den enda i världen jag bryr mig om.

— Och med det tänker du, att du kan hålla mig fast? Hvad betyder det, att du bryr dig om mig, när jag aldrig i världen kunde tänka mig... Med det tror du, att du är i stånd att binda mig till händer och fötter?...

— Ja. Tro inte, att jag någonsin släpper dig.

— Och detta kallar du att hålla af mig!

— Jag kallar det att älska, Ebba. »Hålla

af!»

— Gå nu. Gå nu, säger jag dig. Hon stampade i sin otålighet med foten i marken.

— Jag följer dig först fram till trappan. Det märktes på rösten, hur våldsamt han ansträngde sig för att återvinna sin behärskning. Inte lämnar jag dig stående härute midt i natten.

Ebba svarade inte. Hon började gå uppåt gången. Han följde henne.

— Ska du inte ha din röck? frågade hon plötsligt sobert. Hon kom ihåg regnkappan på trädgårdssoffan.

Han vände sig om och tog den på armen. De växlade inte ett ord mera på vägen fram221

till huset. Då Ebba gick uppför de få trappstegen till verandan — Johan stod nedanför — öppnade Agnes dörren och stack ut hufvudet.

— Kom in, Johan, sade hon.

»Hon har hört hans röst,» tänkte Ebba, »därför ha de låtit oss vara i fred.» Detta upprörde henne plötsligt mera än allt annat.

— God kväll, Agnes... Tack. Inte i afton ... Du får hälsa...

De sista orden mumlade han i skägget. Därpå tog han mekaniskt hatten af sig och gick hastigt. Agnes trädde ett par steg ut på verandan fram till systern.

— En sådan tid! sade hon. Ebba brydde sig inte om att svara. Hon torkade energiskt fötterna på mattan.

— Nu är det väl alltså — på ett eller annat vis — afgjordt er emellan?... Agnes tordes knappt fråga.

Och något svar fick hon heller inte.222

XV.

Midt i skenet af den mest strålande morgonsol, blott dämpadt af en tunn molljalousi, satt Agnes i sin eleganta penjoar af skärt råsidan och spetsar och kammade ut sitt långa blonda hår. Ebba låg i sängen med händerna hopknäppta under nacken och följde med ett par mörka, nästan ovänliga ögon alla hennes rörelser.

— Jag önskar du hade rest till Kiel med din man, Agnes, sade hon, eller åtminstone stannat på ditt hotell. Här har blifvit så trångt i rummet, som var litet förut, att man rakt inte kan tänka på att stiga upp, förrän du är färdig.

— Gästfri är du inte — det är synd att säga. Tänk, hvad mor skulle rysa, om hon hörde dig!... För resten är jag genast färdig.

— Att du alltså verkligen ämnar dig ut på den där långa automobilturen med Thomas223

Carter — nu, då hvarken Fredrik eller Johan fara med... Tycker du egentligen det är riktigt försvarligt?

— Aldrig trodde jag väl, att jag skulle få höra dig tala så kälkborgerligt, sade Agnes med uppriktig förvåning. »Försvarligt!» — När gumman Wackerdorn är med och farbror Thomas, mors egen kusin. Hvarför kallar du honom nu plötsligt »Thomas Carter».

— Jag ser på honom med andra ögon. Tycker du han är lik en »farbror»?

Agnes sade bara:

— Jag kan då inte gärna narra honom, jag också, som de båda andra gjort. Nu, när han ställt om allting och gjort alla möjliga förberedelser... Johan kunde då också verkligen ha farit med! Det låter alltför dumt, att i yttersta minuten komma och skylla på värmen ...

— För min del tycker jag det är rätt skönt att bli af med dig, sade Ebba i samma ton, fullkomligt ignorerande frågan om Johan. Sedan du blef gift har du vant dig vid så många öfverflödiga lyxartiklar, att du skräpar upp alldeles förfärligt. Hemma på Marieholm, när vi alltid bodde tillsammans, var du minsann långt mera spartansk... Behöfver man verkligen så mycket siden och broderier och elfenben och silfver och sköldpadd och Gud vet allt224

för att dagligen bedåra en så pass vanlig karl som Fredrik?

— Ebba! utbrast Agnes uppriktigt chockerad. Jag har på senare tiden hört unga flickor vara oerhördt cyniska, men att du...

— Kallar du det att vara cynisk? Jag undrade bara.

— Är det Johan du tänker på?... grep Agnes varsamt skämtande tillfället att närma sig den brännande frågan. Hon hade hela morgonen inte vågat återupptaga samtalet från i går afton.

— Du är snart lika nyfiken som tant Wackerdorn.

— Åh »nyfiken»!... tyckte Agnes. Här ha vi i går gått och klädt af oss tillsammans, medan du såg ut som ett åskmoln och var så tvär och rödgråten, att jag inte ens vågade be dig om en synål — och jag gjorde dig inte en fråga! Gjorde jag väl? Och här ha vi legat och talat om vädret hela morgonen, och ifall det skulle bli mycket varmt i dag — lika diskret har jag varit. Ända tills nu...

Ebba låg och tittade i taket.

— Jag kan inte hjälpa, att jag börjar bli lite orolig för dig, Ebba... Systern reste sig upp och satte sig på kanten af sängen.

— Jag är orolig för dig, Agnes.225

— Var inte dum, Ebba liten. Jag tycker han är treflig, det har jag alltid tyckt.

— Och han tycker d u är treflig — det har han alltid tyckt! Hvad menade du häromdagen, när du så djupsinnigt satt och talade med farbror Elof — à propos en roman, tror jag — om den »ofrivilliga troheten»?

— Det var väl ett uttryck i boken. Det låter så romanaktigt. Jag minns det inte...

— Nej, jag har också läst boken. Där talades inte alls om »ofrivillig trohet» — det var något du tog ur din egen fatabur... Du ville tala — det var saken! Du ville tala, Agnes — jag känner dig — du ville tala om något du hade gått och tänkt på.

— Att »tala» med farbror Elof var väl inte farligt?... Och till på köpet i allmänhet...

— Men jag förstod, att det inte var »i allmänhet», hur filosofisk du än såg ut... Så sade du också något tänkvärdt om, att din tro vore, att det enda, som, när det gällde, verkligen vore i stånd att värna en kvinna mot frestelser, vore en stor kärlek till man och barn... Du hade märkt, sade du, att kulturella intressen, god smak o. s. v. inte stort dugde, när det kom till kritan... Du vet, att du alltid har haft anlag för att sitta och filosofera »i

15. — Malling.226

allmänhet», Agnes — liksom mor gör — när det är något du funderar på...

— Jag trodde, Ebba, att du i dag hade annat att tänka på än mina små anspråkslösa försök att filosofera öfver lifvet.

— Hvarför just i dag? Hon reste sig krigiskt frågande upp på armbågen, och med sina ögon i systerns, utan att blinka, tillade hon tappert:

— Inte är det svårt att se, att jag nu för tiden har en hel del myror i hufvudet — isynnerhet inte för en, som är så slug som du! — men litet intresse för min enda syster kan jag väl också bestå mig. Och att du, som brukar vara så förståndig, nu ämnar resa åtta dagar till Heidelberg och se på månsken ihop med...

Agnes' hand låg redan öfver Ebbas mun. Hon sade skrattande med stora, glada ögon:

— Ihop med gamle farbror Thomas och gamla tant Wackerdorn! Sannerligen, Ebba, har du — som du säger — myror i hufvudet! Och det med besked ... Jag h a r ju »man och barn» — för att inte tala om »god smak» och »kulturella intressen», som jag hoppas du inte vill neka mig... Och Lilly Lessner och konsorter har jag inte den ringaste lust att imitera. Dessutom: en karl, som är tjugu år äldre än jag och blixt kär i en erkänd skönhet, vid hvilken han är dubbelt bunden ...227

— Du har tänkt dig in i saken: »dubbelt bunden», det är just hvad han är!

— Fredrik ha inte det minsta emot, att jag far, om det roar mig — och naturligtvis roar det mig... Då ingen af oss andra kunde, så ... Det vill säga: Johan kunde nog, men han vill ju inte.

— Du får ursäkta mig, Agnes, men om du tror, att Fredrik kan bedöma något så in-veckladt som det här!... Jag sätter mycket värde på honom, det vet du, men...

— Man kan inte bedöma en karl, utan man är gift med honom, afbröt Agnes hastigt.

— Bevare oss väl! sade Ebba med låtsad fasa. Hur söndersliten och upptagen af sig själf hon än var, kunde hon omöjligt motstå lusten att munhuggas en liten smula. Ett sådant hasardspel äktenskapet ändå måtte vara — som folk sade förr i världen ...

Agnes bara skrattade och reste sig upp. Hon tog ett par afkammade, glänsande ljusa hårstrån från sin sköldpaddskam och höll dem kritiskt som en tunn slöja mellan de skära fingrarna, emot solen.

— Ja, sade Ebba från sängen. Jag tycker också, att blondt hår är vackrare än svart. När ämnar du komma igen från Heidelberg?

— Tids nog för att kunna möta Fredrik,228

när han kommer från Kiel. Det kommo vi öfverens om.

— Och jag tviflar inte på, att du står vid ditt ord — det brukar du alltid göra — till och med om du också låter fresta dig till en liten titt på »rosorna i Nancy», som farbror Thomas beskref så entusiastiskt... Ämna ni diskutera »den ofrivilliga troheten» med tant Wackerdorn på alla de där romantiska ställena?

— Ebba! — Minns du vår gamla Lina, som brukade säga, när vi voro små, att du bestämdt var en bortbyting. Tänk på dig själf, min unge! Du glömmer dina egna affärer. Jag skall nog »hytta mig», som de säga hemma i Göinge.

— Tänka på mig själf! Ebba föll tillbaka mot kudden med ett uttryck af djup bitterhet. Du kan tro, jag tänker på mig själf, sade hon sakta.

— Lofva mig, sade Agnes med plötsligt innerligt allvar, och mycket lägre röst, nästan högtidligt, att du inte ännu binder dig vid... Ja, du vet, hvem jag menar. I alla fall inte utan att ha talat med mig riktigt... 'som jag hoppas du en gång skall bekväma dig till. Håll honom från lifvet de här dagarna...

— En sådan stråtröfvare du gör honom till! Hvad har du egentligen emot honom? I ditt tycke är han säkert hvarken bättre eller229

sämre än de flesta. I ett afseende vet jag, att till och med du tycker om honom: han är »trefligare» — som du säger — än de flesta.

— Jag har det emot honom, sade Agnes med tonvikt, att han inte har något intresse — inte något bestämdt intresse — inte någon riktig sysselsättning, som de flesta andra karlar vid hans ålder... Han har dig att tänka på och sysselsätta sig med. Du får förlåta mig, Ebba — men det är inte mycket.

— Han skrifver.

— Mycket litet och ganska sällan efter hvad jag kan förstå. Dig och en smula skrifven, alltså.

— Hvad har Johan att tänka på? — »Mig» och ett par segelbåtar och ett bruk och en massa pengar. — Är det bättre? Och Fredrik? — Och Thomas Carter, som nästan bara har sina automobiler och geraniearter och en hustru, som egentligen är en annans — hvad har han att tänka på?

Agnes teg och ryckte litet på axlarna.

— Kära Agnes — sade Ebba i en annan ton och ögonen fylldes på en gång af tårar, så nervös var hon. Kära Agnes, så ung jag är, så har jag sett folk dö och utan vidare gå ifrån allt, som du nu tycker är så viktigt. Och jag har talat med farbror Elof, som har sett långt mera än jag... Du är världslig,230

Agnes, det är hvad du är, och jag har lofvat mig själf att lik dig och lycklig på ditt vis, det vill jag inte bli... det duger jag inte till... Rent ut sagdt: jag duger inte till det.

— Du blir så häftig, Ebba... Det hör ju inte hit...

— Inte det?... »Inga riktiga intressen» — »ingen riktig sysselsättning!» Och hvad är alla dessa riktiga intressen,

all denna riktiga sysselsättning, all denna »verksamhet», dessa »stora företag»? »Barns lek med tändstickor!» säger farbror Elof, när han är uppriktig.

— Kanske — sade Agnes tankfullt. Hvem tycker inte det emellanåt?... Och ändå — det är man ju nästan tvungen att tänka sig — ändå bringar väl allt arbete, hurudant det än är, bara det ä r arbete, världen en smula framåt.

— Hur kan något föra något framåt, som jämt hvirflar rundt omkring sig själf? sade Ebba otåligt.

— Kära Ebba. — Agnes' ton var nu åter öfverlägsen, litet skämtsamt sarkastisk. — Om du tror, att det är ditt kall att tvifla på allt och alla — gärna för mig förstås!... Men jag säger liksom tant Mary brukar säga: »det tråkigaste med Ebba är, att hon har anlag för paradoxer.»231

— Stackars tant Mary, som är född med trons ankare om halsen och alls ingen botten har att sänka det ner i!

— Ebba! — Ebba ...

— Om du visste, hur litet jag bryr mig om ert »Ebba, Ebba!» som jag har hört hela mitt lif. — Nej, jag lofvar dig ingenting, afbröt hon sig själf desperat. Jag vill inte oftare tala om honom med dig och jag vill heller inte tala med tant Mary. Men jag vet, att du förstår mig — trots »mannen och barnen» och den »goda smaken» och alltihop. Där har du min hand på det, Agnes — du förstår mig, ,men jag vill inte tala med dig.

Agnes tog handen och lade den upp emot sin kind. Ebba lät henne behålla den ett par ögonblick; därpå drog hon den åter till sig, vände sig om mot väggen med bägge händerna för ansiktet och brast plötsligt ut i gråt.

— Gråt inte, Ebba — söta Ebba då... Jag säger dig...

— Låt mig hållas — låt mig vara i fred, mumlade Ebba otydligt och vredgadt mellan sina snyftningar. Det är då bättre, att jag gråter nu än sedan... Det är ju också din egen mening: början och slutet på allt hvad du har att säga mig. Jag vill inte vara lik dig, men jag blir det nog — var inte rädd... Låt mig232

bara få gå och tjura för mig själf, tills jag har öfvervunnit det...

...Men ett ber jag dig om, hon vände sig åter häftigt mot Agnes med röda kinder och tårglänsande ögon under det rufsiga bruna håret: Säg till Johan, att han låter bli att förfölja mig och »vaka öfver» mig. Han gör mig bara alldeles utom mig på det viset. Jag vet, att han inte törs resa med er bara för min skull... för det han inbillar sig... Säg till honom, att han för Guds skull låter mig vara i fred!

— Jag skall nog varna honom, lofvade Agnes henne lugnande... Jag skall låta honom förstå, att han bara skadar sin egen sak med det...

Hon förde smekande och med stor ömhet systerns tillrufsade hår från hennes panna, och deras ögon möttes. Ebba tog en af de vackra ringbesatta händerna och behöll den i sin.

— Men nu måste du skynda dig! sade hon plötsligt i en annan ton och reste sig halft upp för att titta på sitt ur under hufvudkudden. Klockan är mycket. Har du tänkt på, att du skall vara färdig klockan tio, helst jag också ?...

— Bevars! sade Agnes förskräckt, åter helt och hållet upptagen af sina egna affärer. Och tant Mary, som hatar att höra en bil stå och väsnas och pusta här utanför...

— Gå du bara in och drick te, så skall233

jag nog packa in dina saker... Jag blir färdig på tio minuter, när du bara är ur vägen ... Men — Agnes — behöfver du den där hatten? Kom ihåg, att det är månsken och att det är modernt att vara barhufvad, och att stackars tant Wackerdorn, som ännu sätter värde på att »se nätt ut», också måste ha plats till sina grejor.

— Jag får väl inskränka mig då, sade Agnes godmodigt och skrattade litet generad. — Min älskade unge! hon tog Ebba i famn där hon barfota stod på golfvet i sin långa nattdräkt framför den öppna kofferten... Och så lofvar du mig alltså, hviskade hon in i örat på henne, att du nu inga dumheter gör?...

— Jag lofvar ingenting, sade Ebba. Men du vet, att jag lika litet som du... Nå, det gör detsamma... Jo, jag lofvar.

Jag lofvar att jag skall tänka på allt hvad du har sagt och menat...

Agnes skrattade.

— Jag vet nog, att du är förnuftig, när det kommer till stycket, sade hon beskyddande, men kom ändå ihåg — du, som är så rädd för månen öfver Heidelberg — kom ihåg: att den också på samma gång skiner öfver Wiesbaden.

Hon nickade tvärs öfver rummet och stängde dörren efter sig.234

Ett ögonblick efter stack hon åter in hufvudet:

— Glöm inte mitt toalettetui, Ebba, och sidenkappan! Något måste du och tant Wackerdorn unna mig!235

XVI.

Inuti ett bref från Marieholm till Ebba låg en liten förseglad biljett till Eva Skytte med utanskrift skrifven med blyerts med hennes fars egen hand. I brefvet till Ebba skref friherrinnan Stjerne, att Karl under de sista dagarna varit betänkligt sämre. Ebba tordes därför ej utan förberedelse lämna sin kusin de rader, som voro adresserade till henne, utan beslöt — efter att ha rådfört sig med Mary Hellwer, att själf genast uppsöka henne i Parkstrasse.

Det var på eftermiddagen samma dag Thomas farit ut på den långa automobilturen, och när Ebba kom, var blott Alexandra hemma. Eva hade gått ut i butiker, berättade modern, för att välja en present till Charlies födelsedag. Själf hade fru Carter haft ett anfall af hufvudvärk på morgonen och kunde som vanligt inte tåla solskenet, hvarför hon hållit sig hemma hela dagen. Hon satt, eller rättare låg, ute i236

trädgården under den täta hängalmen och bad, utan att resa sig, med en blott handrörelse Ebba taga plats i den andra af de två hvilstolar, som fingo plats i skuggan af trädet. Där fanns något i hennes röst, nästan bedjande, när hon frågade, om inte Ebba hade tid att hvila sig en stund och sitta och prata litet, något som gjorde det svårt att säga nej, ehuru den unga flickan egentligen inte hade mycken lust — ja, nästan fruktade att tala med henne just nu. Hon satte sig alltså, i det hon flyktigt omnämnde brefvet till Eva, »hemifrån», som hon sväfvande sade, såsom orsaken till sin visit, men gjorde inte min af att framlämna det. Det blef liggande där det låg i hennes lilla sidenpåse, som hon alltjämt höll i handen.

Alexandra hade suttit och läst i en nyutkommen svensk bok — ett memoarverk, som mycket lät tala om sig — och hon höll den ännu uppslagen i knät. Utan minsta anledning började hon genast tala med Ebba därom — liksom om hon suttit och tänkt på något särskildt i den och, ensam som hon var, längtat efter att få meddela sig med någon.

— Hvad man ändå litet känner människor! sade hon. Jag minns, att jag under min skoltid i Stockholm ofta, mycket ofta till och med, hörde talas om det här fruntimret — hon såg ned i boken — af en person, som känt237

henne som gammal, och som mycket umgicks hos min faster. Hon — min sagesman — skröt alltid öfver, att hon känt henne »riktigt intimt»... Och hvad visste hon så om henne?... Ingenting, absolut ingenting annat än att hon ännu var en vacker gumma och hade dansat med Oskar I och var »ofantligt intressant». Men den beskrifning hon brukade ge oss af henne motsvarar inte alls den skildring människan här ger af sig själf.

Ebba hade också läst boken, som på sin tid mycket upptagit henne, och blef strax ifrigt intresserad. Den handlade om frågor, hvarmed hennes egna tankar just nu beständigt tumlade. Hon sade:

— Jag önskar jag hade känt henne. Fastän... Hela boken, hur rolig den än är, verkar så vemodigt, tycker jag. Man tänker hela tiden: hur kunde det komma sig, att hon, som var så klok, så fin och skarpsinnig och tänkte så mycket öfver sig själf och andra, ändå — i det mest afgörande ögonblicket af sitt lif — kunde göra ett så kolossalt misstag.

— Åh, sade Alexandra, och såg, medan hon talade, rakt ut framför sig. Hon var väl med all sin klokhet... och »finhet», som du säger, inte bättre garderad än alla andra i den åldern. Hon lutade sig ännu längre tillbaka i hvilstolen, och det vackra, mörka huf-238

vudet låg nu i så djup skugga, att Ebba ej kunde se uttrycket i hennes ansikte, när hon rätt abrupt fortsatte:

— De flesta göra ju i det fallet rätt stora misstag. Jag menar, när det gäller... erotik.

Ebba teg. Det var bra underligt, tyckte hon, att Alexandra ville tala om detta ämne — och det med henne. Men i detsamma tänkte hon: »Hon måste, stackare... Hon är så uppfylld af allt det hon har tänkt och genomgått under alla dessa år — af allt det hon tänker på, genomgår n u.»

Däremot reflekterade hon inte öfver, att hon själf — mot vanan — inte kände sig generad gentemot fru Carter och inte som vanligt stelt sökte undvika all vidare diskussion — hvilket hon för blott ett par veckor sedan helt säkert skulle ha gjort.

Hon satt tyst en stund. Därpå sade hon, sväfvande, men så okonstladt uppriktigt, nästan förtroligt, att de båda kvinnorna i och med detsamma liksom flyttade ihop och från det ögonblicket, så länge samtalet varade, liksom kände sig vara i samma båt, på samma planka:

— Ja, sade hon, det är nog riktigt. Vi göra väl alla för det mesta precis liknande misstag.

— Ja, sade Alexandra, och det lät som om239

detta korta »ja» häfde sig upp ur en djup brunn. De allra flesta.

— Mor gjorde det inte, sade Ebba impulsivt, med låg röst.

— Nej, hon är en af de få... de ytterst få.

Alexandra teg åter. Hon hade aldrig vågat

fråga Malins dotter efter sin forna svägerska. Nu tordes hon. På sitt underligt direkta, allvarliga sätt och med sin mörka låga röst sade hon:

— Hur bär hon det?

Ebba visste, att med »det» menades Henrik Stjernes död. Hon såg ut framför sig och läpparna skälfde litet:

— Hon bär det, sade hon bara.

— Men hur?

— Jag vet inte. Mor har aldrig sagt mycket. Inte ens till oss.

— Och Henrik och hon hade hållit af hvarandra ända från sin tidigaste ungdom, sade åter Alexandra, liksom undrande och öppet beklagande. Hade hon för blott kort tid sedan talat på detta sätt, skulle Ebba känt sig djupt upprörd af hennes brist på grannlagenhet. Nu förstod hon.

Efter en stund återtog Alexandra sakta med mycket låg röst — Ebba kunde se, att hon slutit ögonen:

— Hon hade älskat honom från sin tidi-240

gaste ungdom — ett helt lif igenom och hon fick stå vid hans sida till det sista... Och hans sista ord voro — så har Eva berättat mig — »Hvar är Malin?»...

Ebba kunde inte tala. Hon såg åter framför sig sin fars dödsbädd: sin mors ansikte och hans.

— Döden är inte det värsta, sade Alexandra långsamt. Och hon sade denna alltför vanliga och tämligen banala fras, som Ebba redan hört så ofta, med en egendomlig, bittert vemodig betoning, som gaf orden erfarenhetens innehåll och liksom gjorde dem till en djup sanning.

Åter tego de bägge en lång stund. Ända tills Alexandra plötsligt reste sig upp i stolen och såg rakt på Ebba:

— När man läser detta, sade hon och bläddrade lite nervöst i boken... Jag har för resten inte så litet tänkt öfver det... När man läser detta, tycker jag, står det en mer och mer klart, att endast själfva den ursprungliga ungdomskänslan... du vet naturligtvis hvad jag menar?... Jag menar det besynnerligt naiva och spontana och rent oemotståndliga tycke, som ibland utvecklar sig mellan en ung man och en ung kvinna ... du vet nog, hur jag

menar... Att det, det — endast och allenast det...241

Hon afbröt sig. Men då Ebba inte svarade, bara såg på henne, återtog hon med stigande, nästan aggressiv säkerhet:

— Jag vet ju, att föräldrar och vänner så godt som alltid anse för sin heliga plikt att af alla krafter söka förkväfva och nedtrampa och resonera bort en sådan tidig känsla — till och med förlöjliga den... I många fall ha de kanske också rätt, jag vet inte... Men d e t vet jag, det har jag sett, att i ett förhållande mellan man och kvinna, som skall vara lifvet ut — i ett äktenskap alltså, tillade hon lägre — att där duger i längden ingen annan grundval att bygga på än just denna stackars ungdomliga och blinda kärlek, som vågar allt och tål allt, och som många ändå knappast själfva töras tro på...

Hon teg tvärt. Det var lätt att se, att hon redan ångrade sina ord, men ändå — för en gångs skull — inte kunde motstå frestelsen att få tala ut. Medan hon med nedslagna ögon, en smula darrande på händerna, alltjämt, liksom förut oupphörligt bläddrade i boken, som ännu låg i hennes knä, sade hon åter:

— Jag tror, förstår du — jag är nästan säker på — att en sådan ömsesidig ungdomskärlek och endast och allenast den verkligen räcker till att lefva på och tära på ett helt långt lif igenom...

16. — Malling,242

Ebba hade ju inte själf hört hvad Agnes sagt till Mary Hellwer den dagen hon i vredesmod gått ifrån dem efter gumman Wacker-dorns visit, men just i morse — sedan Agnes vid Thomas Carters sida för sista gången leende nickat farväl till dem från automobilen — hade tant Mary litet betänkligt undrat, hvarifrån Agnes egentligen hade sina åsikter angående kärlek, och inte kunnat låta bli att berätta systern, hur hon häromdagen förvånat henne. »Och hon, som har gift sig så förnuftigt och ser så belåten ut — att höra henne resonera på det viset!»...

Men nu tyckte Ebba, att hon kände igen precis samma uppfattning i Alexandras ord, och undrade öfver huru de två — hon och Agnes — som voro hvarandra så olika, och som tycktes ha så helt olika erfarenhet af lifvet — hur de båda kunnat säga nästan detsamma och i en så viktig fråga kommit till nästan samma resultat.

Det var emellertid blott ett kort ögonblick, nästan omedvetet, hon tänkte på sin syster. I det nästa återvände hon till själfva det allt absorberande ämnet, som ju äfven hon på sitt vis — just nu — dag och natt grubblade öfver:

— Men kan man då inte misstaga sig? mumlade hon litet försagdt.243

— Kan?... Jo, det kan man väl. Men jag tror det knappt. Man älskar bara en gång. Jag har aldrig sett... jag åtminstone har aldrig sett någon, hvars krafter räckte till att älska mera än en gång.

Nu var det sagdt. Och då Alexandra i detsamma med stora, egendomligt djupt glänsande ögon såg rakt in i Ebbas, var det, som om den sista skiljoväggen fallit mellan de båda kvinnorna. De kunde inte tala om det — det förbjöd sig självt — men ett förtroende var icke desto mindre både gifvet och emottagen

Ebba satt stilla ett par minuter. Därpå reste hon sig upp och drog långsamt, litet tafatt och tvekande, det förseglade brefvet till Eva Skytte upp ur sin lilla sidenpåse.

— Det är till Eva, sade hon sakta. Kanske moster Xandra vill ge henne det. Jag tror, att jag måste gå nu.

Det föll sig åter plötsligt helt naturligt att säga »moster Xandra», som hon alltid sagt som barn. Hon tänkte knappt på, att hon åter sade det. Alexandra hörde det — hon hörde det med sitt hjärta såväl som med sina öron, men hon sade bara:

— Jag skall ge Eva brefvet, så snart hon kommer hem, och hälsa henne ifrån dig.

Men då Ebba stod framför henne, beredd244

att säga farväl, kunde hon inte låta henne gå. Hon sade — öfvertalande, nästan bedjande:

— Gå inte ännu, mitt barn... Sitt ner en stund ännu. Det är så länge sedan jag riktigt talade med dig... Och här är så ensamt.

Ebbas blick föll nästan ovillkorligen på det stora hvita huset, hvilket bakom Alexandras stol bländande hvitt i solskenet skymtade fram mellan almens löfverk, och på de sirligt krattade gångarna omkring det, på hvilka knappt ett fotspår syntes. Litet dröjande satte hon sig åter ner på sin plats.

— Jag är bra glad öfver att vädret i dag blifvit så strålande, sade Alexandra i en helt annan ton — konventionellt konverserande och välvillig. Om du visste, hur länge Thomas har talat om och gladt sig åt den här utflykten till Heidelberg!...

— Ja... Ebba visste inte riktigt hvad hon skulle svara. Slottet är bra vackert, sade hon. Fredrik var också ledsen öfver att just nu behöfva fara upp till Kiel.

— Men Johan Wolff kunde då ha följt med dem, sade Alexandra litet skarpt.

Det svarade inte Ebba på, och samtalet afstannade åter.

— Säg mig, Ebba — Alexandra satt nu rakt upp i stolen och rösten bäfvade, som om hon245

ändtligen — ändtligen — gaf efter för något, som hon länge kämpat emot. Hon såg inte på Ebba utan ned på brefvet, som hon höll i handen. Säg mig, Ebba — är... är din morbror mycket sjuk?

— Mycket?... Jag vet inte, mumlade Ebba förvirrad. Det är ju nu länge sedan jag såg honom. Han är sjuk. Jag tror, att han på sista tiden blifvit lite sämre.

— Hvad skrifver Malin? Frågan föll kort och skarpt.

— Att han är något sämre. Inte annat. Jag ville egentligen själf ha talat med Eva, innan jag gaf henne brefvet...

Alexandra böjde sig långt fram och stödde handen mot kinden, armbågen hvilade mot knät.

— Kan j a g inte ... ? Kan jag inte ... förbereda henne?... Skref Malin något om, att Eva borde komma till Sverige?

— Mor skrifver, sade Ebba plötsligt helt ärligt utan att längre för Karl Skyttes hustru vilja dölja något angående hans tillstånd. Mor skrifver, att morbror Karl längtar så mycket efter sina barn just nu...

— Och mig?... mumlade Alexandra utan att lyfta blicken, djupt böjd öfver brefvet, med handen mot kinden. Talar han aldrig om mig?...246

— Jo, sade Ebba dröjande. Jag vet... jag tror, att ibland...

Alexandra teg. Hon sökte åter af all makt behärska sig, men Ebba såg, hur tårarna långsamt en .efter en, sipprade fram under de nedslagna ögonlocken.

»Hvad hon måtte lida, stackare,» tänkte hon, »när hon till den grad kan blottställa sig! ... Och det inför en af oss»...

— Har du brefvet? mumlade Alexandra lågt med alltjämt nedslagna ögon. Jag menar: har du din mors bref?

— Ja, sade Ebba tveksamt. Jag tog det med mig för Evas skull, ifall... ifall...

— Kan jag få se det?

— Jag tror inte, moster Xandra, att mor... att mor hade tänkt sig...

— Låt mig få se det, sade Alexandra nästan befallande. Hon sträckte redan handen ut efter brefvet.

Ebba såg hennes bleka ansikte tätt intill sitt eget och mötte hennes blick. Hon tordes inte längre göra någon invändning — det kunde liksom inte komma i fråga längre. Utan ett ord räckte hon henne brefvet och reste sig upp i detsamma.

— Jag går och ser efter Eva, mumlade hon lågt. Men hon blef dock stående där hon stod utan att kunna slita sig därifrån.247

Alexandra nickade bara utan att ens längre tänka på, om hon fanns där eller ej. Hon vek genast med feberaktig ifver upp papperet och läste hvad hennes svägerska Malin skref om Karl Skytte.

... »Och kan det vara Evas mor en tröst» — stod det midt på sidan i den första mening, hvarpå hennes blick föll — »så bed Elof eller Mary hälsa henne, att han nu på det sista tyckes ha glömt allt som varit, all sin sorg, och bara ligger och fantiserar om forna lyckliga dagar, då de alla voro tillsammans. Isynnerhet om några blå drufvor på en mur talar han ofta»...

Alexandra kunde inte läsa längre för tårar. Hon kom ihåg det lilla huset i Georgetown — hans stolthet drufvorna på gafveln. Hur han en söndagsmorgon stått där i skjortärmarna och med sin knif skurit af den första mogna klasen åt henne... henne... Och detta enda hjärta, som hon någonsin helt hade ägt, helt hade förstått, det hade hon krossat och kastat bort...

— Hvarför läto ni mig inte förut veta, hur sjuk han var? ropade hon smärtsamt och höjde förebrående sina tårglänsande, ångestfulla ögon mot Ebba. Att han talade om mig, att han längtade efter mig. Jag hade ju strax kommit... Och nu dör han — nu ligger han och dör allena...248

Det hördes steg på grusgången bakom dem, och Eva, litet andfådd af den hastiga gången, kom fram till dem under de långa almgrenarna, som nästan släpade mot marken.

— Augusta sade, att du var här, sade hon glad till Ebba, som genast vändt sig emot henne.

Alexandra, som Eva knappt kunde se, bländad som hon var af solskenet utanför, reste sig också upp — ännu med det öppna brefvet i handen. 1 den andra höll hon den lilla biljetten till Eva från hennes far.

— Här är bref till dig, sade hon så lugnt hon kunde, fastän rösten ännu bäfvade af sinnesrörelse. Från Marieholm — tillade hon långsamt — från pappa.

Eva tog brefvet — rodnade, underligt förvirrad. På många, många år hade hon inte hört modern använda en så förtrolig benämning. När hon någon gång var tvungen att nämna Karl Skytte, brukade hon säga »din far».

— Jag har inte läst, hvad han skrifver, sade hon. Hela hennes sätt var alldeles förändradt, tyckte Eva: intet tvång gentemot dottern, ingen tanke på, att Ebba Stjerne ännu stod bredvid dem. Ditt bref, har jag inte läst, men faster Malin skrifver, att han ... att han ... Hon afbröt sig, läpparna skälfde, hela hennes ansiktsuttryck var förändradt.249

Eva hade ännu inte brutit brefvet: hon stod stilla med det i handen, förlägen under moderns blick. Och ett par ögonblick var det alldeles tyst i den djupa skuggan under häng-almen.

-- Låt mig hjälpa dig, sade Ebba skyggt till sin kusin, som ännu stod där lika obeslutsam och förvirrad. Jag menar... jag förmodar du måste resa ...

— Ja, låt Ebba hjälpa dig, sade Alexandra, plötsligt åter mycket behärskad ... Seså, Eva lilla... gråt inte så... Vi måste resa ännu i afton.

— Vi? sade Eva. Midt igenom tårarna och ångesten fick den djupaste förvåning uttryck i hennes röst.

— Jag reser med dig, sade Alexandra blott, som om det varit den naturligaste sak i världen. Inte kan jag låta dig resa ensam... Men du har ännu inte öppnat hans bref?...

Evas händer darrade, när hon bröt kuvertet. Hon såg ned på papperet och räckte det till modern:

— Det är till mamma, sade hon enkelt.

Alexandra tog den lilla tunna papperslappen och tryckte handen hårdt in mot bröstet. Hennes röst var nästan kväfd, då hon sade:

— Qå, flickor... Låt mig nu vara ensam.250

XVII.

Schlangenbad, söndag eftermiddag.

Kära Ebba.

Det är första gången i mitt lif jag skrifver »kära Ebba», och jag tycker det tar sig bra ut: litet gammaldags och kyligt men tillförlitligt. Nu är det också meningen, att du skall fatta tillit till mig (det är hög tid) och ta ditt förnuft till fånga. Rör det dig inte, att jag sitter och skrifver här midt i solen — det ser för resten ut till åska — utanför ett värdshus af andra rangen, vid ett bord, som nästan är lika rankigt och smalt som det vi hade emellan oss vid Dieten Mühle i förrgår? Jag har knappt plats till min armbåge, så trångt är här af söndagsfolk, som jag ibland tittar upp och ser på och jämför med en, som borde sitta här midt emot mig, men som inte gör det, för det hon251

inte är förnuftig (eller alltför förnuftig — jag vet inte hvilket, och hon vet det inte själf) och inte är lik någon annan.

— Lik någon annan! — säger fröken Ebba och knycker på nacken. Det fattades bara!

Nej, hon är inte lik någon annan, det skall Gud veta, hon är rätt konstig af sig, och ibland önskar jag henne helt annorlunda. Men nu ä r hon sådan, och det tjänar inte till att försöka skapa om henne. Jag uppger det. Där hör du: jag uppger det och tar dig sådan som du är.

Jag kysser dina händer, Ebba — två kyssar, tusen kyssar på den vänstra, som är min (utan ring!) och har ett krokigt lillfinger. Du borde ha suttit midt emot mig.

Hvarför kunde du inte skyndat dig och sagt »ja» på Sonnenberg, innan han kom? Det var nådens timme, och himlen öppnade sig — men du skulle förstås spänna upp din paraply. Annars hade du ju heller inte varit dig lik! Men jag har bra svårt att förlåta dig det, Ebba. Därför reste jag från Wiesbaden, och nu är det hela två dagar sedan vi ha sett hvarandra. Ända från i fredags klockan två har jag suttit här i Schlangenbad och varit ond på dig och tänkt på dig.

Var nu förståndig, låt nu öfvertala dig. Låt oss våga det, mitt hjärta — tvehågsna och252

sönderslitna lilla hjärta. Törs d u, nog törs jag, alltid.

Jag har ju inte mycket att bjuda dig, Ebba: min hälsa är ingenting att skryta med, jag ä r ingenting, jag blir kanske heller aldrig någonting, och att lefva i landsflykt vid tyska badorter med en karl, som är styf i ena axeln och har en lefversjukdom (jo, jag har också en lefver-sjukdom till minne af Afrika: nu måste jag krypa fram med det, fastän jag i regeln inte gärna talar om det) — det är inte något som passar för dig. När jag tänker mig, att du på ena sidan har det att välja på, och på den andra antingen piedestalen i Dalsland eller den stolt självständiga Balkankarriären, eller — eller — eller — alla de tusen möjliga möjligheter, som troligen stå dig öppna, så måste jag medge, att jag inte känner mig så öfverlägsen som du menar jag är. Lyckligtvis har jag litet pengar — inte många. Din Johan har flera. Älskade lilla dumma Ebba.

Hade du bara sagt det på Sonnenberg, Ebba! Det hade då varit helt annorlunda att tala med dig än medelst denna usla uppslitna penna. När får jag nu komma till dig och höra dig säga »nej» igen? Det blir ändå »ja» till slut, annars vore du inte den du är. Min egen Ebba, hvarför sade du det inte på Sonnenberg?253

Nu får du försöka göra det godt igen, men Gud vet, om det någonsin kan bli detsamma.

Bry dig inte om att spilla tiden med att vara lika ärlig mot mig som jag är mot dig. Jag vet allt på förhand, som du kan säga mig. Däremot är jag rädd för, att du — trots ärligheten och bekännelserna här ofvan — fortfarande inte vet stort annat om mig än att jag har svart hår och vackra ögon och af en eller annan orsak finner Ebba Stjerne oemotståndlig. Det är ett dumt och uppslitet ord — oemotståndlig — men sant är det, Ebba.

Kan du läsa kråkfötterna? Nu börjar det regna och axeln är styfvare än vanligt. Men jag ger fan i både den och regnet och alla Schlangenbads härligheter och reser hem till Wiesbaden redan i kväll. I morgon förmiddag, nästan så snart du läst det här brefvet, kan jag vara hos Hellwers och se dig igen. Tror du nu, att du vet något om mig, kära Ebba?

Din F. H.

Ebba fick brefvet på måndagsmorgonen och reste sig från tebordet, när hon fick det, och läste det för sig själf ute i trädgården, i syrenbersån, där hon på fredagskvällen suttit tillhopa med Johan. Men det hade hon glömt och kom inte ihåg det, förrän hon såg hans namn i brefvet. Och då trodde hon sig begripa,254

hvarför hon inte sett Hardenfeldt hvarken i lördags eller söndags: han hade lämnat Wiesbaden för att slippa att ännu en gång bli störd af Johan Wolff. Han hade rest till Schlangenbad för att undgå en ny oundviklig kollision med den, som så tydligt visade, att han ansåg det vara sin uppgift att »vaka» öfver Ebba Stjerne. Men nu trodde förstås Folke, att Johan — som meningen varit — farit med de andra på utflykten till Heidelberg. Och så...

Stackars Ebba — hon hade haft en trist söndag. På lördagskvällen hade hon följt Alexandra och Eva till tåget. Alexandra hade då varit mycket lugn och fattad och höfligt undanbedt sig, att någon på resan ledsagade henne och hennes dotter — hvilket både Hellwer och Johan Wolff strax erbjudit sig att göra — samt absolut förbjudit, att någon (som hon sade) »störde» Thomas med ledsamma underrättelser. Hon hade skrifvit, sade hon och förklarat allting: han vore säkert den förste att inse, att Eva inte kunde lämnas ensam nu, att hon n u framför allt behöfde sin mor. Hennes adress vore Råsnäs, där hon under vistelsen i Sverige ämnade bo hos sina föräldrar...

Men då hon redan satt i kupén och genom fönstret i sin svarta reshatt böjde sig ned öfver Ebba, hade hon — med en blick, som den unga flickan aldrig kunde glömma — sagt:255

— Jag har telegraferat till Malin, att jag kommer. Hon sade inte: »att Eva kommer.»

Allt detta hade Ebba haft att tänka på hela långa söndagen, och därtill ett muntert vykort från Agnes. Och ibland hade hon också tänkt på Folke Hardenfeldt. Ingen hade nämnt honom utom en gång tant Mary, som sent på söndagskvällen i förbigående uttalat sin tacksamhet för, att han inte »kommit och pratat dumheter», då de alla hela dagen varit så bekymrade öfver Alexandras egenrådighet att inte vilja meddela sig med sin man, innan hon reste. Naturligtvis vore det både riktigt och naturligt, att hon vid ett sådant tillfälle inte ville öfvergifva sina barn — ty Charlie måste man ju också tänka på. — Och när hon tog in på Råsnäs, kunde, förstås, ingen finna något vidare underligt i hennes resa. Hade Thomas ändå bara varit hemma!...

Hela måndagsförmiddagen sedan Ebba läst brefvet och rynkat ögonbrynen öfver det och motvilligt dragit litet på munnen och många gånger i smyg åter tagit fram det för att läsa vissa meningar om igen, gick hon och väntade på Hardenfeldt. Men först vid ett-tiden, då hon satt och åt frukost med farbror Elof och — naturligtvis! — Johan Wolff, behagade han presentera sig i Sonnenbergstrasse. Så olägligt som väl möjligt! Till på köpet hade256

tant Mary, som på morgonen känt sig illamående efter badet, gått och lagt sig, så att hon var ensam med herrarna.

Farbror Elof, som satt vid dörren och först hört Hardenfeldts röst i yttre rummet, tog emot honom med öppna armar och bjöd honom strax gästfritt deltaga i måltiden, som — tämligen tråkig från början, tyckte Ebba — därigenom blef ännu längre och, om inte precis tråkigare, nästan outhärdlig.

Strax efter frukosten bad Hellwer, som i Kurhaus stämt möte med en gammal patient, helt gemytligt sina gäster om ursäkt och lämnade Ebba att underhålla de båda herrarna i trädgården. Det var en förfärlig halftimme, och hon, som inte ville se på Johan och inte så mycket som tittade åt Hardenfeldt, satt nu på gungbrädet emellan dem och kände sig nästan söndersliten af den intensivt svartsjuka kamp, som i lä af ett knappt någorlunda höfligt samtal fördes om henne själf, hennes gunst och vilja.

Redan innan Hardenfeldt visade sig, hade Johan Wolff rätt förebrående låtit påskina, att Ebba inte borde ha låtit sin syster fara ut på den långa färden så godt som ensam med Thomas Carter. Nu kom han åter tillbaka till samma ämne, och själfva medvetandet om att257

förebråelsen var både orimlig och obefogad gjorde honom ännu mer aggressiv.

Då Ebba, till utseendet fullkomligt passiv, men i verkligheten alldeles desperat af otålighet, med nedslagna ögon och hufvudet mot muren satt och plockade itu en spalierblomma utan att låtsa höra honom, var det Hardenfeldt,

som i sin på en gång makliga och burdust självsvåldiga ton plötsligt tog sig för att svara för henne.

— Hvarför reste ni inte själf med? (Trots landsmanskapet och den trägna samvaron hade det aldrig lyckats dem att bli »bröder».) Hvarför reste ni inte själf med er svägerska, ifall ni nu inte tilltror Carter och en rätt hjältemodig gammal generalska att kunna beskydda henne? Jag kunde ju nog ha åtagit mig att ta hand om fröken Ebba här i det jämförelsevis fredliga Wiesbaden.

— Det kommer väl an på, sade Johan bitande och buttert på en gång, fullkomligt ur humör, nästan drifven till det yttersta. Det kommer väl an på, om Ebba tillåter... hvem som helst... den förste, den bäste att »ta hand» om sig!

— Gud i himmelen, utbrast Ebba otåligt, alldeles enerverad af att så länge se dem tillsammans och rädd för att de skulle sluta med att bli ordentligt grofva emot hvarandra. Man

17. — Malling.258

skulle kunna tro, att både jag och Agnes vore ett par hjälplösa idioter, utsatta för de rysligaste faror, och inte ett dugg i stånd att reda oss själfva.

Därpå hade hon helt kort, alltjämt utan att vilja se på någon af dem, i yttersta onåd och mycket snäft afskedat dem bägge. Hon hade ondt i hufvudet, sade hon, och ville gå in till tant Mary. Men när de ändtligen gått, blef hon, trött och bitter till sinnes som hon var, sittande där hon satt och stirrade hopplöst in i den blå himlen och undrade, hvarför i all världen just hon skulle ha det så krångligt, som hon hade det, och känna allting precis så inveckladt som hon kände det — inte ens vara i stånd att fatta ett afgörande beslut. Andra...

Längre kom hon inte i sina tankar, som hela morgonen pinat henne och inte lämnat henne någon fred, förrän hon plötsligt såg Hardenfeldt åter öppna grinden och skrattande — mycket frank och frimodig som vanligt — komma rakt emot henne.

— Jag narrade honom! sade han ogene-radt, med pojkaktig belåtenhet. Nu sitter han i kursalen och läser sina tidningar.

Ebba reste sig genast upp:

— Jag går in, sade hon tvärt och högdraget, mycket nervöst.259

— Jag också, sade han bara. Han höll dörren öppen för henne, och med nedslagna ögon gick hon in i den lilla tomma salongen. När han låste den efter henne, sade han hastigt, inte fullt så tvärsäkert som han förut uppträdt:

— Fick ni inte mitt bref i morse?

— Jo, sade Ebba kort. Hon kände, att hon darrade, och tordes inte säga många ord åt gången.

Han frågade inte mera. Det såg nästan ut, som om han tyckte, att nu vore det hennes sak att tala — att svara honom.

Men Ebba kände sig djupt sårad och irriterad öfver att han ville börja det allvarliga samtalet, hon ända sedan i morse förberedt sig på, på det viset.

— Hvarför smyger ni er in på mig så här, började hon nervöst uppbragt... Hur kan ni tro, att jag hux flux kan vara i stånd... kan inlåta mig på... kan bestämma, om jag...

— »Älskar», sade han och smålog. Nej, jag vet ju, att det är ett ord, som du aldrig ämnar säga.

Men detta småleende och denna häntydning retade Ebba till ännu ytterligare motstånd.

— Nej, jag är inte säker på det, sade hon kyligt, med stor fasthet. Jag är inte säker på mig själf och jag är inte säker på... hon tve-260

kade litet och sade långsamt, i lägre ton, nästan ovillkorligt: dig.

Deras ögon möttes: Ebba satte med en ofrivillig, alldeles omedveten rörelse bägge händerna för sitt ansikte, och i det han sakta drog henne fast intill sig, hörde hon honom mumla:

— Och hon kan tvifla...

Tonen gjorde Ebba — för första gången i hennes lif, tyckte hon — varm helt in i själen.

De blefvo stående midt på golfvet för vidöppna fönster. Ebba lyfte sitt hufvud, som nästan låg på hans skuldra upp emot honom och han böjde sig djupt ned öfver henne. Aldrig hade någon af dem sett en annan människa så djupt in i ögonen, som de nu sågo hvarandra.

— Nej... jag skall inte, sade Hardenfeldt i kväfd, tvungen ton, som svar på en ovillkorlig rörelse hon hade gjort med hufvudet. Nej, jag skall inte... Hade det varit hvilken som helst annan kvinna, hade jag kysst henne. Men du... Så länge det är din innersta instinkt, att beständigt vika undan...

Ebba brast i gråt. Han förstod henne ju inte! Hon längtade efter hans kyss, längtade så att hon kunde dö, och han... Han inbillade sig att skona henne, han nekade henne...261

Ebba snyftade ännu häftigt, då de strax efteråt sutto bredvid hvarandra i hörnsoffan nära fönstret. Det förödmjukade henne, att han — som en gifven sak — hade haft sinnesnärvaro nog att komma ihåg att dra ner rullgardinen.

— Genom din samvetsgranna rädsla för att 1— kanske — göra ett misstag, förstör du... förstår du inte det?... hela lifvet för oss bägge, Ebba. Och ändå borde du nu begripa... Hvarför ä r du så rädd?

— För att jag beständigt har sett andra göra misstag, snyftade hon. För det jag vet, att du måste ha gjort det...

— »Vet?» mumlade han. Hvad är det för några dumma gamla historier du måste ha hört? ... Fru Hellwer, förstås... Något från Finland?... Något från studietiden i Zürich? försökte han försiktigt, halft skamsen.

Men Ebba skakade bara på hufvudet utan att ens se upp.

— Nej, sade hon, jag har aldrig hört något om dig och bryr mig heller inte om att höra något. Jag tänker på mig själf: också jag har varit nära att misstaga mig... och det mer än en gång, och andra ha misstagit sig på mig... Men jag skulle inte kunna uthärda, jag skulle aldrig kunna bära, att vi — att du... Ibland är du så ytterligt kylig och för-262

nuftig, så långt ifrån... Ibland vill du bara raljera och göra narr åt allting...

Ett ögonblick förut hade de varit så nära hvarandra — nu såg ingen af dem längre klart i den andre. Att han hos henne — som han trodde — funnit tecken till motvilja och fruktan, när han med ömhet och lidelse närmade sig henne, sårade honom mera än hon kunde förstå. Och att hon i nästan samma sekund kunnat beskylla honom för att vara »kall» och »förnuftig» — eller h a varit det!... Nej, han förstod henne inte. Han förstod inte, att hon i detta ögonblick hade behof af att tala om allt — om alla de känslor och tankar han hos henne väckt, de förbigångna och glömda såväl som de nuvarande.

— Tala inte så mycket! afbröt han henne litet retligt, skarpt. Ord och förklaringar tycker jag du skulle fått nog af — de öfvertyga dig ju ändå inte. Du kan inte lita på mig — det är klart. Det är — nu som förr — början och slutet. Och du vill låta mig förstå att också jag gör bäst i att inte lita för mycket på dig. Men det gör jag.

Ebba skakade bara på hufvudet med nedslagna ögon.

— Där går du och grubblar och beräknar och vill vara så försiktig och är rädd för att i din upphöjdhet känna dig lika liten och dum,263

som alla vi andra skröpliga människor i världen någon gång ha känt oss. Och så begår du i din upphöjdhet den enda stora och oförlåtliga dumheten. — Hvad säger jag?... Dumheten? — Synden skulle jag säga... Den enda stora och oförlåtliga synden att skjuta ifrån dig den, som... Åh — jag vill bara inte spilla flera ord på dig!...

Han reste sig upp med lågande ögon, så harmsen och ond och förbittrad, att hon plötsligt rakt inte kände igen honom.

— Men försök att glömma den där förmiddagen, om du kan! sade han ironiskt. Han körde ned händerna i fickorna och såg från sin höjd utmanande ned på henne.

— Jag får väl bjuda till, sade Ebba med tillkämpadt lugn. Hon tyckte, att hon kände, hur svalget emellan dem vidgade sig för hvart ord de talade med hvarandra. — När bara ingen påminner mig om den.

— Åh, nog kan j a g tiga, sade Hardenfeldt hårdt.

Han gick hastigt ut ur rummet.

Ebba blef ett ögonblick sittande på soffan, där hon satt — hjälplöst förtviflad och liksom utmattad. Hon kände en så underlig tröstlös tomhet, när han — mera hårdhändt än han kanske själf ville — slog dörren igen efter sig.

Genom det öppna fönstret kunde hon höra,264

hur han ute på verandan blef hejdad af Elof Hellwer, som just kom tillbaka, och att de talade ett par ord med hvarandra. Ebba flydde till sitt rum.

Men tre timmar efter hade hon åter bref från Hardenfeldt. Hon låg på sin säng och grät — så ytterligt förbi och förkrossad kände hon sig — när jungfrun kom in med det och sade, att ett stadsbud nyss lämnat det. Ebba bara nickade och tog det och reglade sin dörr.

Lätt att läsa var det inte — det tycktes skrifvet i en rasande fart:

»Lilla Ebba.

Jag sitter här med ett helt uppror i mig, Ebba. Är jag kall, är jag förnuftig? Jag älskar dig. Jag älskar dig. Gud i himmelen, hvad det gör godt, att en gång få skrika ut det! Hör du: jag älskar dig.

Och där sitter du, som då jag lämnade dig för två timmar sedan: foten på pallen, armbågen i knät, hakan i handen, ögonen mörka och grubblande af tusentals obarmhärtiga frågor. Och den där öfverläppen, som buktar sig öfver den andra läppen! Ett rödt insegel, som inte törs brytas.

Och jag är alltså förnuftig. Jag går — jag bockar mig sturskt i dörren: adjö, fröken Ebba. Jag går, jag tar min hatt och käpp och265

på verandan har jag sinnesnärvaro nog att ta emot en cigarr af Elof Hellwer. Vid grinden står jag stilla — såg du mig kanske? Jag säger dig: det fattades inte en milliondels hårsbredd i, att jag hade vändt mig om och rusat in i huset igen. Är jag förnuftig?

Hvad vill du, jag skall göra? Säga, att jag är en syndare och inte värd dig? Nej — det vet du, säger du. Det bryr du dig inte om att höra, det angår dig knappt. Att jag älskar dig, älskar, älskar, älskar dig — det tror du inte. Gud förlåte dig, Ebba! — det tror du inte, och det vill du heller inte höra. Säg mig, hvad jag skall göra, säg mig hvad jag skall säga, för att se de där ögonen ljusna och den där munnen öppna sig.

Jag vet inte, hur pass oförnuftig du önskar få mig — men jag tror, att om jag kunde öppna västen och skjortan och taga ut mitt »kalla» röda hjärta och lägga det inuti brefvet och be dig riktigt titta på det, så skulle du förstå. Min egen Ebba, jag har så svårt för att begripa, att du, som annars är så alltför klok, inte kan se, hur det står till med mig.

»Nu,» säger du och sänker mulet ögonen och stirrar mulet i golfvet. »Nu.» Men jag säger dig — så sant mig Gud hjälpe, säger jag dig: alltid.

Nu skickar jag dig detta utan att våga läsa266

igenom hvad jag skrifvit. Var nu barmhärtig, Ebba. Svarar du inte, skrifver jag igen. Mera förnuftig är jag alltså inte.»

Ebba lade brefvet ned på den våta kudden och hufvudet ned på brefvet. Hon kämpade den sista striden med sitt eget grufsamma och fordrande hjärta.

Så reste hon sig med det hopskrynklade papperet i handen och gick bort till bordet vid fönstret och slätade omsorgsfullt ut det och läste det ännu en gång. Därpå satte hon sig till rätta och skref sitt svar:

»Jag vill, Folke. Visserligen ser jag inte ännu vägen för mig, inte heller vet jag ju stort mera än jag visste i eftermiddags, då jag inte tyckte jag visste någonting. Men med hvart ord du säger, drar du mig till dig och jag törs inte gå någon annan väg än din. Jag törs inte — och jag vill inte heller gå någon annan väg än din. Nu må det bära eller brista.

Och så kan du i morgon få möta mig på Sonnenberg, där vi skildes åt i fredags. Jag kommer så tidigt jag kan.»

Hans bref hade ingen underskrift — hon såg det först nu och smålog litet. Så böjdehon sig ner och skref långsamt och tydligt med sin stora vackra stil:

»Din Ebba Stjerne.»

Sent på kvällen, då Elof Hellwer på sin nattliga inspektionsrond stängde järngrinden ut till gatan, såg han en lång flickfigur, barhufvad och ljusklädd, med en tunn fladdrande crèpeschal öfver ena axeln springande vika om hörnet under lyktan och under de mörka alléträden skynda fram till grinden, innan den låstes.

— Ebba! sade han förvånad. Jag trodde du låg i din säng och hade hufvudvärk . . .

— Jag har bara lagt ett bref i lådan, sade hon andfådd utan all förklaring. God natt, farbror Elof! Och borta var hon. Förut utkomna arbeten af Q

MATHILDA MALUNG: «

i—

En roman om Förste Konsuln. 1894. 4:e uj Fru Guvernören af fciris. 1895. 2:a upp Eremitage-idyllen. 1896. 3: 50. Skyttes på Munkeboda. 1897. 4:e uppl. 2 kr. Fru Leonora. Komedi i 4 akter. 1897. 2: 76. Bona Ysabel. 1898. 5 kr. Malin Skytte. 1900. 4 kr. Damerna pd Markby. 1901. 4 kr. Daggryning. 1902. 4 kr. Nina. 1903. 2 kr.; inb. 3 kr. Lilla Marica och hennes man. 1904. 2: 60. Lady Elizabeth Percy. 1905. 2:a uppl. 3: 75. Hennes hjälte. 1906. 2:a uppl. 3: 75. Maria Stuart. 1907. 4 kr. Ninas bröllopsresa. 1908. 2: 50; inb. 4 kr. Karl Skyttes hustru. 1909. 2:a uppl. 3: 75. Systrarna på Ribershus. 1910. 2 delar à 3 kr. Det hvita huset och den röda stugan. Sagor och

historier. 1911. Kart. 3 kr. Mannen, hustrun och lörd Byron. 1912. 4 kr. Den olycklige Henry Percy. 1913. 1: 50.